

Maaseutuviraston (Mavi) tilinpäätös vuodelta 2016

Dnro 1684/02.00.05/2016

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus	2
1.1. Johdon katsaus	2
1.2. Tuloksellisuus.....	4
1.2.1. Toiminnan tuloksellisuus	4
1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
1.3. Toiminnallinen tehokkuus	12
1.3.1. Toiminnan tuottavuus	12
1.3.2. Toiminnan taloudellisuus	13
1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	17
1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	17
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta	18
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	18
1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	28
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	32
1.6. Tilinpäätösanalyysi	35
1.6.1. Rahoituksen rakenne	35
1.6.2. Talousarvion toteutuminen	36
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	37
1.6.4. Tase	39
1.6.5. Mavin kautta maksetut tuet	39
1.6.6. Mavin IT-toiminta	42
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	44
1.8. Arviointien tulokset	44
1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	45
 2. Talousarvion toteumalaskelma	
 3. Tuotto- ja kululaskelma	
 4. Tase	
 5. Liitetiedot	
 6. Allekirjoitus	

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuonna 2016 Maaseutuvirasto toimeenpani yhdessä hallintokumppaneiden kanssa EU:n ohjelma-kauden 2014-2020 tukijärjestelmiä, jatkoi maaseutuohjelman ja CAP tukien uudistuksia sekä toteutti suuria, monimutkaisia tietojärjestelmähankkeita ja valmistautui organisaationsa uudistamiseen.

Viljelijätukien sähköinen asiointi lisääntyi edelleen, kun peräti 90 prosenttia asiakkaista haki tukea sähköisesti. Viljelijöillä oli keväällä mahdollisuus hakea tukia pidempään kuin aiemmin, kun päätukihakukausi oli auki 15.6.2016 asti. Samalla tukien hakeminen yksinkertaistui, kun erillinen kylvöalojen muutositilomitusvaihe ja muutoslomake poistuivat käytöstä.

Maaseudun kehittämistukia haettiin sähköisesti 92 prosenttia. Tukien toimeenpano käynnistyi täysipainoisesti, kun kaikkien tukimuotojen perustapausten käsittely- ja maksuosiot valmistuivat sähköisessä Hyrrä-verkkopalvelussa. Vuoden loppuun mennessä kehittämistukia oli maksettu hieman yli 100 milj. euroa. EU:n jäsenmaiden vertailussa Suomi on maaseutuohjelman tukien maksatuksissa kärjessä. Maksatusaste oli vuoden lopussa noin 35 prosenttia (EU:n keskiarvo 14%).

Tyytymättömyys maatalouden surkeaan kannattavuuteen johti keväällä viljelijöiden mielenilmaukseen ns. traktorimarssiin Senaattintorilla. Tilannetta kärjisti tukien maksuaikatauluihin maatalouspolitiikan uudistuksen johdosta tulleet muutokset. Tietojärjestelmätyössä jouduttiin keskittymään isojen maksujen pysymiseen ilmoitetussa aikataulussa ja valitettavasti vajaa 5% maksuista jouduttiin siirtämään paria kuukautta myöhemmäksi. Tuottajajärjestö ja ministeriön poliittinen johto johdatti tyytymättömyyden Maviin ja sen ylimpään johtoon.

Maa- ja metsätalousministeriö teetti Mavin toiminnasta ulkoisen arvioinnin. Arvioinnissa todetaan, että eurooppalaisessa vertailussa Mavi on pärjännyt hyvin maksajavirastotehtävässään eli EU-tukien toimeenpanossa. Mavin tulisi kuitenkin kehittää toimintaansa palveluhenkiseksi, asiakaslähtöiseksi ja asiakkaan arjen ymmärtäväksi moderniksi maksajavirastoksi.

Mavi uudisti organisaationsa 1.9.2016 alkaen. Uudessa prosessiorganisaatiossa on kolme osastoa: maatalousosasto, maaseudun kehittämisosasto ja markkinaosasto. Kukin osasto on vastuussa sille kuuluvasta tukiprosessista sekä niihin kuuluvista tietojärjestelmistä. Maatalousosastolle kuuluvat viljelijätuet, maaseudun kehittämisosastolle hanke-, yritys- ja rakennetuet ja markkinaosastolle markkinatuet. Osastorajat ylittäviä toimintakokonaisuuksia on niin ikään kolme. Tieto- ja teknologiapalvelut ohjaa ja kehittää tiedonhallintaa sekä viraston yhteisiä ICT-prosesseja, menetelmiä ja palveluja. Varainhoito vastaa EU-taloudesta, kirjanpidosta ja raportoinnista. Hallintopalveluiden tehtäviin kuuluvat virastotalous, henkilöstöhallinto ja toiminnan ja talouden suunnittelu. Vuoden lopussa uudistusta jatkettiin liittämällä nämä kaksi toimintoa varainhoito- ja hallintotoiminnoiksi. Organisaatiouudistuksilla pyritään parantamaan asiakaslähtöisyyttä ja viraston kykyä vastata toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Selvitys Mavin ja Eviran yhdistämisestä luovutettiin 14.9.2016 maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselle. Ministeri on tiedottanut, että Mavi ja Evira yhdistetään. Mavi valmistautuu virastojen yhdistämiseen 1.1.2019 alkaen. Samassa yhteydessä arvioidaan myös Maanmittauslaitoksen tietohallintoyksikön rooli kokonaisuudessa. Yhdistämisen valmistelun yhteydessä virasto osallistuu hallinnonalan tietohallinnon kehittämiseen.

Hallinnonalalla tehtiin toistamiseen viisivuotiset tulossopimukset vuosille 2016-2020. Sopimusten päivittämisessä näkyi vahvasti uuden hallitusohjelman tavoitteet sekä kärkihankkeiden kohdentuminen luonnonvarasektorille. Monivuotisilla sopimuksilla tavoitellaan virastojen toiminnan ja talouden parempaa suunnittelua sekä yhtenäistä otetta toimeenpanoon.

Syksyllä maksettiin viljelijätukia korotettujen ennakoiden mukaisesti, kun komissio antoi hyväksyntänsä korotukselle. Luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen kasvintuotannon ja ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen ennakkomaksuja maksettiin 85 prosenttia korvauksen määrästä aiemmin ilmoitetun 75 prosentin sijaan.

Joulukuun aikana maksuun meni noin 95 prosenttia perustuen, viherryttämistuen, nuoren viljelijän EU-tuen ja peltokasvipalkkion määrästä. Lisäksi maksettiin luonnonhaittakorvauksen loppuosa, EU:n eläinpalkkioiden ennakot sekä kansalliset peltotuet, yhteensä noin 560 miljoonaa euroa. Kaikkiaan Maaseutuvirasto maksoi vuonna 2016 haettuja viljelijätukia hakuvuoden aikana noin 1,5 miljardia euroa (88 % viljelijätukien kokonaissummasta).

Mavin ja maa- ja metsätalousministeriön yhteiseen henkilökiertoon osallistui syksyn aikana Mavista 5 henkilöä, jotka työskentelivät kahden viikon ajan ministeriössä. Vastaavasti ministeriöstä tuli 4 henkilöä Maviin parin viikon tutustumisjaksolle. Kokemukset henkilökierrasta olivat puolin ja toisin hyviä sekä monella tapaa avartavia, kun päästiin yhdessä pureutumaan arkipäivän tekemiseen toisen organisaation näkökulmasta. Myönteistä kokeilua on tarkoitus jatkaa tulevina vuosina.

Maataloustuotteiden heikon markkinatilanteen johdosta yksityisen varastoinnin tukiohjelma käynnistyi Suomessa sianlihan sekä juuston osalta. Merkittävin tukimuoto oli kuitenkin julkinen varastointi: maitojauhetta ostettiin markkinoilta interventiovarastoon 2 880 875 kg, arvoltaan noin 4,9 miljoonaa euroa.

FLEGT-lupajärjestelmä käynnistyi marraskuussa ja ensimmäinen puutavaraerä saapui Suomeen joulukuussa. Mavi myöntää tuontiluvan järjestelmän piiriin kuuluville puutavaraerille. EU:n puutavaraasetuksen ja FLEGT-lupajärjestelmän tarkoituksena on estää laittomia hakkuita ja laitonta puukauppaa maailmanlaajuisesti.

Vuoden 2016 aikana suljettiin ohjelmakausi 2007–2013. Ohjelmalle osoitetuista EU-varoista käytettiin 98,4 prosenttia. Ohjelman päättämistä varten toimitettavat asiakirjat annettiin komissiolle kesällä 2016 asetuksessa säädetyn aikataulun mukaisesti, minkä myötä tilit hyväksyttiin ja loppumaksu maksettiin Suomelle jo loppuvuodesta 2016.

Viraston nettomenot vuodelle 2016 olivat n. 25,177 miljoonaa euroa. Virastolle talousarviossa ja kahdessa lisätalousarviossa vuodelle 2016 myönnetty nettomääräraha oli puolestaan 26,250 miljoonaa euroa, joten viraston siirtyvä erä kasvoi erotuksen verran ollen vuoden lopussa n. 4,593 miljoonaa euroa. Osaa siirtyvästä erästä on tarkoitus käyttää vuoden 2017 aikana tietojärjestelmä uudistusten edistämiseen.

Henkilöstön työtyytyväisyys oli 3,57, kun se vuotta aiemmin oli 3,54. Kyselyyn vastasi 81 prosenttia mavilaisista. Esimiestyölle annettu arvio oli 3,94, kun se vuotta aiemmin oli 3,89. Esimiesbarometriin vastasi puolestaan 75 prosenttia mavilaisista.

Vuosi 2016 oli Maville myrskyisä uudistusten vuosi. Kevään aikana Mavin henkilöstö osoitti, että se pystyy ulkoisista paineista huolimatta jatkamaan ja tekemään hyvää laadukasta työtä Suomen maatalouden ja maaseudun parhaaksi. Henkilöstön tuki johdolle vaikeina aikoina on ansainnut myös suuren kiitoksen.

1.2. Tuloksellisuus

1.2.1. Toiminnan tuloksellisuus

Maaseutuviraston ja maa- ja metsätalousministeriön välisessä vuosien 2016-2020 tulossopimuksessa sovittiin viraston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tulostavoitteista. Oheisessa taulukossa on esitetty koko virastoa koskevat tavoitteet, niitä kuvaavat mittarit, toimenpiteet tai tehtävät sekä tavoitteiden toteumat.

Tulostavoitteiden toteuman arvioinnissa käytetään valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosanaasteikkoa: 1 = Tavoitteesta on luovuttu, 2 = Tavoite ei ole toteutunut, 3 = Tavoite on toteutunut osittain, 4 = Tavoite on saavutettu, 5 = Tavoite on ylitetty.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

TAVOITE	TOT.	KOKO VUODEN 2016 TILANNE = TOTEUMA
1. Pinta-alaperusteisten tukien käsittely lähes kokonaisuudessaan uudessa Tukisovelluksessa vuoden 2016 aikana. Eläin- ja erikoistukien käsittelyn siirtäminen uuteen Tukisovellukseen aloitetaan vuoden 2017 aikana.	4	Pinta-alaperusteisten tukien käsittely on siirretty uuteen Tukisovellukseen. Eläin- ja erikoistukien siirto uuteen Tukisovellukseen aloitetaan vuoden 2017 aikana, sitä ennen toteutetaan esiselvitys.
Illyrrä-järjestelmän valmistuminen vuoden 2016 aikana kaikkien toimenpanon prosessien sekä seurannan osalta. Päätöksenton ja maksatusten tulee käynnistyä vuoden 2016 aikana mahdollisimman pikaisesti. Ohjelman vuosiraportointia varten seurantatiedot vuosien 2014-2015 toimenpanon osalta tulee toimittaa 15.3.2016 mennessä.		Illyrrä-verkkopalvelussa otettiin vuoden 2016 aikana käyttöön kaikkien Illyrrä-tukimuotojen perustapausten tukihakemus-, käsittely- ja maksuosiot. Maaseudun kehittämistukihakemuksia oli jätetty Illyrrä-verkkopalveluun vuoden 2016 loppuun mennessä 30 905 kpl, näistä sähköisesti 28 572 kpl (92%). Vuoden 2016 loppuun mennessä Illyrrä-tukia oli maksettu yli 100 milj. euroa, näistä 16 milj. euroa maaseudun yritystukia maksettiin vanhan tukisovelluksen kautta. Illyrrä-verkkopalvelun kehittäminen jatkuu vielä vuonna 2017 Illyrrä-tukimuotojen erityistapausten käsittelytoimintojen toteutuksella sekä verkkopalvelun käytettävyyden kehittämisellä. Ohjelmakauden 2014-2020 vuosien 2014 ja 2015 vuosiraportti ja seurantatiedot toimitettiin ministeriöön tavoitteiden mukaisesti 15.3.2016.
2. Toimialaohjauksen ja omien prosessien avulla varmistetaan, että maaseutuohjelman tulostietojärjestelmän toteutuu ja suoritusvarauksen saaminen varmistuu.	4	Suoritusvaraus on turvattu toimialaohjauksen ja omien prosessien avulla.
3. Tukijärjestelmää ja niiden muutoksia koskeva koulutus ja neuvonta sekä valtakunnallinen ja alueellinen viestintä on oikea-aikaista, selkeää, suunnitelmallista ja kattavaa. Hallitusohjelman säästöistä tulee viestiä oikea-aikaisesti.	4	Maksuaikatauluista ja maksujen etenemisestä on viestitty sekä Aitta-extranetissä hallinnolle että Mavi.fi-sivustolla viljelijöille. Viljelijäautiskirjeen käyttöä on kehitetty ja sitä on hyödynnetty etenkin kriisitukien tiedotuksessa. Täydentävien ehtojen kirjaamisvaatimuksista on laadittu opas yhdessä Elviran, Tukesin ja MMM:n kanssa. Tukisovelluksen ja Illyrrän käyttöön liittyen on järjestetty koulutuksia toimenpanon ja tietojärjestelmien etenemisen mukaan.
4. Toteutetaan ohjelmakauden 2007-2013 tehokas loppuunsaattaminen ja sulkeminen aikataulusuunnitelman mukaisesti yhteistyössä ministeriön kanssa. Varmistettava, että rahoitustiedot ja tuotokset loppuraportissa ja tietojärjestelmissä vastaavat toisiaan. Tulee varmistaa, että tulevien vuosien tarkastuksissa ohjelmakauden 2007-2013 tiedot on löydettävissä tietojärjestelmistä yksiselitteisesti.	4	Ohjelmakauden 2007-2013 sulkeminen saatettiin loppuun aikataulusuunnitelman ja suuntaviivojen mukaisesti varmistuen, että kaikki osapuolet toteuttavat suunnitelmanmukaiset toimet ajallaan. Loppuraporttien ja tietojärjestelmien tiedot vastasivat asianmukaisesti toisiaan ja komissio hyväksyi kaikki Suomen toimittamat sulkemisesta vaaditut asiakirjat. Maaseudun kehittämishankkeiden loppumaksut maksettiin Suomelle joulukuussa 2016.
5. Kehitetään ruokaketjun toimintaa hanketukien sujuvalla hallinnoinnilla ja Mavin hankekehittäjän aktiivisella toiminnalla.	4	Hanketukien sujuvaa hallinnointia on kehitetty keväällä 2016 toteutetun asiakaspalautekyselyn perusteella mm. uusimalla tukihakemuslomake sekä selkeyttämällä ohjeistusta. Hankekehittäjä on toiminut aktiivisesti tiedottaen, järjestäen verkostoitumistilaisuuksia, työpajoja, osallistumalla hanketahtumiin, järjestäen toimijoille sosiaalisen median koulutusta sekä aktivoiden hanketoimijoita sosiaalisen median kautta toimivassa ryhmässä.

6.	Valmistaudutaan kouluhedelmäohjelman mahdolliseen käyttöönottoon hyödyntäen koulumaito-ohjelman käytössä olevaa prosessia ja tietojärjestelmää.	4	Valmisteltu koulujakelujärjestelmän säädösten edellyttämää toimenpiteitä niin kouluhedelmätuen kuin koulumaitotuen osalta. Valmisteltu kansallisia säädöksiä yhteistyössä ministeriön kanssa sekä käynnistetty tarvittavien tietojärjestelmien rakentamis- ja muutostyöt.
7.	Rekisterissä ja tietojärjestelmissä olevia tietoja hyödynnetään tehokkaasti kehitystyössä ja tuotetaan raportteja asiakkaiden tarpeisiin.	4	Kehitystyössä on hyödynnetty tietojärjestelmien tietoja. Vuonna 2016 tiedonluovutuspyyntöjä kirjattiin 120 kpl. Kirjattujen tiedonluovutusten lisäksi asiakkaiden tarpeisiin on räätälöity erilaisia raportteja ja aineistoja.
8.	Toteutetaan peltovalvonnan sähköistäminen pilotointi vuonna 2016 ja pyritään ottamaan sähköinen valvonta käyttöön vuoden 2017 aikana.	4	Peltovalvonnan sähköistämistä pilotoitiin mobiililaitteiden avulla. Tavoitteena oli kerätä tietoa laitteiden ja sovelluksen käytettävyydestä, käytön hyödyllisyydestä ja tehokkuudesta. Tavoitteena on, että vuoden 2017 peltovalvonnoissa mobiililaitteet ovat laajasti käytössä koko maassa.
9.	Mavi osuus IIO-kärkihankkeiden toimeenpanosta -Maatalouden investointitukia koskeva toimeenpanomateriaali ja tietojärjestelmät ovat kunnossa, jotta kärkihankkeisiin liittyvät investointituet voidaan myöntää ja maksaa tukihakijoille oikein ja ajallaan -Raportointijärjestelmä mahdollistaa ajantasaisen raportoinnin kärkihankkeisiin liittyvien varojen käytöstä. -Tuetta Suomessa vuonna 2015 käynnistynyttä elintarvikkeiden vientiohjelmaa viestimällä aktiivisesti mahdollisuuksista hyödyntää olemassa olevia tukijärjestelmiä kuten EU-osarahoitteista menekinedistämistä.	4	-Maatalouden investointitukien toimeenpano käynnistyi vuoden 2016 aikana täysipainoisesti. Vuoden loppuun mennessä investointitukista oli jätetty 1592 maksuhakemusta, joiden perusteella tukia maksettiin vuoden loppuun mennessä 52,3 milj. euroa. -Toteutettu raportteja hakemusmääristä ja euroista. -Viestitetty toimijoille mahdollisuuksista hyödyntää EU-rahoitteista menekinedistämistukia sekä annettu hakijoille kohdennettua ohjeistusta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

TAVOITE	TOT.	KOKO VUODEN 2016 TILANNE = TOTEUMA
10. Kehitetään tietojärjestelmiä ja jatketaan hallinnon prosessien ja palveluiden sähköistämistä -Tukisovelluksen uudistaminen -Hyrrä-järjestelmä -Mavin raportointikokonaisuuden kehittäminen -Mobiilivalvonnan pilotoinnin edellyttämät tietojärjestelmät -Valvonnan sähköistäminen -Täydentävien ehtojen prosessin ja tietojärjestelmän kehittäminen yhteistyössä Elviran ja Tuksen kanssa -Porovahinkojen sähköisen vahinkoilmoitus- ja korvaushakemuspalvelun ja Tukisovelluksen tarvittavien rajapintojen kehittäminen yhteistyössä MMM:n ja MML:n kanssa -Makeran ja Miran osalta KII/KU-järjestelmä otettu käyttöön 31.12.2016 -Peruskuivatustuen liittäminen Hyrrä-järjestelmään ottaen huomioon tukijärjestelmän muutokset ja EL.Y-keskusten E- ja Y-vastuualueiden tietojen yhteiskäyttö	3	-Tukisovelluksessa sähköisten hakemusten osuus pinta-alatukien osalta oli n. 90% -Hyrrä verkkopalvelu ja sähköinen arkisto ovat sähköistäneet asioinnin ja hallinnon tukihaua, tukikäsittelyn ja tukimaksujen prosessit -Sähköistämiseen liittyen uudet raportit on linkitetty uusiin sovelluksiin sekä Aittaan käyttäjien suoraan käytettäväksi. Linkitys puuttuu vielä Hyrrästä. -Karttakeskus on määritellyt uutta karttasovellusta, jossa otetaan huomioon myös mobiilivalvonnan tarpeet. Karttasovellus integroidaan uuteen Tukisovellukseen kevään 2017 aikana ja samalla jatketaan mobiilivalvonnan toiminnallisuuden kehittämistä. -Valvontatuloksen sähköistä allekirjoitusta ja sähköistä arkistointia ei ole vielä tehty -Täydentävien ehtojen sovellusosion uudistamista ei ole vielä aloitettu - Vuoden 2016 lopussa aloitettiin porovahinkoilmoitusten pilottikäyttö - Makeran ja Miran osalta KII/KU-järjestelmä otettiin käyttöön 1.10.2016 -Peruskuivatustuen liittäminen Hyrrä-järjestelmään ottaen huomioon tukijärjestelmän muutokset ja EL.Y-keskusten E- ja Y-vastuualueiden tietojen yhteiskäyttö
11. Osallistutaan aktiivisesti hallinnonalan digistrategian laatimiseen.	1	Hallinnonalan digistrategian laatimista ei ole aloitettu.
12. Selvitetään osana digitalisaatiota sähköisten ja sähköistettävien prosessien asianhallinnan ja tiedonohjauksen vastuut -Kiinnitetään sähköinen arkisto ja sinne otettavat sähköisten prosessien tiedot (ml. delegoiduista tehtä-	3	Säädösmuutos on käynnistetty: joko arkisto luotetaan osaksi tietojärjestelmää tai tietojärjestelmää ei määritellä liian yksityiskohtaisesti. Palvelujen sähköistämisen myötä tiedonohjaus- ja arkistointivastuu siirtyy Maaseutuvirastolle.

vistä otettavat) säädösmuutoksella osaksi maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää (284/2008) sekä toimialan kokonaisarkkitehtuuria ja -ohjausta -Vahvistetaan viraston tiedonhallinnan ohjausvastuuta aikaisemmin alue- ja kuntahallinnon arkistohjaukseen kuuluneiden tietojen osalta		
13. Laaditaan ja toimenpännään kokonaisarkkitehtuurin hallintamalli, Kokonaisarkkitehtuurin kehittämiselle ja kuvaamiselle laaditaan työsuunnitelma.	2	On osallistuttu aktiivisesti hallinnonalan kokonaisarkkitehtuurityöhön.
14. Käytetään Valtorin ja MML/Mitpan palveluita kustannustehokkaasti.	4	Valtorin ja MML/Mitpan palveluita on käytetty palvelusopimusten mukaisesti.
15. Osallistutaan aktiivisesti yhteisen tuotantoympäristön siirron suunnitteluun ja valmisteluun sekä uuden ympäristön käyttöönottoon ja hallintaan liittyvään yhteistyöhön.	4	Mavin edustajat ovat osallistuneet yhteisen ympäristön valmisteluun ja sen käyttöönottoon ja hallintaan liittyvään työhön.
16. Otetaan käyttöön kansallisen palveluarkkitehtuurin palveluja sekä integroidaan Mavin tietovarantoja ja palveluja palveluväylään MMM:n tietokartan mukaisesti. -Veron laajojen verotietojen ja PRI:n yhdistysten ja yritysten nimenkirjoitusoikeustietojen tuonti Hyrrän käyttöön -Hyrrän asiakas- ja tapahtumatietojen (nykyiset Hanke2007 Asko yhteystiedot) tuottaminen erikseen sovitavalla TTM:n rahoituksella	4	Hyrrän tuottamien asiakas- ja rahoitustapahtumatietojen integrointi ELY:n asiakastietovarantoon toimi vuonna 2016 hallinnonalan kansallisen Suomi.fi palveluväylän (KaPa) pilotihankkeena TTM:n rahoituksella. Pilotihanke tuottaa KaPaa käyttävän H21-palvelun, joka korvaa edellisellä ohjelmakaudella käytössä olleen ASKO-yhteyden. Mavi seuraa aktiivisesti KaPa-palveluiden luontia. Hyrrää kehitetään jatkossa vastaanottamaan tietoja palveluväylästä.
17. Käynnistetään Flegt-toimeenpano.	4	On käynnistetty.
18. Valmistaudutaan ilmakehuohjelman toteuttamiseen 2017 alkaen.	4	Uusi ilmakehuohjelmayhteistyö on toteutettu. Tarkoituksena on yhtenäistää kaikkien toimijoiden tilaukset ja tarpeet sovitun mukaisesti.
19. Mavi omalta osaltaan edesauttaa viraston toiminnan tuloksellisuuden ulkoista arviointia.	4	Henkilöstö osallistui aktiivisesti ulkoisen arvioinnin yhteydessä tehtyihin haastatteluihin ja selvityksiin.

Voimavarojen hallinta

TAVOITE	TOT.	KOKO VUODEN 2016 TILANNE = TOTEUMA
20. Toiminnan sopeuttamissuunnitelma laaditaan. Sopimuskaudella toteutetaan seuraavat toimenpiteet: -Eläkkeelle siirtyviltä vapautuvia virkoja ei täytetä -E-kirjeistä luovutaan osittain -Tukihakumateriaalin sähköistäminen -Toimitilarakenteen tarkastelu -Kansallisen tason säädösten yksinkertaistaminen -Viljelijäkarttojen postituksesta luopuminen -IT-toiminnan tehostamiseksi MML/Mitpan kanssa neuvotellaan palvelukulujen alentamisesta palvelusopimuskäsittelyn yhteydessä	4	- eläkkeelle siirtyneiden tilalle ei ole palkattu uusia henkilöitä - maksuilmoituksia ei ole lähetetty 1.4. alkaen - viljelijätukien tukihakumateriaali kokonaan sähköisessä muodossa pois lukien kertaluonteiset kriisituet - Helsingin toimitiloja pienennetty vuoden lopussa - yksinkertaistaminen: muutoslomakkeesta 117 on luovuttu, satovahinkoilmoituslomakkeen 118 poistuminen, mchiläistalouden pesäkohtaisen tuen karttalitteistä luopuminen - viljelijäkarttojen postituksesta on luovuttu tänä keväänä - neuvottelut MML/Mitpan palvelukulujen alentamiseksi jatkuvat
21. Kehitetään ja ylläpidetään viraston turvallisuusjärjestelmän ISO/IEC 27001 –standardin vaatimustenmukaisuutta komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 vaatimukset huomioiden	4	- Viraston ISO/IEC 27001 sertifikaatin seuranta-auditoinnissa 7-8.12.2016 ei todettu lieviä eikä vakavia poikkeamia. - Viraston delegoituja maksajavirastotehtäviä suorittavat kumppanit ovat asetuksen (EU) N:o 907/2014 mukaisesti saavuttaneet määräaikaan 16.10.2016 mennessä ISO/IEC 27001 vaatimustenmukaisuuden maksajavirastotehtäviin soveltuvin osin.
22. Toteutetaan Mavin toimitilojen ohjelma seuraavasti: -Selvitetään mahdollisuudet parantaa toimitilachokkuutta Helsingin toimipisteessä -Arvioidaan mahdollisuutta luopua ainakin osittain nimetyistä työpisteistä Seinäjoen toimipisteessä	4	- Helsingin toimipisteen toimitilachokkuus paranevuu vuoden 2017 alusta, kun osa Mavin käytössä olevasta toimitilasta siirtyy Valtorille - Selvitetään uusia työnteon tapoja, joilla voidaan tehostaa tilojen käyttöä Seinäjoen toimipisteessä
23. Mavi tukee omalta osaltaan maataloustukihallintoprosessin säästötavoitteiden saavuttamista yhteistyössä MMM:n kanssa.	4	Virasto on tukenut omalta osaltaan maataloushallintoprosessin säästötavoitteiden saavuttamista mm. sähköistämällä asiakirjojen käsittelyä sekä sähköistä asiointia.

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Mavin kautta maksettavien kansallisten ja EU-tukien tarkoituksena on mm. turvata maatalous- ja puutarhatuotannon kannattavuus ja jatkuvuus sekä tuotannon harjoittaminen kestävästi ja ympäristöystävällisesti, maataloustuotteiden hintatason vakauttaminen ja EU:n markkinoiden tasapainon säilyttäminen, eläinten hyvinvoinnin edistäminen, tuotteiden ja elintarvikkeiden laadun parantaminen sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen.

Mavin toimintakertomuksessa on arvioitu siirtomenojen vaikuttavuutta virastolle tilijaottelussa osoitettujen siirtomenomomenttien osalta.

Siirtomenomomentti: 30.10.40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)	
	käyttö 80 805 080 euroa
Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:	
Avustusten vaikuttavuustavoitteina on mm. maaseudun säilyttäminen elinvoimaisena paikkana asua ja yrittää, biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyisen kasvun edellytysten varmistaminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä vastuullisuus. Kärkihankkeina on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukykyyn turvaaminen. Avustuksella pyritään turvaamaan tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus ja panostetaan erityisesti kotieläintuotantorakennusinvestointeihin.	
Toiminnan tuloksellisuus:	
Tilojen keskikoko niin pinta-alan, eläinmäärien kuin tilakohtaisten tuotantomäärien perusteella mitattuna on kasvanut. Tilamäärän vähentämisestä huolimatta tuotannon kokonaismäärä on pysynyt ennallaan tai kasvanut. Esimerkiksi tuotannon tehostumisen ja laajentumisen myötä tuotantoseurantaan kuuluvilla lypsykarjatiloihin tuotettu maitomäärä tilaa kohden on kolminkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana ja samaan aikaan keskimääräinen lehmäluku tiloilla on kaksinkertaistunut. Avustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä jopa kolmasosa investoinneista jäisi muuten toteutumatta ilman tukea.	

Siirtomenomomentti: 30.10.41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	
	käyttö 96 213 584 euroa
Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:	
Lainojen korkotason alentamisella tuetaan viljelijöiden investointimahdollisuuksia. Lainamuotoinen tuki investointeihin ja nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustukeen myönnetään korkotukilainaan liittyvänä korkotukena. Korkotukilainoja myönnetään pääasiassa maatalojen tuotantorakennusten rahoittamiseen sekä nuorten viljelijöiden aloitustukeen liittyviin kiinteistö- ja irtaimistohankintoihin. Maatalouden rakennetukilain nojalla myönnettävissä korkotukilainoissa korkotuki on vuonna 2013 tehdyn lain muutoksen jälkeen enintään kolme prosenttiyksikköä ja aiemmin myönnettyissä enintään neljä prosenttiyksikköä.	
Toiminnan tuloksellisuus:	
Korkotukilainojen pääoma oli vuoden 2016 lopussa 2 188 812 196 euroa, vuonna 2016 uusia korkotukilainoja myönnettiin 96 213 584 euroa, nuoren viljelijän tilanpidon aloittamista varten 300 kpl (45,1 milj. euroa) ja maatalouden investointihankkeisiin 1791 kpl (103,9 milj. euroa). Korkotukea vuonna 2016 maksettiin yhteensä 10 964 673 euroa. Menot ovat hiukan laskeneet viime vuosien verrattuna. Pääsyy tähän on ollut, että yleinen korkotaso on pysynyt alhaisella tasolla jo useamman vuoden jolloin korkotukimenot (korkotuen osuus kokonaiskorosta) ovat olleet maltillisia.	

Siirtomenomomentti: 30.10.42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)	
	käyttö 70 588 644 euroa
Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:	
Luopumistuella edistetään pellon siirtymistä tilanpidon jatkajalle tai toisten maatalojen lisämaaksi. Maatalouden harjoittajien (MYEL-vakuutettujen) keski-ikä oli 48,7 vuotta vuoden 2016 lopussa. Korkeaan keski-ikään pääasiallisenä syynä on ollut alkavien viljelijöiden vähäinen määrä. Toisaalta tämä on mahdollistanut olemassa olevien tilojen rakennekehityksen.	
Toiminnan tuloksellisuus:	
Vuonna 2016 annettiin luopumistuesta 195 etukäteispäätöstä. Luopumistuen alkamispäätöksiä annettiin yhteensä 119 kpl, yhteensä	

146 luopujalle. Alkamispäätöksistä 2 koski porotaloudesta luopumista, 116 sukupolvenvaihdoksia ja 1 lisämaavuokrauksia. Erityisesti lisämaavuotuksissa luopumistukitilan peltoja on luovutettu osissa uscommalle luovutuksensaajalle.

Maatalouden varhaiseläkejärjestelmien piirissä oli vuoden 2016 lopussa kaikkiaan 13 578 henkilöä, joista 3 214 oli luopumistuen saajia ja 10 364 luopumiseläkkeen saajia.

Siirtomenomomentti: 30.10.44. Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

käyttö 17 621 994 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta:

Määrärahalla turvataan maatalouden tuotantoedellytysten säilymistä. Määrärahaa voidaan käyttää Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettun lain perusteella markkinahäiriötilanteessa maksettavien tukimuotojen kansalliseen täydentämiseen.

Toiminnan tuloksellisuus:

Väliaikaista poikkeuksellista tuen kansallista osuutta maksettiin tukialueen AB maidontuottajille noin 1 milj. euroa. Tukialueen C maidontuottajille maksettiin kriisitukilisää maidontuotantotuen ohessa noin 1,85 milj. euroa. Väliaikaista kansallista lisätukea maksettiin vähämerkityksisenä tukena noin 15 milj. euroa.

Siirtomenomomentti: 30.10.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

käyttö 279 343 914 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta:

Ilyrrä toimii lähes kaikkien momentille kuuluvien tukimuotojen osalta ja tukipäätöksiä on tehty tuhansia. Ainoastaan hankepuolella kahden kohdennetun toimen hankkeet sekä teemahankkeet on jouduttu tekemään paperipäätöksinä vuoden 2016 aikana. Joitakin yrittäjiä oli myös tehty vielä paperipäätöksinä, mutta suurin osa niistä on jo tallennettu Ilyrrään. Vuoden 2015 verrattuna vuoden 2016 toiminnassa on ollut merkittävä muutos parempaan suuntaan. Momentin valtuuksien sidonta on ollut suurta.

Toiminnan tuloksellisuus:

Myönnettujen yritystukien avulla mm. monipuolistetaan maaseudun elinkeinoja, käynnistetään uusia yrityksiä ja parannetaan maaseudun asumisen edellytyksiä monin tavoin. Hanketoiminta on kasvanut merkittävästi, kun päätöksenteossa on päästy hyvään alkuun. Maaseudun kehittämisohjelman rahoitusmahdollisuuksille on valtavasti kysyntää ja hankeideoiden monipuolisuus on kasvanut innovatiivisuuden myötä. Tuloksia mitataan hankkekohtaisilla tulos- ja tuotosindikaattoreilla. Vuotta 2016 koskevat indikaattoritiedot ovat saatavilla vuoden 2017 maaliskuussa.

Siirtomenomomentti: 30.20.40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

käyttö 342 167 332 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta:

Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki täydentää EU:n tukijärjestelmiä. Se turvaa osaltaan maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä, tuotannon kannattavuutta ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä.

Toiminnan tuloksellisuus:

Suurin osa kansallisesta tuesta kohdentuu pohjoisena tukena tukialueelle C. Vuonna 2016 tukea maksettiin reilut 342 milj. euroa. Tukimaksuista vain pieni osa siirtyi maksettavaksi vuoden 2017 puolelle. Vuoden 2016 määräraha väheni vuoteen 2015 verrattuna 3 miljoonalla eurolla.

Siirtomenomomentti: 30.20.41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

käyttö 587 810 344 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta:

Tuotannon kannattavuuden turvaamiseksi maataloutta tuetaan EU-tulotuella. Siihen kuuluvien suorien tukien ohjona on myös ns. täydentävien tukien noudattaminen. EU-markkinatukea (vientij- ja sisämarkkinatuet) käytetään EU-komission avaamiin maataloustuotteiden vientijärjestelyihin, yksityisen varastoinnin tukeen ja muihin maataloustuotteiden markkinoita ohjaaviin toimenpiteisiin kuten koulumaitotukeen.

Toiminnan tuloksellisuus:

EU-tulotukea maksettiin yhteensä n. 583,5 milj. euroa. Tämä on n. 129,5 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Suorien tukien järjestelmä muuttui uuden ohjelmakauden myötä vuonna 2015. Vuoden 2015 suorat pinta-alatuet maksettiin aiemmista vuosista poiketen kahdessa erässä. Tukien toinen erä maksettiin vuonna 2016. Vuoden 2015 peltokasvipalkkio maksettiin kokonaan vuoden 2016 puolella. Vuoden 2016 pinta-alaperusteisista suorista tuista suurempi osa maksettiin vuoden 2016 puolella, jolloin tukivuotta seuraavan vuoden puolelle siirtyi maksettavaksi huomattavasti pienempi tukisumma, kuin vuoden 2015 pinta-alaperusteisista tuista. Vuonna 2016 maksettiin siten enemmän edellisen tukivuoden tukea, kuin tullaan maksamaan vuonna 2017. Tämä oli merkittävin syy maksetun kokonaistukimäärän kasvamiselle edellisestä vuodesta.

Vuonna 2016 maksettiin aiemmista vuosista poiketen myös sikatalouden kriisitukea, n. 4 milj. €. Maidon kriisitukea ja sikatalouden kriisitukea maksettiin yhteensä n. 9 milj. €. Vuonna 2014 rahoituskurimekanismilla leikatut tukiosuudet palautettiin viljelijöille syksyllä 2016, yhteensä n. 5,4 milj. €.

EU-markkinatukia maksettiin yhteensä noin 4,3 miljoonaa euroa vuonna 2016. Markkinatukien osalta momentin käyttökohteet olivat sianlihan- ja juuston yksityinen varastointi sekä EU:n koulumaito-ohjelma. Sianlihan yksityisen varastoinnin tukea maksettiin 268 845,07 euroa ja juuston yksityisen varastoinnin tukea 37 919,59 euroa. Koulumaitotukia maksettiin 3 999 839,35 euroa.

Siirtomenomomentti: 30.20.42. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

käyttö 9 555 598,90 euroa

Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:

Satovahinkokorvauksia maksetaan satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) perusteella. Vuonna 2016 maksettiin korvaukset vuonna 2015 tapahtuneille vahingoille. Satovahinkolaki on kumottu ja vuosi 2016 oli viimeinen vuosi, kun korvauksia maksettiin.

Toiminnan tuloksellisuus:

Vuodelta 2015 satovahinkokorvauksia maksettiin 2,5 kertaa enemmän kuin keskimääräisenä vahinkovuonna. Satovahinkoja aiheuttivat erityisesti kesän runsaat sateet ja märkyys. Satovahinkokorvauksia haettiin yhteensä noin 48 000 hehtaarilta. Korvauksia maksettiin noin 1 250 maatilalle.

Siirtomenomomentti: 30.20.43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)

käyttö 313 633 013 euroa

Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:

Ympäristökorvausjärjestelmä koostuu ympäristöllisesti kestäväan peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokoaisuudesta sekä maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävistä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkiasäilytystoimista. Ympäristösitoumuksen kokonaisuus koostuu ravinteiden tasapainoisen käytön tilakohtaisesta toimesta sekä valinnaisista lohko-kohtaisista toiminnoista.

Luonnonmukainen tuotanto edistää turvallisten orgaanisten lannoitusainesten kierrätystä ja lisää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuutta sekä eläinten lajinnukaisempaa hoitoa.

Maatilojen neuvontajärjestelmän (Neuvo 2020) tavoitteena on parantaa maatilojen osaamista ympäristöön, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä energiatehokkuuteen liittyvissä asioissa. Lisäksi neuvonnan tavoitteena on maatilojen nykyaikaistaminen ja kilpailukyvyn parantaminen.

Ei-tuotannollisissa investoinneissa on kaksi investointitoimenpidettä, kosteikkoinvestoinnit sekä perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien alkuraivaus ja aitaaminen. Kosteikkoinvestoinnit täydentävät pelloilla tehtäviä vesiensuojelutoimenpiteitä maatalouden aiheuttaman kuormituksen vähentämisessä. Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen edistää maatalousympäristön luonnon monimuotoisuutta luomalla edellytykset ylläpitävän hoidon aloittamiseen kohteella.

Toiminnan tuloksellisuus:

Ympäristösitoumuksen sitoutuneita tiloja ja maksua hakeneita tiloja oli v. 2016 yhteensä n. 45 000 kpl. Näille tiloille maksettiin v. 2016 ympäristösitoumuksista 85 %, joka on n. 184 miljoonaa euroa. Jäljelle jäävä 15 % (n. 32 miljoonaa €) maksetaan v. 2017 kesäkuussa.

Ympäristösopimuksia tehneitä tiloja ja maksua hakeneita tiloja oli v. 2016 yhteensä n. 2 500 kpl. Näille tiloille maksettiin v. 2016 ympäristösopimuksista 85 %, joka on n. 16 miljoonaa euroa. Jäljelle jäävä 15 % (n. 2,5 miljoonaa euroa) maksetaan v. 2017.

Luonnonmukaisentuotannon sitoumuksen tehneitä tiloja ja maksua hakeneita tiloja oli v. 2016 yhteensä n. 4 000 kpl. Näistä kotieläin-korotusta saavia tiloja on n. 850 kpl. Tiloilta myönnettiin korvausta v. 2016 n. 45 miljoonaa €. Tiloilta maksettiin v. 2016 luomusitoumuksen kasvinviljelyosasta 85 %, joka on n. 29,5 miljoonaa euroa. Jäljelle jäävä 15 % (n. 5 miljoonaa €) maksetaan v. 2017 ke-säkuussa. Kotieläin-korotus n. 10 miljoonaa euroa, maksetaan kokonaan v. 2017 puolella.

Neuvonnan osalta v. 2016 maksettiin korvausta n. 3, 142 miljoonaa euroa. Neuvontaa käytti vuoden aikana yhteensä 8 429 tilaa.

Li-tuotannollisiin investointikohteisiin haettiin vuonna 2015 n. 4,3 miljoonaa euroa 230:llä hakemuksella, joista päätökset tehtiin vuonna 2016. Hakemuksille voitiin myöntää n. 3 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 hakemuksiin päätökset tehdään v. 2017, joihin on käytössä n. 1,5 miljoonaa euroa

Momentilta on maksettu vuonna 2016 vuoden 2015 ympäristökorvaus- ja luomusitoumusten toinen maksuerä (20 %) sekä ympäristö-sopimukset kokonaan lukuun ottamatta alkuperäisrotusopimuksia, jotka maksettiin vuoden 2016 puolella 20 %. Momentilta makset-tiin myös aiempien ohjelmakausien erityistukisopimuksista n. miljoona euroa.

Ympäristökorvaukseen on sitoutunut n. 86 % kaikista tuenhakijoista. Peltopinta-alasta ympäristösitoumuksen kuuluu yli 90 %. Ym-päristösitoumuksessa ei ollut merkittäviä rajoituksia lohkotoimenpiteiden toteutusajassa v. 2015, jolloin tavoitealat toimenpiteissä to-teutuivat ja tiettyjen toimenpiteiden osalta tavoitealat ylittyivät merkittävästi. Tästä johtuen ympäristösitoumuksen toimenpiteille mak-settavaa alaa rajoitettiin vuodesta 2016 lähtien.

Siirtomenomomentti: 30.20.44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

käyttö 549 361 430 euroa

Tieto/arvio vaikutavuudesta:

Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta ja estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä. Luonnonhaittakorvaus myös mahdollistaa maaseutu-maiseman voimena ja hoidettuna pitämisen, edistää kestäviä viljelyjärjestelmiä ja maatalousluonnon monimuotoisuutta pysyvillä nurmilla. Lisäksi toimenpide vaikuttaa tilalukumäärän hallittuun kehittymiseen sekä taloudellisesti elinvoimaisten maatalayksiköiden säilyttämiseen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämiseen ja maaseutualueiden taloudellisen kehityksen edistämiseen.

Toiminnan tuloksellisuus:

Luonnonhaittakorvausta maksettiin n. 48 500 tilalle. EU:n osarahoitusprosentti on 42 %. Määräraha 2016 on 546 888 000 euroa. Vuoden 2017 puolelle jää maksettavaksi vielä luonnonhaittakorvauksen kotieläin-korotus n. 50 milj. euroa. Määräraha aleni vuoteen 2015 verrattuna 5 miljoonalla eurolla.

Siirtomenomomentti: 30.20.46. EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

käyttö 3 187 648 euroa

Tieto/arvio vaikutavuudesta:

EU:n mehiläishoito-ohjelma (30.20.46.1) on joka kolmas vuosi kansallisesti laadittava EU-osarahoitteinen ohjelma, jonka avulla yllä-pidetään ja kehitetään mehiläistuotteiden tuotantoa ja kauppaa. Mehiläishoito-ohjelma laaditaan läheisessä yhteistyössä mehiläishoi-toalan edustavien järjestöjen ja osuuskuntien kanssa ja ohjelmalla on yksi tukea saava toteuttaja.

EU:n osarahoitteisella maataloustuotteiden tiedotus- ja menekinedistämistuella (30.20.46.4) tuetaan alaa edustavien järjestöjen 1–3-vuotisia tiedotus- ja menekinedistämishoitoja, joiden avulla pyritään lisäämään kansalaisten tuotetietämystä ja tuotteiden kulutusta. EU osallistuu rahoitukseen 50 %:n, Suomen valtio 20 %:n ja järjestö itse 30 %:n rahoitusosuudella ohjelman hyväksyttävistä kustan-nuksista. Vuonna 2016 käynnissä oli yksi ohjelma.

Tuottajaorganisaatiot ovat tuottajien muodostamia markkinointiyhteisöjä, jotka auttavat jäseniään muun muassa tuotannon suunnittelussa, markkinoinnissa ja viljelymenetelmien kehittämisessä. Toimintaohjelmille, joilla kehitetään tuottajaorganisaatioiden toimintaa, maksetaan EU:n tukea (50 % toteutuksesta, hyväksytyistä kuluista). Tukea maksetaan vain hedelmä- ja vihannesalan tuotta-jien yhteenliittymille (30.20.46.6).

Toiminnan tuloksellisuus:

Vuonna 2016 mehiläishoitotukea maksettiin 188 952,04 euroa, josta puolet 94 476,02 euroa oli kansallista tukea ja puolet 94 476,02 euroa EU-rahoitteista tukea.

Vuonna 2016 EU-osarahoitteista menekinedistämistukea maksettiin 378 032,69 euroa, josta EU-osuus 201 896,95 euroa, kansallisen tuen osuus 80 758,79 euroa ja kansallisista varoista korvatu al:n osuus 95 376,95 euroa.

Vuonna 2016 hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukea maksettiin 2 620 664,21 euroa kolmelle tuottajaorganisaatiolle, joilla on hyväksytty toimintaohjelma.

<u>Siirtomenomomentti:</u> 30.20.47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	käyttö 2 993 568 euroa
<u>Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:</u>	
Ruokaketjun toiminnan edistämisen (30.20.47) valtionavustuksella tuetaan kokonaan kansallisista varoista yhdistysten, yritysten ja muiden yhteisöjen 1–3-vuotisia laajoja, valtakunnallisia hankkeita. Hankkeet käsittävät tiedotus-, menkinedistämisen ja kehittämistoimenpiteitä. Avustus on korkeintaan 80 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.	
<u>Toiminnan tuloksellisuus:</u>	
Vuonna 2016 ruokaketjun toiminnan edistämisen valtionavustuksia maksettiin 2 993 568,55 euroa. Tästä lähiruokahankkeiden osuus oli 364 874,83 euroa ja luomuhankkeiden osuus 392 018,73 euroa. Vuonna 2016 alkoi 5 uutta hanketta. Yhteensä käynnissä vuonna 2016 oli 46 ruokaketjuhanketta. 24 hanketta päättyi vuoden 2016 aikana. Loput hankkeista jatkuvat vuonna 2017.	

<u>Siirtomenomomentti:</u> 30.40.40. Eräät korvaukset (arviomääräraha, aikaisemmin 30.60.43)	käyttö 0 euroa
<u>Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:</u>	
Kysessä ovat Suomen metsäkeskukselle maksettavat valtion ennakkovarat käytettäväksi metsänuudistamisen teettämiskustannuksiin. Kun uudistamistyöt on tehty, varat (kustannukset) peritään takaisin metsälain (1093/1996) mukaisen metsänuudistamisvelvollisuutensa laiminlyönteiltä metsänomistajilta. Kiintistö on panttina, kunnes varat on maksettu valtiolle takaisin (etu oikeudet julkisoikeudelliset saatavat).	
<u>Toiminnan tuloksellisuus:</u>	
Metsälain muutosten vuoksi tapaukset ovat vähentyneet. Uusia teettämispäätöksiä tehtiin kolme, yhteensä 10 hehtaarille, eikä niiden toteutusta aloitettu vuoden 2016 aikana, joten ennakkovaroja ei haettu. Momentilta vuosina 2011–2014 maksettua varoja saatiin perittyä vuoden 2016 aikana takaisin 9678 euroa. Ulosotossa oli 31.12.2016 avoimena 3822 euroa, kolmen metsänuudistamisen laiminlyöntitapauksen teettämiseen käytettyjä varoja.	

<u>Siirtomenomomentti:</u> 30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	käyttö 176 450 euroa
<u>Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:</u>	
Vuonna 2015 tapahtuneiden hirvieläinten maataloudelle aiheuttamien vahinkojen korvaukset maksettiin vuonna 2016.	
<u>Toiminnan tuloksellisuus:</u>	
Hirvieläinten maataloudelle vuonna 2015 aiheuttamia vahinkoja korvattiin 176 450 euroa.	

<u>Siirtomenomomentti:</u> 30.40.42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	käyttö 5 814 978 euroa
<u>Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:</u>	
Vuonna 2015 tapahtuneiden petoeläinten aiheuttamat porovahingot, poikkeuksellisen suuret porovahingot sekä viljelys-, eläin- ja irtaimistovahinkojen korvaukset maksettiin vuonna 2016.	
<u>Toiminnan tuloksellisuus:</u>	
Petoeläinten vuonna 2015 aiheuttamia vahinkoja korvattiin 5 814 978 euroa. Summaan sisältyy 23 710 euroa kunnille porovahinkojen maastotarkastusten järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten korvauksia.	

<u>Siirtomenomomentti:</u> 32.50.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin FEAD (arviomääräraha)	käyttö 3 903 542 euroa
<u>Tieto/ arvio vaikuttavuudesta:</u>	
EU:n komissio hyväksyi kansallisen Vähävaraisten avun toimenpideohjelman 2014–2020 joulukuussa 2014. Toimenpideohjelma noudattaa vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston, FEAD (EU 223/2014) tavoitteita edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta Euroopan unionissa ja vähentää köyhyydessä ja syrjäytymisvaarassa elävien ihmisten määrää.	
Suomessa vähävaraisten avun toimenpideohjelmassa keskitytään lieventämään vähävaraisimpien ihmisten ruoan puutetta hankkimalla peruselintarvikkeita, jotka jaetaan ruoka-apuna vähävaraisimmille. Elintarvikkeiden jakamisesta ja vaadittavista liitännäistoimenpiteistä vastaavat erikseen valittavat kumppaniorganisaatiot pääasiassa vapaaehtoistyön voimin. Mavi on toimenpideohjelman hallintoviranomainen. Ohjelman toimeenpano tapahtuu keskitetysti Mavissa, mm. tarvittavien hankintojen (elintarvikkeet, niiden kuljetus ja välivarastointi) osalta. Elintarvikkeet annetaan kumppaniorganisaatioille maksutta, eivätkä ne voi periä korvausta jakacsaan elintarvikkeita.	

vähävaraisille.

Toiminnan tuloksellisuus

Mavi kilpailutti vuosille 2015-2016 kaikkiaan 10 tuotetta, yht. 2,9 milj. kg elintarvikkeita, joiden arvo yhteensä on n. 4 273 000 euroa. Myös tarvittavat kuljetus- ja varastointipalvelut hankittiin kilpailutusmenettelyin. Vuosi 2016 oli ohjelman ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Hankituista elintarvikkeista kuljetettiin 33 kumppaniorganisaation jakelupisteisiin eri puolille Suomea vuonna 2016 kahdessa erässä yhteensä n. 2,1 milj. kg (645 toimitusta). Ohjelmasta on maksettu 3.903.542 euroa vuonna 2016 kotitalouksille vähävaraisten ruoka-apuna hankittuja elintarvikkeita ja siihen liittyviä kuljetuksia sekä varastointeja ml. tekninen tuki.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1. Toiminnan tuottavuus

Käytettävissä oleva henkilötövuosikehys (=htv-kehys) oli 183 htv:ta. Väliaikaisia lisäresursseja oli käytössä 2 htv:ta ja teknisen avun käytettävissä oleva htv-kehys oli 17 htv:ta, josta Maaseutuverkostopalvelut -yksikön osuus oli 7 htv:ta. Vähävaraisten ruoka-avun (Feed) toimeenpanotehtäviin kohdennettiin 2 htv:ta ja ruokaketjun kehittäjän tehtävään 1 htv. Lisäksi sekä varainhoito-osastolla että maaseutuverkostopalvelut -yksikössä työskenteli 1 henkilö Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) teknisen avun varoin. Yhteensä käytössä oleva henkilötövuosikehys vuonna 2016 oli 207 htv:ta. Kaikki edellä mainitut resurssit sekä harjoittelijoiden htv-kertymä huomioiden henkilötövuosien yhteiskertymän oli yhteensä 197,2 htv:ta.

Ministeriön momentilta 30.01.01.4 rahoitettiin Mavin laadunvalvontayksikön henkilöstön palkkaus ja muita kuluja. Henkilöiden tehtävät liittyivät viljelijätukien paikan päällä tehtävien tarkastusten laadun varmentamiseen. Laadunvalvonnan tehtäviin käytettiin 5,4 henkilötövuotta.

Taulukko 1. Työpanoksen kehittyminen vuodesta 2014 vuoteen 2016 (sis. teknisen avun ja harjoittelijat).

Työpanos	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Muutos-% 2015-2016
Henkilötövuodet	208,7	205,8*	197,2*	-4%
Työpanosindeksi	101,31			
Työpanosindeksi	100	98,61	95,82	

*Momentilta 30.01.01.4 rahoitettavan laadunvalvontayksikön henkilötövuodet (htv 5,5 vuonna 2015 ja htv 5,4 vuonna 2016) eivät sisälly vuosien 2015 ja 2016 toteumaan.

Taulukko 2. Työpanoksen jakautuminen toiminnoille (htv:t ja prosentuaalinen osuus).

Henkilötyö (sis. myös teknisellä avulla palkatut ja harjoittelijat)	Toteuma 2014		Toteuma 2015		Toteuma 2016	
Viljelijätuet	82,1	38,4 %	76,4	35,7 %	73,5	36,2 %
Markkinatuet	28,8	13,5 %	19,2	9,0 %	19,8	9,8 %
Ihänke-, yritys- ja rakennetuet	53,0	24,8 %	40,6	18,9 %	39,8	19,7 %
Maaseutuverkostoyhteistyö	8,5	4,0 %	7,6	3,6 %	7,2	3,6 %
Metsätalous	3,0	1,4 %	2,9	1,4 %	2,9	1,4 %
Eläintuotantotalat, tehtävät	0,0	0,0 %	1,9	0,9 %	3,8	1,9 %
Riistatalous	0,9	0,4 %	1,0	0,5 %	1,2	0,6 %
Porotalous	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,1	0,1 %
Isäntä- ja eläin- ruoka-apu	0,6	0,3 %	2,6	1,2 %	2,5	1,2 %
Ydintoiminnot yhteensä	176,9	82,8 %	152,2	71,1 %	150,8	74,5 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat			0,1	0,1 %	0,1	0,1 %
Hallinnon ohjaus			2,2	1,0 %	2,2	1,0 %
Lainsäädännön valmistelu			0,5	0,2 %	0,2	0,1 %
EU- ja kansainväliset tehtävät			0,8	0,4 %	0,5	0,2 %
Muut ministeriön erityistehtävät			0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Ohjaustoiminnot yhteensä*			3,6	1,7 %	3,0	1,4 %
Henkilöstöhallinto	8,2	3,8 %	5,5	2,6 %	2,3	1,2 %
Henkilöstön kehittäminen	7,4	3,5 %	6,4	3,0 %	3,6	1,8 %
Taloushallinto	3,8	1,8 %	6,2	2,9 %	5,9	2,9 %
Muut tukitoiminnot	17,6	8,2 %	40,1	18,7 %	37,0	18,2 %
Tukitoiminnot yhteensä	37,0	17,2 %	58,2	27,2 %	48,8	24,1 %
Toiminnot yhteensä	213,8	100 %	214,0	100 %	202,6	100 %

* Vuoden 2014 osalta ei seurattu ohjaustoimintoja erikseen, katso liite 1.

Tuottavuuden tunnuslukuina esitetään työajan seurannan mukainen henkilötyöpanoksen jakauma eri toiminnoille. Kaiken kaikkiaan viraston työaikapanos aleni 11,4 htv:ta edellisvuoteen verrattuna. Ydintoimintoihin käytetty työaika laski hieman edellisvuoteen verrattuna. Pääasiassa työaikapanos kuitenkin aleni tukitoiminnoissa. Tukitoimintojen puolella vuosien 2014–2016 suurta vaihtelua selittää sekä Kieku-järjestelmän myötä toimintojen siirtynyt ydintoiminnoista muihin tukitoimintoihin että henkilötyöpanoksen aleneminen vuodesta 2015 vuoteen 2016.

Mavin tuottavuushankkeita on jatkettu edelleen vuoden 2016 aikana. Näitä ovat olleet mm. viljelijöiden sähköisen pinta-alatuen haun kehittäminen, raportointijärjestelmien kehittäminen sekä hallinnon prosessien sähköistämisen huomioiminen uusien tietojärjestelmien kehittämisessä. Investoinnit kyseisiin tietojärjestelmiin tuottavat kustannussäästöjä käyttöönottonsa jälkeen lähinnä kumppanien keskuudessa esim. toiminnan tehostumisena työajankäytön säästymisen kautta. Virastolle osoitettiin vuoden 2016 kahdessa lisätalousarviossa (LTAE II ja LTAE III) yhteensä 2 289 milj. euron lisärahoitus viljelijätukien hallinnointijärjestelmän (Tukisovellus) uudistamiseen, jotta viljelijätukien hakeminen, käsittely, valvonta ja maksatus voidaan varmistaa uuden ohjelmakauden vaatimusten mukaisesti.

1.3.2. Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan menot alenivat vuoteen 2015 verrattuna yhteensä 1,294 milj. euroa. Muutosta selittää pitkälti ydintoiminnoissa ja siellä hanke-, yritys- ja rakennetuissa tapahtunut menojen aleneminen ohjelmakauden toiminnan vakiinnuttua. Myös tukitoiminnoissa oli pientä alenemaa edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 3. Toiminnan nettomenot toiminnoittain.

Toiminnot (1 000 euroa)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Viljelijätuet	15 076	13 146	13 068
Markkinatuet	3 572	1 648	1 505
Hanke-, yritys- ja rakennetuet	6 125	3 956	2 980
Maaseutuverkostoyhteistyö	0	0	0
Metsätalous	206	181	168
Elinkeinokalatal. tehtävät	0	115	138
Riistatalous	62	54	74
Porotalous	0	2	6
Feed vähävar. ruoka-apu	0	0	0
Ydintoiminnot yhteensä	25 040	19 102	17 939
Yhteiskuntapolitiikan strategiat		8	10
Ministeriön toimialan ohjaus		132	151
Lainsäädännön valmistelu		28	11
EU- ja kansainväliset asiat		70	58
Muut ministeriön erityistehtävät		1	1
Ohjaustoiminnot yhteensä*		239	231
Henkilöstöhallinto	576	439	290
Henkilöstön kehittäminen	498	666	356
Taloushallinto	324	444	421
Muut tukitoiminnot	1 134	6 036	6 395
Tukitoiminnot yhteensä	2 532	7 584	7 462
Toiminnan kustannukset yhteensä	27 572	26 926	25 632

* Vuoden 2014 osalta ei seurattu ohjaustoimintoja erikseen, katso liite 1.

Poistot ja korot huomioiden vuoden 2016 toiminnan kustannukset olivat 25,23 milj. euroa. Laskua edellisvuoteen verrattuna oli 2,140 milj. euroa. Poistojen ja korkojen osuus kokonaiskustannuksista vuonna 2016 oli yhteensä n. 4,481 milj. euroa (2015: 4,486 milj. euroa).

Taulukko 4. Toiminnan kokonaiskustannukset ydintoiminnoittain sisältäen poistot ja korot.

Toiminnot	Toteuma 2014*		Toteuma 2015		Tavoite 2016*		Toteuma 2016	
	Kust. (1 000 €)	Htv	Kust. (1 000 €)	Htv	Kust. (1 000 €)	Htv	Kust. (1 000 €)	Htv
Viljelijätuet	16 286	98	17 100	105	18 515	102	16 297	97
Markkinatuet	3 945	35	2 972	26	2 535	25	2 980	26
Hanke-, yritys- ja rakennetuet	6 316	66	5 011	56	8 323	55	4 309	53
Maaseutuverkostoyhteistyö	254	10	879	10	2 148	11	356	10
Metsätalous	296	3	372	4	365	4	310	4
Elinkeinokalatal. tehtävät	0	0	252	3	420	3	329	5
Riistatalous	90	1	125	1	195	2	132	1
Porotalous	0	0	5	0	10	0	13	0
Feed vähävar. ruoka-apu	11	1	207	4	180	4	126	3
Yhteiskuntapolitiikan strategiat			18	0	11	0	17	0
Hallinnon ohjaus			262	3	210	3	259	3
Lainsäädännön valmistelu			55	1	50	1	20	0
EU- ja kansainväliset asiat			112	1	175	1	81	1
Muut ministeriön erityistehot			0		1	0	1	0
Yhteensä	27 198	214	27 370	214	33 138	211	25 230	203

* Vuoden 2014 osalta ei seurattu ohjaustoimintoja erikseen, katso liite 1. Tavoite vuodelle 2016 sisältää bruttomenot ja investoinnit, joten suora vertailtavuus toteuman kanssa ei ole mahdollista.

** Vuosien 2014-2016 kokonaiskustannukset on oikaistu siten, että ne sisältävät kustannuksina vain poistot ja korot eivät investointia. Vv. 2014 ja 2015 toteumatiedot poikkeavat siten ko. vuosien tilinpäätöksistä.

Toimintamenojen käytössä kululajeittain palvelujen ostot oli edelleen viraston suurin kuluerä ylittäen henkilöstökulut. Palvelujen ostoihin sisältyvät myös investointikulut. Maanmittauslaitokselta (Mitpa) ostettiin IT-asiantuntijapalveluita 4,58 milj. euron edestä. Talousarvion 3,6 milj. euron lisäksi Mavi ja Maanmittauslaitos sopivat erikseen veloittavista palveluista.

Taulukko 5. Toiminnan kulut kululajeittain, sisältäen kaikki Mavin toimintaan kohdistuvat rahoituslähteet

Kulut, 1000 euroa	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Muutos vuoteen 2015 verrattuna
Käyttöomaisuuden ostot	0	4 017	4 883	+866
Ostot tilikauden aikana	230	173	134	-39
Henkilöstökulut	12 499	12 594	11 769	-825
Vuokrat	1 307	1 332	1 197	-135
Palvelujen ostot	15 366	11 266	10 884	-382
Muut kulut	1 077	749	801	+52
Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset valtion virastoille	260	283	250	-33
Rahoituskulut	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0
Käyttötalouden kulut kunnille	100	0	100	+100
Kulut yhteensä	30 839	30 414	30 018	-396
Maksullisen toiminnan tuotot	159	242	276	+34
Muut toiminnan tuotot	3 110	3 246	4 110	+864
Tuotot yhteensä	3 269	3 488	4 386	+898
Nettomenot yhteensä	27 570	26 926	25 632	-1 294

Taulukko 6. Tulojen ja menojen erittely (toimintamenomomentti)**Taloudelliset voimavarat**

	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015	TA 2016	Tulosop. 2016	Tilinpäätös 2016
TULOJEN JA MENOJEN ERITTELY, 1 000 €					
<i>Toiminnan kulut</i>					
- Henkilöstökulut*	12 594	12 221	12 125	12 570	11 401
- Tilavuokrakulut	1 307	1 320	1 070	1 350	1 189
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat	186	163	0	165	131
- Palvelujen ostokulut	14 853	11 241	8 756	10 200	10 844
- Muut kulut	1 044	718	700	725	777
- Sisäiset kulut	260	283	0	283	250
- Investointikulut	0	4 017	5 831	4 150	4 871
Toiminnan kulut yhteensä	30 244	29 963	28 482	28 093	29 463
Siirtotalouden kulut	100	1 553	5 4 89	3 972	3 720
Bruttomenot yhteensä	30 344	31 516	33 971	33 415	33 183
<i>Toiminnan tuotot</i>					
- Maksullisen toiminnan tuotot	159	241	293	293	276
- Muut tuotot	3 110	3 251	2 458	3 689	4 110
Toiminnan tuotot yhteensä	3 269	3 492	2 751	3 982	4 386
Siirtotalouden tuotot		1 553	5 389	3 972	3 620
Bruttotulot yhteensä	3 269	5 045	8 140	7 954	8 006
Nettokäyttö/-käyttöarvio	27 075	26 471	25 831	25 461	25 177
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	4 751	4 683	3 520	3 490	4 683
TP/TA/tulosopimus	27 021	25 307	23 961	23 961	26 250
Käytettävissä yhteensä	31 772	29 990	27 481	27 451	30 933
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	4 683	3 520	1 650	1 990	4 593

*Tulosopimuksella ja vuoden 2016 tilinpäätöksellä olevat henkilöstökulut eivät sisällä ministeriön momenteille 30.01.01.4 ja 30.20.47.1 kirjattavia kuluja.

Henkilöstökulut laskivat vuoden takaisesta 0,82 milj. euroa. Lasku johtui sekä eläköitymisistä että henkilöstökehyksen alittumisesta. Myös tilavuokrakulut sekä palveluiden ostokulut alenivat hieman edellisestä vuodesta. Tietojärjestelmien uudistamiseen liittyvät investointikulut puolestaan lisääntyivät vuoden takaisesta. Muutenkin palveluiden ostokuluista valtaosa kohdistuu viraston tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämiskuluihin, mikä kertoo viraston tietojärjestelmäriippuvaisuudesta. Muissa kuluissa (sis. aineet, tarvikkeet ja tavarat, matkakulut ja muut kulut sekä rahoituskulut ja satunnaiset kulut) ei tapahtunut suuria muutoksia suuntaansa vuoden 2015 tasosta.

Tuotoissa kasvua oli n. 2,96 milj. euroa. Valtaosa kasvusta johtui Fead-ohjelman toteutuksesta saaduista tuotoista.

Valtion pysyvien toimintamenosäästöjen ja muiden erillisten toimintamenosäästöjen aikaansaaminen

Virasto on ottanut toiminnassaan huomioon tavoitteet ja toimenpiteet toimintamenosäästöjen aikaansaamiseksi.

Virasto on perustamisestaan asti hyödyntänyt valtiokonsernin palveluja ja toimintatapoja mahdollisimman täysimääräisesti. Virastossa on otettu käyttöön Kieku-toimintatapa ja Palkeiden palveluja käytetään kattavasti. Toimitilat ja niihin liittyvät palvelut ovat suurimmaksi osaksi Senaatin tuottamia ja hankkimia, ja hankintatoimissa hyödynnetään Hanselin puitesopimuksia ja hallinnonalan yhteistä puitejärjestelyä. Lisäksi Virasto on siirtynyt käyttämään Valtorin toimialariippumattomia it-palveluja lukuun ottamatta maksajavirastoympäristöön liittyvää kokonaisuutta. Tavoitteena on siirtää tämä osio Valtoriin heti, kun palveluvaatimukset täyttyvät. Tietotekniikan palvelukeskuksen (Mitpa) palveluja virasto on käyttänyt vuoden 2015 alusta. Julkisen hallinnon yhteisen palveluarkkitehtuuria ja palveluväylää pyritään hyödyntämään ja liittämään siihen tietovarantoja ja sähköisiä palveluita.

Viraston toimitilatehokkuutta ja –tarvetta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Vuoden 2016 aikana luovuttiin osasta Helsingin toimipisteen tiloista. Lisäksi selvitetään uusia työnteon tapoja, joilla voidaan tehostaa tilojen käyttöä Seinäjoen toimipisteessä.

Viraston matkustusmenot nousivat hieman edellisestä vuodesta. Vuoden 2016 matkustusmenot olivat 0,53 milj. euroa, kun vuotta aiemmin menot olivat 0,51 milj. euroa. Matkustusmenot ovat kuitenkin laskeneet vuoden 2010 tasosta n. 50 prosenttia. Matkakulujen alenemiseen ovat osaltaan vaikuttaneet tehokkaassa käytössä olevat videoneuvottelulaitteet, joita on käytetty paljon myös sidosryhmien kouluttamiseen.

Tietojärjestelmien kehittämisessä on panostettu sähköiseen asiointiin ja hallinnon prosessien sähköistämiseen. Lisäksi Mavi on edelleen osallistunut hallinnonalan sisäiseen yhteistyöhön sovellusten ja yhteentoimivuuspalveluiden kehittämisessä.

1.3.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Mavissa ei ole merkittävää maksullista toimintaa.

Mavin tuottamat julkisoikeudelliset suoritteet ovat perintökaaren 25 luvun 8 §:n mukaiset lausunnot, Flegt-luvat sekä teurasruhojen luokituksen ja punnituksen vuotuiset valvontamaksut. Pääosa julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista syntyy teurasruhokokonaisuudesta. Viraston liiketaloudellisiin periaattein tuottamat suoritteet ovat tiedonluovutusten tuottoja Mavin omistamista tietokannoista. Valtiokonttorin määräyksen 20.11.2014 (VK/1078/00.01/2014) mukaan kirjanpitoyksikön tulee esittää kustakin maksullisen toiminnan osa-alueesta kustannusvastaavuus-laskelma toimintakertomuksessa, jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa.

Mavin julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot olivat 253.000 € ja liiketaloudellisten suoritteiden tuotot 22.000 €, joten tarkempaa laskelmaa ei tilinpäätöksessä esitetä.

1.3.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Valtiokonttorin määräyksen 20.11.2014 (VK/1077/00.01/2014) mukaan kirjanpitoyksikön tulee esittää yhteisrahoitteisesta toiminnasta kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessaan silloin kun kirjanpitoyksikön saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus on vähintään 1 milj. euroa.

Maaseutuvirastolla yhteisrahoitteinen toiminnan rahoitus jää alle 1 M€ (357.000 €/Alv 0%). Täten tarkempaa laskelmaa ei tilinpäätöksessä esitetä.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

Mavi palvelee maatilayrityksiä, maanviljelijöitä, maaseudun mikroyrityksiä ja maaseudun kehittäjiä ky-
läyhdistyksistä yliopistoihin. Virasto hoitaa viljelijätukien, maaseudun rahoitus- ja kehittämistukien
sekä markkinatukien toimeenpanon. Viljelijät asioivat tukiasioissa kuitenkin edelleen ELY-keskusten
ja kuntien yhteistoiminta-alueiden kanssa, joille Mavi on delegoinut mm. tuki- ja maksuhakemusten
vastaanoton ja päätöksenteon, tarkastus- ja valvontatehtävät sekä asiakkaiden ohjauksen ja neuvon-
nan.

Viraston asiakkaita ovat myös elintarviketeollisuus sekä elintarvikkeiden kauppaa harjoittavat yrityk-
set. Koulumaitotuki, EU:n yhteisrahoitteiset tiedotus- ja menekinedistämishjelmat sekä EU:n ruoka-
apuohjelma tuovat viraston asiakkaita koulut, kunnat, seurakunnat ja järjestöt. Viraston yhteistyö-
kumppaneita ovat myös interventiovarastoinnin palveluja tarjoavat yritykset.

Lisäksi virasto vastaa yhteisen kalatalouspolitiikan seuraamusjärjestelmän toimeenpanosta sekä toimii
EU:n puutavara-asetuksen toimivaltaisena viranomaisena Suomessa.

Markkinatukipäätösten lukumääriä on kuvattu luvussa 1.6.5.

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Maaseutuviraston tarkastustoiminta

Maaseutuvirasto tekee komission valvonta-asetuksen mukaisia paikalla tapahtuvia otantatarkastuksia
yritys- ja hanketukitoimenpiteisiin sekä koulumaitotuen otantatarkastuksia. Virasto tekee lisäksi laa-
dunvalvontaa ELY-keskuksille ja YTA-alueille siirrettyjen tehtävien osalta.

ELY-keskusten suorittamat tarkastukset

Peltovalvontojen osalta ELY-keskukset tekivät vuonna 2016 paikalla tehtäviä tarkastuksia yhteensä 2
666 tilalla. Komissio muutti otantasääntöjä vuodelle 2016, mikä mahdollisti otantojen yhdistämisen
paremmin kuin edellisenä vuonna. Tiedossa olevin valvontatulosten perusteella ei lisätty valvontavel-
voitetta, joten ELY-keskuksilla oli käytössä minimivelvoite 5 %.

Vuonna 2016 ELY-keskukset tekivät paikalla tehtäviä eläinvalvontoja yhteensä 691 tilalla. Valvonta-
velvoite oli 5 % kaikista EU-rahoitteisista tuista ja kansallisista 3 %. Vuonna 2015 siirryttiin tukityyp-
pikohtaisesta eläinlajikohtaiseen otantaan, joka on pienentänyt huomattavasti eläinvalvontamääriä
(vuonna 2014 valvonnassa 1200 tilaa) ELY-keskukset tekivät lisäksi erikoistukien valvontoja sekä pel-
tolohkorekisteriin ja eläinmääriin liittyviä ristiintarkistuksia.

Mavin suorittamat laadunvalvonnat ja tarkastusmäärät

Mavi kouluttaa, ohjeistaa sekä antaa käytännön neuvontaa ELY-keskusten tarkastajille sekä suorittaa
laadunvalvontaa. Laadunvalvonta on komission asetuksen edellyttämää valvontaa. Laadunvalvonnat
ovat olleet joko paikalla tehtäviä tarkastuksia, asiakirjatarkastuksia tai tietojärjestelmäajoja. Paikalla
tehtävissä tarkastuksissa ELY-keskuksen tekemä tarkastus on uusittu tai ELY-keskuksen tarkastajan
työtä on seurattu tarkastuskohteessa. Eri tukijärjestelmien valvonnan laaduntarkastusten lisäksi val-
vontayksikkö on tehnyt ELY-keskusten ympäristötuen erityistukisopimusten päätöksenteon valvon-

taa. ELY-keskusten lisäksi YTA-alueille on suoritettu hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevia tarkastuksia.

Peltoalaperusteisten tukien, eläinperusteisten tukien, erikoistukien ja täydentävien ehtojen laadunvalvontoja tehtiin kertomusvuonna yhteensä 39 kpl. Tämä tarkastusmäärä on sisällytetty myös taulukon 8 tukijärjestelmien laadunvalvontoihin. Vuonna 2016 laadunvalvonnoissa tarkastettiin 222 (259) maa-tilaa, 42 (0) ympäristösopimusta/erityistukisopimusta, 0 (1) meijeri ja 1 (1) teurastamoa (suluissa vuoden 2015 vastaavat määrät). Vuonna 2015 laadunvalvontaan otettiin vähemmän ELY-keskuksia kuin 2014, mutta vastaavasti näiden ELY-keskusten alueella on tehty enemmän laadunvalvontoja. Tämä on vähentänyt kertomusten määrää vaikka tilamäärä on pysynyt lähes samana aiempiin vuosiin verrattuna.

Todentamisviranomaisen tehtävät Mavissa

Vuonna 2014 alkaen Mavissa on toiminut erillinen ja maksajavirastotoiminnasta riippumaton laadunvalvontayksikkö. Yksikön tehtävänä on suorittaa todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjä paikan päällä tehtäviä varmennustarkastuksia viljelijätukien valvontaan. Todentamisviranomainen valitsi otannalla tilat, joille tarkastuskäynti tehtiin. Havainnot raportoidaan todentamisviranomaiselle. Tehtävään on käytetty erillistä maa- ja metsätalousministeriön määrärahaa momentilta 30.01.01.4.

Yritys-, hanke- ja rakennetukien otantatarkastukset

Tarkastusyksikkö teki kertomusvuonna 245 tarkastuskäyntiä. Näistä 101 oli Manner-Suomen maa-seudun kehittämisohjelman hanke- ja yritystukiin ennen viimeistä maksua tehtäviä 5 %:n tarkastuksia. Manner-Suomen ohjelman investointien viiden vuoden pysyvyyden seurantaan tehtiin 57 tarkastusta ja kansallisiin tukiin 16 tarkastusta. Elinkeinokalatalouden ohjelmiin tehtiin 71 tarkastuskäyntiä.

Muut tarkastukset

Mavi suoritti markkinatukiin liittyviä paikalla tehtäviä otantatarkastuksia, joihin kuuluvat mm. koulumaitotuki ja lihan hintaseuranta. Koulumaitotarkastuksia tehtiin tarkastusvuonna 17 kpl ja lihan hintaseurannan tarkastuksia neljässä eri teurastamossa yhteensä 8 kpl.

Lisäksi todettakoon asetuksen (EU) N:o 1306/2013 mukaiset tarkastukset, jotka koskevat vienti-, interventio- ja sisämarkkinatukia ja jotka on sopimuksella siirretty Tullilaitoksen hoidettaviksi. Näitä tarkastuksia tehtiin tullilaitoksen toimesta tarkastusvuonna 1.7.2015–30.6.2016 yhteensä 5 kpl. Näihin tarkastuksiin kohdistettiin laadunvalvontaa vuonna 2016 vain kertomusten osalta. Mavi suoritti lisäksi hedelmän ja vihannesten tuottajaorganisaatioiden tarkastuksia yhteensä 2 kpl. Sianlihan yksityinen varastointituen tai rasvattoman maitojauheen interventiotuen tarkastuksiin liittyen ei tehty laadunvalvontaa vuonna 2016.

EU:n puutavara-asetus (EUTR) ja FLEGT-lupajärjestelmäasetus

EU:n puutavara-asetuksen ja FLEGT-lupajärjestelmäasetuksen tarkoituksena on estää laittomia hakuita ja laitonta puukauppaa maailmanlaajuisesti. Mavi toimii asetusten toimivaltaisena viranomaisena Suomessa. Puutavara-asetuksen toimeenpanotehtäviä toteutettiin viestintä- ja tarkastussuunnitelman mukaisesti. Mavi osallistui mm. FLEGT/EUTR-asiantuntijaryhmän kokouksiin, workshoppeihin (komissio, EU ja pohjoismainen yhteistyö) sekä järjesti EUTR-seminaarin sidosryhmille. Lisäksi Mavi koordinoi ja järjesti EUTR toimivaltaiten viranomaisten Nordic-Baltic yhteistyökokouksen.

EUTR tuontipuutarkastuksia tehtiin yhteensä 20 kpl ja kotimaisen puun tarkastuksia tehtiin 19 kpl. Puutavara-asetusta toimeenpannaan kansallisesti nk. puutavaralailla. Tarkastuksien johdosta annettiin puutavaraa tai puutuotteita ensimmäistä kertaa markkinoille saattaville toimijoille 16 kpl kehoituksia

korjata asianmukaisen huolellisuuden järjestelmäänsä sellaiseksi, että he voivat varmistua puun alkuperästä ja laillisuudesta. Jos toimija ei noudata korjauskehotusta, annetaan toimijalle määräys korjata järjestelmänsä määräaikaan mennessä. Mikäli korjausmääräystä ei noudateta, voidaan antaa tuotteiden markkinointikielto ja asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakko. Määräyksen ja kiellon antaminen on eriytetty valvonnasta. Vuonna 2016 Mavi antoi puutavaralain voimassaoloajan ensimmäisen korjausmääräyksen erälle puutavaraa maahantuovalle yritykselle.

FLEGT-lupajärjestelmää sovelletaan puutavaraan ja puutuotteisiin, jotka tuodaan tietyistä EU:n sopimuskumppanimaista. Indonesian osalta FLEGT-lupajärjestelmä käynnistyi 15.11.2016 ja ensimmäinen erä saapui Suomeen joulukuussa. Mavi tarkastaa maahantuotujen FLEGT-tuotteiden luvat ennen erän tullausta ja laskemista vapaaseen liikkeeseen. Lisäksi toteutettiin FLEGT-lupajärjestelmästä annettujen asetusten toimeenpanoa ja viestintää (mm. tiedotteita, www-sivut ja infotilaisuus).

Alla olevaan taulukkoon on koottu Mavin suorittamat valvontamäärät vuosina 2014–2016.

Taulukko 7. Mavin tarkastustoiminta, tarkastuskäyntien ja laadunvalvontojen määrät 2014–2016 (kpl).

Tarkastustoiminta	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Yritys-, hankke- ja rakennetukien paikalla tehtävät otantatarkastukset	287	214	147
Markkinatukien paikalla tehtävät otantatarkastukset	71	39	27
Tukijärjestelmien laadunvalvonnat	385	373	274
Metsätalouden tarkastukset ja valvonnat	61	51	86
Todentamisviranomaisen tehtävänä olevien varmennustarkastusten suorittaminen paikan päällä *	112	58	64

* Rahoitus MMM:n momentilta 30.01.01.4

EU-toimielinten tarkastukset

Euroopan unionin toimielimistä komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimien tekevät tarkastuksia Maaseutuviraston toimeenpanovastuulla oleviin ohjelmiin ja tukijärjestelmiin.

Euroopan komissio voi tarkastusten perusteella sulkea maataloustuki- tai maaseuturahastosta rahoitettuja menoja unionin rahoituksen ulkopuolelle asetuksen (EU) N:o 1306/2013 52 artiklan mukaisesti.

Komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto teki kolme uutta tarkastusta vuonna 2016. Tarkastukset kohdistuivat nuoren viljelijän aloitustukeen, yleishyödyllisten yhteisöjen investointi- ja kehittämishankkeisiin ja tekniseen apuun sekä koulumaitoon. Koulumaitoa koskevan tarkastuksen käsittely on päättynyt, eikä tarkastus johtanut rahoitusoikaisuihin. Muiden tarkastusten käsittely on komissiossa vielä kesken.

Myös Euroopan tilintarkastustuomioistuin teki vuoden 2016 aikana tarkastuskäynnin Suomeen. Maaseuturahaston osalta 13.–17.6. tehty DAS-tarkastus kohdistui ympäristökorvaukseen ja luonnonhaittakorvaukseen.

Vuoden 2016 aikana käsiteltiin komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston vuonna 2015 tekemien tarkastusten havaintoja ja käytiin kahdenvälisiä neuvotteluja. Eläinpalkkioita koske-

va tarkastus ja pinta-alatarkastus päättyivät vuoden aikana ilman rahoitusoikaisua. Maaseutuohjelman toimintalinjan 2 tukia koskevan tarkastuksen ja täydentävien ehtojen tarkastuksen käsittely on komissiossa vielä kesken.

Tarkastettavat kohteet

Tarkastettavat kohteet valitaan vuosittain otannalla. Tukien ja järjestelmien valvontaa varten toteutettiin vuonna 2016 yhteensä 205 otantaa ja 57 ristiintarkistusajoa. Otannoista noin puolet on investointi- tai hanke- ja yritystukiin kohdistuvia viikoittaisia otantoja.

Otantoihin ja ristiintarkistusajoihin liittyen Mavissa laaditaan määritykset ja koordinoidaan aikatauluja. Tämän lisäksi Mavissa tehdään keskeisimpiin riskianalyysiotantoihin liittyvää tilastotieteellistä kehittämistyötä. Otantojen ja ristiintarkistusajojen varsinainen toteutus tehtiin pääosin Mitpassa.

Mavi tilasi Mitpan tietopalvelulta vuonna 2016 yhteensä 256 eri raporttia. Kokonaisuudessaan Mavin tilaamien raporttien toteuttamiseen meni Mitpan tietopalvelulta yhteensä noin 190 htp vuonna 2016 (2015: 280 htp). Raportteihin liittyen Mavissa laaditaan määritykset ja koordinoidaan keskeisimpien raporttien aikatauluja. Varsinainen raporttien toteutus tehdään pääosin Mitpan tietopalvelun toimesta. Taulukossa 8 on käyty läpi vuosien 2014–2016 otantojen, ristiintarkistusajojen ja Mavin Mitpan tietopalvelulta tilaamien raporttien määrät.

Taulukko 8. Otannat, ristiintarkistusajot ja raportit (kpl) vuosina 2014–2016.

Otannat vuosina 2014–2016	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Otannat	169	166	205
Ristiintarkistusajot	45	37	57
Raportit / Raporttipyynnöt	405	334	256

Sisäinen tarkastus

Mavin sisäinen tarkastus vastaa Mavin ja maksajaviraston sekä niiden vastuulla olevan muun toiminnan sisäisestä tarkastuksesta. Vuonna 2016 sisäinen tarkastus teki yhteensä 15 tarkastusta, joiden perusteella annettiin 54 suositusta. Tarkastukset kohdistuivat mm. virastotalouden ja maksajaviraston toiminnan oikeellisuuden varmistamiseen sekä riskienhallintaan.

Muut tarkastukset

Taloudenhoitoa ja omaisuuden hallintaa tarkastaa vuosittain Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV). Maksajaviraston tilit todentaa BDO Oy.

Koulutukset

Maaseutuvirasto järjesti vuonna 2016 useita koulutustilaisuuksia ajankohtaisista tukiin liittyvistä aiheista kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille, ELY-keskusten virkamiehille, Leader-ryhmien henkilöstölle, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitolle ja sen liitoille, Svenska lantbruksproducenternas centralförbundille ja sen liitoille, alueellisille ympäristötiedon jakajille, ProAgria Maaseutukeskuksille ja kevään päätukihakemuksia täyttävälle yksityisille neuvojille.

Kasvokkain tapahtuvan koulutuksen lisäksi järjestettiin useita koulutuksia ja kokouksia videoneuvottelulaitteiden välityksellä. Maaseutuviraston asiantuntijat ovat myös osallistuneet luennoitsijoina muiden tahojen, kuten ELY-keskusten järjestämiin tilaisuuksiin. Osa järjestetyistä koulutustilaisuuksista

on myös videoitu. Videotallenteet ovat nähtävissä Maaseutuviraston verkkosivuilla. Useita koulutuksia järjestettiin yhteistyössä Suomen maaseutuverkoston kanssa.

Tammikuussa 2016 järjestettiin Jyväskylässä maaseutuelinkeinoviranomaisten talvipäivät, joiden keskeisenä teemana oli maataloustukien toimeenpanoon liittyvät asiat. Lisäksi vuonna 2016 järjestettiin kuntien yhteistoiminta-alueiden maaseutupäälliköiden yhteinen tapaaminen Seinäjoella neljännen kerran.

Petostentorjuntakoulutusta on sisällytetty siirrettyjä tehtäviä hoitaville tahoille pidettyihin koulutuksiin ja petostentorjuntatoimenpiteitä huomioitu näille annetuissa ohjeistuksissa. Vuoden 2016 aikana Mavi on lisäksi järjestänyt petostentorjuntakoulutusta kohdennetusti tietyille siirrettyjä tehtäviä hoitaville tahoille ja päivittänyt petostentorjuntasuunnitelmaan kuuluvat petosriskikartoitukset.

Mavin koulutuksia toteutetaan erillisen, vuosikohtaisen hallinnolle ja sidosryhmille suunnatun koulutussuunnitelman mukaisesti.

Taulukko 9. Hallinnolle ja sidosryhmille järjestetyt koulutukset ja koulutuksiin osallistuneet.

Hallinnolle järjestettyjen koulutusten määrä (päivinä)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Viljelijätuet	45	40	28
Rakennetuet	6	1	1
Yritys- ja hanketuet	13	15	26
Muu koulutus	15	4	4
Hallinnolle järjestettyjen koulutusten osallistujamäärä (hlöä)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Viljelijätuet	5 032	3 682	3326
Rakennetuet	519	50	162
Yritys- ja hanketuet	1 043	1 565	2401
Muu koulutus	299	143	610

Viestintä

EU:n maatalouspolitiikan uuden ohjelmakauden tukiehdot, maksuaikataulut ja tietojärjestelmätyö näkyivät viestinnässä erityisesti vuoden alkupuoliskolla. Vuonna 2015 haettujen viljelijätukien maksaminen jatkui alkuvuoden ajan, ja vuoden jälkipuoliskolla alettiin maksaa vuoden 2016 tukia. Samaan aikaan toimeenpantiin uuden kauden hanke-, yritys- ja rakennetukia ja kehitettiin Hyrrä-tietojärjestelmää.

Viljelijätukien maksuaikataulu muuttui edellisestä ohjelmakaudesta. Vuonna 2015 haettujen viljelijätukien maksaminen jatkui vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla. Tukien maksuajankohdista ja muutoksista keskityttiin tiedottamaan heti, kun niistä voitiin varmuudella kertoa. Verkkosivustolla ylläpidettiin tavoitteellista maksuaikataulua ja kehoitettiin hallintoa ja asiakkaita seuraamaan aikataulua. Muutoksesta viestiminen alkoi jo loppuvuonna 2014, ja uuden maksuaikataulun toistettiin olevan seuraus EU:n ohjelmakauden vaihtumisesta. Viestintä kohdistui hallinnolle, viljelijöille, medialle ja kansalaisille eri viestintäkanavissa. Hallinnolle ja viljelijöille viestittiin myös suoraan uutiskirjeillä.

Uuden ohjelmakauden muutokset ajoittuivat samaan aikaan maatalouden kannattavuuden heikentymisen ja maatilojen kasvavien maksuvaikkeuksien kanssa. Viljelijöiden tyytymättömyys kohdistui Mavin toimintaan, mikä johti MTK:n järjestämään viljelijöiden traktorimarssiin maaliskuussa ja maa- ja metsätalousministeriön toimenpiteisiin. Ministeriön ja Mavin toimenpiteistä tiedotettiin ja pyrittiin helpottamaan viraston toimintaan kohdistuvaa luottamuspulaa ja mainekriisiä.

Kesäkuussa maksettiin viljelijätukien viimeiset erät vuodelta 2015. Heinäkuun alussa kerrottiin, että tuet on maksettu lähes täysimääräisesti. Alle 5 prosenttia vuonna 2015 haetuista viljelijätuista makset-

tiin myöhemmin kuin maksuaikataulussa luvattiin. Tästä huolimatta ”myöhässä maksaminen” jäi elämään julkisuudessa viljelijätukien maksamisesta. Ohjelmakauden muuttuminen ja samalla muuttuneet maksuaikataulut kerrottiin, mutta viestiä ei saatu perille ymmärrettävästi. Ohjelmakauden vaihtuessa seuraavan kerran on tarpeen yhdessä maaseutuhallinnossa valmistella, miten muutoksesta viestitään ennakoivasti ja ymmärrettävästi hallinnon asiakkaille ja sidosryhmille.

Maidontuotannon vähentäminen ja toimenpiteet talousvaikeuksissa olevien maatilojen tilanteen helpottamiseksi edellyttivät nopeaa toimeenpanoa ja viestintää. Maidontuotannon kriisitukia ja vähentämistukia otettiin käyttöön, valtiontakauksia alettiin myöntää maksuvaikeuksissa oleville tiloille ja tuettiin velkaantuneita tiloja. Poikkeustoimenpiteistä viestittiin nopealla aikataululla eri kanavissa, jotta tieto saatiin saavuttamaan tuenhakijat.

Kevään viljelijätukihaun viestinnässä haasteellista oli haun vaihteellisuus. Tuen hakijoille piti selkeästi kertoa, mitä kannattaa tehdä haun eri vaiheissa. Merkille pantavaa lopulta oli, että sähköisten hakemusten määrässä rikottiin 90 prosentin raja. Tietoisuus mahdollisuudesta käyttää viljelijätukihaussa sähköistä asiointia on hyvä. Tulevaisuudessa sähköisen asioinnin osuutta tukihakemuksista ei pysty enää viestinnän keinoin merkittävästi parantamaan.

Viljelijätukien maksamisen ja viljelijätukihaun rinnalla kolmas merkittävä viestintäkokonaisuus oli hanke-, yritys- ja rakennetukien hakemista ja maksamista koskeva viestintä. Tähän liittyi viestintä Hyrrä-asiointipalvelun käytöstä. Ohjelmakauden vaihtumisesta ja uuden tietojärjestelmän tekemisestä johtuen Hyrrän käyttöönotossa oli vaikeuksia. Asiakkaat ja hallinnon kumppanit osoittivat tyytymättömyyttään Maviin. Tuista ja tietojärjestelmätyöstä viestittiin eri kohderyhmille viestintäsuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmia päivitettiin palautteen ja projektin etenemisen mukaan. Keväällä saadun palautteen perusteella mm. lisättiin suoraa viestintää tietojärjestelmän kehittämisestä hallintokumppaneille ELY-keskuksille ja Leader-ryhmille.

Sisäisessä viestinnässä merkittävimmät tapahtumat olivat Mavin organisaatiouudistus, uuden intranetin käyttöönotto sekä ilmoitus Mavin ja Eviran yhdistämisestä. Mavin organisaatiouudistuksesta laadittiin viestintäsuunnitelma, jonka mukaisesti viestittiin henkilöstölle intranetissa ja sisäisissä tilaisuuksissa. Kevään aikana pidettiin kolme erillistä organisaatiouudistusinfoa, ja muutos oli vakioaihe muissa henkilöstöinfoissa. Mavi-infoja oli viime vuonna yhteensä 12. Intranetin uudistaminen aloitettiin keväällä, ja uusi vuorovaikutteinen intranet avattiin henkilöstölle syyskuun alussa. Marraskuussa maa- ja metsätalousministeri ilmoitti Mavin ja Eviran yhdistämisestä sekä Mitpan toimintojen arvioinnista samassa kokonaisuudessa. Yhdistämistä koskeva MMM:n selvitys valmistui syyskuussa. Asian valmistelutilanteesta viestittiin henkilöstölle loppuvuoden aikana.

Maaseutuviraston toiminnan kokonaisarviointi valmistui lokakuussa. MMM:n teettämässä ulkopuolisen konsulttiyrityksen arvioinnissa oli useita viestintää koskevia havaintoja. Havaintoja analysoitiin ja ne tullaan ottamaan huomioon viestinnän kehittämisessä.

Toimintavuoden aikana julkaistiin 108 tiedotetta. Tiedotteet julkaistiin mavi.fi-verkkosivustolla, lähetettiin medialle, linkitettiin sosiaalisen median kanaviin ja linkitettiin uutiskirjeiden sisältöön. Viljelijäuutiskirjeitä julkaisimme 22 kertaa. Uutiskirjeet ajankohtaisista tukiasioista lähetetään kaikille viljelijätukia hakeneille maatilojen osallisille, jotka ovat ilmoittaneet sähköpostiosoitteensa. Myös neuvot saivat viljelijäuutiskirjeen sähköposteihinsa.

Aitta-uutiskirjeitä hallinnolle julkaistiin 11 kertaa. Kuukausittaisen Aitta-uutiskirjeen tavoitteena on antaa hallinnolle ennakoivaa tietoa tukien toimeenpanosta. Uutiskirjeen kohderyhmänä ovat ELY-keskukset, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset ja Leader-ryhmät.

Taulukko 10. Vuorovaikutus ja viestintä (Työtyytyväisyyskysely 2016).

Vuorovaikutus ja viestintä	2014	2015	2016
Keskiarvo	3,43	3,41	3,45
Keskinäinen vuorovaikutus työyhteisössäni on hyvin toimivaa	3,51	3,55	3,58
Viestinnän avoimuus, oikea-aikaisuus ja vuorovaikutteisuus työyhteisössä	3,35	3,28	3,39
Tiedon saanti asioiden valmistelusta ja päätöksistä	3,35	3,28	3,38

Ydintoimintojen tietojärjestelmien kehittäminen ja kehittävä ylläpito

Viraston ydintoiminta on sidoksissa toimiviin tietojärjestelmiin; ydintoimintoja tukevilla tietojärjestelmillä hallinnoidaan maksettavien tukien tietoja. Tukimaksut maksetaan edunsaajille maksatus- ja maksuliikennejärjestelmän kautta pankkiin. Viraston omaan toimintaan liittyy lisäksi useita muita tietojärjestelmiä. Tietojärjestelmien kehittäminen ja kehittävä ylläpito tapahtuvat yhteistyössä Maanmittauslaitoksen IT-palvelukeskuksen (Mitpa) kanssa. Näistä palveluista sovitaan vuosittain solmittavalla palvelukohtaisella sopimuksella.

Vuoden aikana käynnissä oli useita tietojärjestelmäprojekteja. Työllistävimpiä niistä olivat odotetusti *Tukisovelluksen uudistaminen* ja *Hanke-, yritys- ja rakennetukien käsittelyjärjestelmä Hyrrän uudistaminen*. Tukisovelluksen ja Hyrrän uudistaminen tehdään pääosin ohjelma- ja rahastokauden vaihtumisen takia, mutta myös tietojärjestelmien arvioitun elinkaaren päättymisestä johtuen. Sekä Tukisovellus että Hyrrä tarjoavat sähköisen asiointiprosessin tuenhakijalle ja hallinnolle.

Tietojärjestelmien kehittämishankkeiden läpivienti on ollut erittäin haasteellista lainsäädännön viivästyksen tuoman aikatauluhaasteen johdosta sekä ennakoitua suurempien teknisten haasteiden vuoksi (esimerkiksi geospatiaalinen hakemus). Maaseutuvirasto on kuitenkin pystynyt hankeohjauksessa varmistamaan toiminnan kannalta kriittiset asiat ja tukihaku, valvonta ja maksatukset on tehty säädösten edellyttämällä tavalla.

Syksyllä 2015 tehtiin päätös kehittää Mavin järjestelmäkehityksen toimintatapoja. Ensimmäiseksi kehittämisen kohteeksi kohdistui Hyrrä. Loppuvuoden 2015 aikana tehtiin selvitys Hyrrän tekemiseen liittyvistä haasteista. Selvityksen lopputulosten pohjalta Hyrrässä toteutettiin toimintatapojen muutos vuoden 2016 aikana. Loppuvuodesta 2016 tehtiin seurantahaastattelut, joiden avulla arvioitiin muutosten vaikutuksia ja tarvittavia uusia kehityskohteita.

Tukisovelluksen hankehallinnan ja toimintaedellytysten arvioimiseksi tehtiin vuoden 2015 aikana sekä vuoden 2016 alussa useita selvityksiä mm. KPMG:n, CGI:n ja tukisovellusprojektin puolesta. Näiden selvitysten pohjalta Maatalousosaston laajan sovelluskokonaisuuden ylläpidon organisointiin esitettiin erilaisia vaihtoehtoja. Esitettyjä vaihtoehtoja analysoitiin vuoden 2016 aikana Tukisovellus-Vipu -kokonaisuuden työtapojen kehittämiseksi. Tätä työtapojen kehittämistyötä hyödynnetään Tukisovelluksen kehittävässä ylläpidossa. Ylläpidossa hyödynnetään myös syksyn aikana tehtyä uusien roolien määrittelyä.

Hankesalkkuraportointia tehtiin MMM:n ohjeistuksen mukaisesti.

Taulukko 11. Vuonna 2016 käynnissä olleet järjestelmäkehitys-projektit Hankesalkussa

Mavin projektit hankesalkussa v.2016	Raportointi/toteutus ajankohta
CAP-uudistus, Tukisovelluksen uudistaminen	2009 – 2016
CAP-uudistus, Tukisovellus2-projekti	2017 – 2019
CAP-uudistus, IACS-muutokset ohjelmakauden vaihtumiseen	2015 - 2017
CAP-uudistus, HYRRÄ - I Hanke- , yritys- ja rakennetukien hallinnointijärjestelmän uudistaminen	2012 – 30.6.2016
CAP-uudistus, HYRRÄ2 (hanke-, yritys- ja rakennetukien) –jatkokehitysprojekti	1.7.2016 – 2017
Kouluhedelmätietojärjestelmäprojekti	2016 – 2017
Ahvenanmaa – Mavi maksatustoimintojen muutokset	2015 - 2017

Ydintoimintojen tiedonohjaus ja laadunhallinta

Vuonna 2016 prosessien sähköistämistä on jatkettu valmistautumalla sähköisen arkiston käyttöönottoon Nekassa. Tukijärjestelmien (esim. Hyrrä) kehittämisen myötä jatkuvasti enemmän ydintoimintojen asiakirjoja on tullut sähköisen arkistoinnin piiriin. Viraston sisäisten prosessien sähköistämistä on jatkettu Virrassa. Lupa pysyvästi säilytettävien asiakirjojen sähköiseen arkistointiin on haettu arkistolaitokselta (lupaa ei ole vielä saatu) ja sähköinen allekirjoitus on hankittu (ei ole vielä käytössä).

Virasto on 2016 pyrkinyt – aluehallinnon tulossa olevaa uudistusta ennakoiden – selkeyttämään prosessien tiedonohjauksen vastuita Mavin, ELY-keskusten ja YTA-alueiden kesken prosessien asianhailinnan ohjeistuksella, täsmennetyillä tiedonohjaussuunnitelmilla ja digitalisaatiota tukevilla tietorakenteilla, maksajavirastosopimuksissa sekä esityksessään lain maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän täydentämisestä. Näillä toimilla on pyritty keskittämään maaseutuhallinnon yhteisten prosessien tiedonohjausta keskusvirastoon.

Tiedon avoimuutta on pyritty edistämään avaamalla uusi Hankerekisteri.

Julkisen toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä on edistetty kehittämällä virkakielä selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi. Kela, Maaseutuvirasto ja Vero valmistelivat kokemuskortin asiakaslähtöisestä, selkeästä virkakielestä osana Avoin Hallinto -hanketta.

Maaseutuviraston tietopolitiikka 2016–2019 valmistui kesäkuussa.

Käytöntuki

Mavin käytöntuki neuvoo kuntien yhteistoiminta-alueita, ELY-keskusten maaseutu- ja energiayksiköitä sekä toimintaryhmiä maataloushallinnon sovellusten käytössä. Lisäksi ohjeistetaan ja neuvotaan viraston omaa henkilöstöä sekä muutamia pienempiä käyttäjäryhmiä kuten meijereitä. Neuvottavia sovelluksia ovat Tukisovellus, Uusi Tukisovellus, Tukioikeusrekisteri, Kartturi, Hyrrä, Hanke2007, Rah-tu, ELY-keskusten diaari, Kiintiö, Vipu, Sähköinen tukihaku ja Pääsynhallinta. Neuvonnan lisäksi käytöntuki vastaa ko. sovellusten tiedottamisesta, ohjeistuksesta ja koulutuksesta sekä käyttövaltuuksien ylläpidosta. Käytöntuki osallistuu tarvittaessa eri tarkastuselinten tekemiin tarkastuksiin ja tietojärjestelmien kehittämisprojekteihin sekä suorittaa uusien sovellusten ja sovellusversioiden hyväksymistestauksia.

Mavin käytöntuki käyttää yhteydenottojen hallintajärjestelmää, jota kutsutaan nimellä Puimuri. Asiakkaat voivat edelleen lähettää kysymyksensä vanhoihin sähköpostiosoitteisiin, josta ne kääntyvät Puimuriin. Vuoden 2016 aikana asiakkaita kannustettiin yhä enemmän käyttämään Aitta-lomaketta, joka ohjaa asiakasta kysymyksen lähettämässä. Näin asiakas osaa täyttää heti tarvittavat tiedot. Puimuri vastasi tarpeeseen saada yhteissähköpostilaatikoihin tulevat kysymykset siirrettyä oikealle taholle nopeasti ja tehokkaasti, selkeyttää Maviin tulevien yhteydenottojen käsittelyä sekä parantaa asiakkaiden saamaa palvelua. Yhteydenottolomakkeen kautta tulevat kysymykset ohjautuvat heti oikean asiantuntijan tai ryhmän työstäville. Lomakkeen kautta lähetetyt kysymykset näkyvät asiakkaalle hänen omista tapauksistaan, ja hän pystyy selaamaan niitä myöhemmin. Hän pystyy tätä kautta myös seuraamaan omien tapaustensa käsittelytilannetta.

Taulukko 12. Käytöntuen suoritteet vuosina 2013–2016.

Käytöntuen suoritteet	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Puimuri/tietojärjestelmät	24 075	24 999	13 497 (21 931)*	11 342 (24 099)*

*Yksi Puimuri-tapaus sisältää yleensä useita yhteydenottoja asiakkailta. Uusia tapauksia vuonna 2016 oli 11 342 kpl ja yhteensä yhteydenottoja 24 099 kpl.

Yhteydenottojen määrä näyttäisi lukumääräisesti pudonneen huomattavasti vuodesta 2014, mutta luvut eivät ole vertailukelpoisia, koska ne on otettu eri järjestelmistä. Vuonna 2014 käytössä oli vielä sähköposti, jossa jokaisesta asiakkaan tarkennuksesta tai lisäkysymyksestä tuli uusi tapaus. Puimurissa asiakkaan tarkennus tai lisäkysymys tulee saman tapauksen alle, jolloin tapauksen selvittelyä on helpoa ja loogista seurata koko ketjun läpi. Sähköpostin yksi tapaus tarkoittaa Puimurissa 1-15 yhteydenottoa asiakkaalta Maviin ja Mavista asiakkaalle. Uusia tapauksia vuonna 2016 tuli Puimuriin 11 342 kpl mutta kun otetaan samaan tapaukseen tulleet lisäkysymykset tai saman tapauksen alle tulleet uudet kysymykset, yhteydenottojen määrä oli yhteensä 24 099 kpl. Vuoteen 2015 yhteydenottojen määrä on laskenut yli 2 000 tapausta mikä on noin n. 16 % lasku. Tämä selittyy sillä, että uudet vuosina 2014 ja 2015 käyttöön otetut järjestelmät ovat tulleet käyttäjille tutummiksi ja helpommiksi käyttää. Kuitenkin yksittäinen ongelmatapaus on entistä hankalampi selvittää ja vaatii usein enemmän yhteydenottoja kuin yksinkertaiset tallennusongelmat.

Käytöntukeen saapuneet yhteydenotot koskivat enimmäkseen Tukisovellusta ja Uutta Tukisovellusta sekä Tukioikeusrekisteriä (n. 51 prosenttia yhteydenotoista, kun vuonna 2015 vastaava luku oli 66 %). Vipua ja sähköistä tukihakua koskevia kysymyksiä oli vuonna 2015 enää muutamia satoja. Tämä johtuu siitä, että viljelijöiden ja neuvojien kaikki yhteydenotot ohjattiin kuntien yhteistoiminta-alueiden sähköisen tukihaun yhteyshenkilölle. Heidän tehtävänä oli antaa viljelijöille ja neuvoille sähköisen tukihaun käytöntukea. Tarvittaessa tapaus siirrettiin yhteistoiminta-alueelta Mavin käytöntuen selvittäväksi. Sovellusten käyttövaltuuksiin ja pääsynhallintaan liittyviä yhteydenottoja oli n. 6 prosenttia tapauksista, mikä on 2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2015. Hankkeita, Rahtua ja Diaareita koskevia kysymyksiä tuli enää hyvin vähän, koska ne ovat vanhoja ja poistuvia sovelluksia. Sen sijaan Hyrrän käyttö ja sitä myötä kysymysten määrä kasvoi eniten ollen viime vuonna 31 % kaikista kysymyksistä kun vuonna 2015 vastaava luku oli 15 %. Tämä on luonnollista, kun kysymys on uudesta juuri käyttöön otetusta tietojärjestelmästä.

Vuoden 2016 aikana Puimurin käyttö laajeni myös muualle Maviin yhtenä yhteydenottovälineenä. Jo aiemmin tietopyynnöt käsiteltiin Puimurin kautta ja vuonna 2016 niitä käsiteltiin yhteensä 486 kpl. Myöntöä, maksamista, valvontaa ja laajakaistaa koskevia tapauksia hoidettiin vuonna 2016 Puimurin kautta yhteensä 1661 tapausta. Tietojärjestelmien käytöntuki ja muut tapauksen huomioon ottaen vuonna 2016 Puimurissa käsiteltiin 13 489 tapausta.

Lausunnot

Vuonna 2016 Maviin saapui 104 lausuntopyyntöä. Valtaosa lausuntopyynnöistä saapui maa- ja metsätalousministeriöstä, ja ne koskivat useimmiten valtioneuvoston asetusluonnoksia. Lausuntoja pyydettiin lisäksi muista ministeriöistä, kuten valtiovarain-, työ- ja elinkeino-, sosiaali- ja terveys-, oikeus-, sisä-, liikenne- ja viestintä- sekä ympäristöministeriöstä. Myös valtioneuvoston kansliaan toimitettiin yksi lausunto.

Taulukko 13. Pyydetty ja laaditut lausunnot vuosina 2014–2016.

Lausunnot*	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Lausuntopyynnöt	100	95	104
Laaditut lausunnot	83	63	71
Vireillä	-	15	13
Ei lausuttavaa	-	17	20

* Vuodesta 2015 alkaen on lisätty kaksi alinta seurantakohdetta.

Maaseutuverkostotoiminta

Uuden ohjelmakauden 2014–2020 maaseutuverkostotoimintaa koordinoi Maaseutuviraston verkostopalvelut –yksikkö. Vuoden 2016 toiminnan painopisteitä olivat mm. yrittäjyysviestintä, alueellisen verkostotoiminnan sekä arvioinnin kehittäminen. Kaksivuotisten työryhmien (Nuoret, Yrittäjyys, Ympäristö ja ilmasto sekä Innovaatiot) jälkimmäinen toimintavuosi toi tullessaan lukuisia uusia verkostoja, seminaareja ja uusia toimintamalleja kuten nuorille yrittäjille suunnattu Karhunpesä-leiri.

Maaseuturahaston mahdollisuuksia yrittäjille esittelevä Mahdollisuuksien maa –kampanja käynnistyi vuoden alussa ja jatkui aina syksyyn saakka. Kampanjan rinnalla kulki myös Yrittäjyys-työryhmän järjestämä Suomea kiertänyt tapahtumakiertue. Kiertueen ”malleiksi” lähtivät KyröDistillery ja Vaissi Oy. Ympäristö ja ilmasto –työryhmä järjesti useita kansainvälisiä huippuseminaareja, jotka saivat todella hyvää palautetta. Suomen maaseutuverkosto oli hienosti esillä myös Euroopan kentillä. Esimerkiksi verkoston toiminnan arvioinnin kehittämistyössä oli toiminta urauurtavaa.

Vuoden 2016 helmikuussa aloitettiin myös meri- ja kalatalousverkostotoiminta. Kalatalouskoordinaattori toimi verkostopalvelut-yksikössä, ja maaseutuverkosto sekä meri- ja kalatalousverkosto tuottivat jo ensimmäisen vuoden aikana hyvää synergiaa. Kaikkiaan uuden ohjelmakauden maaseutuverkostotoiminta vakiinnutti kuluneen vuoden aikana hyvin vaihdoksen tuomia toimintatapoja ja suunnitteli monia uusia kuvioita vuoden 2017 varalle.

Vähävaraisten avun toimenpideohjelma

Maaseutuvirasto on uuden Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston alaisen Vähävaraisten avun toimenpideohjelman hallintoviranomainen. Rahaston kautta jaetaan aineellista apua ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla pyritään vahvistamaan sosiaalista osallisuutta. Toimenpideohjelman kokonaisrahoitus Suomessa on 26,6 milj. euroa, josta EU-rahoitusosuus on 85 prosenttia vuosille 2014–2020. Toimeenpano käynnistyi vuonna 2015. Aineellinen apu toteutettiin elintarvikkeiden jakamisena 33 kumppaniorganisaation kautta. Käytännön jakelijoina toimivat paikallistason yhdistykset ja seurakunnat. Maaseutuvirasto on hankkinut keväällä 2015 kilpailuttamalla vuosille 2015–2016 yhteensä n. 2,9 milj. kiloa elintarvikkeita, josta vuonna 2016 toimitettiin kumppaniorganisaatioille n. 2,1 milj. kiloa jaettavaksi vähävaraisille henkilöille ruoka-apuna eri puolilla Suomea.

Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmän toimeenpano

Maaseutuvirastossa on aloitettu vuonna 2015 yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan ja yhteisen kalastuspolitiikan vastaisiin tekoihin liittyvä toimeenpano. Yhteisen kalastuspolitiikan valvonta- ja seuraamussäännökset koskevat pääosin kaupallista kalastustoimintaa, joka kohdistuu merialueille.

Maaseutuvirasto on vuonna 2016 jatkanut Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta saapuneiden esitysten käsittelyä sekä määrännyt niiden perusteella hallinnollisia sanktiomaksuja kalastuspolitiikan säännösten vastaisista teoista.

Lisäksi on osallistuttu yhteisen kalastuspolitiikan valvonnan ohjausryhmän kokouksiin ja Seuraamusjärjestelmän kehittämiseen.

Metsätalouden tehtävät

Mavi hoitaa maatalouden ja maaseudun tehtävien rinnalla myös joitakin metsätalouden hallinto- ja valvontatehtäviä. Taulukkoon 14 on koottu näistä tehtävistä metsän uudistamiseen liittyvien päätösten lukumääriä vuosilta 2014–2016. Mavi tekee päätökset Suomen metsäkeskuksen esityksestä. Koska metsälain uudistamisvelvollisuuden säännökset muuttuivat vuoden 2014 alusta, on sekä velvoittavan – että teettämispäätösten esityksiä saapunut lainmuutoksen jälkeen vähän. Muita metsätalouden tehtäviä ovat luvussa 1.9. kuvatut metsätalouden tukien takaisinperintäpäätökset ja luvussa 1.4. kuvatut Mavin suorittamat metsätalouden tarkastukset.

Taulukko 14. Metsälain (1093/1996) 20 §:n mukaiset Maaseutuvirastolle osoitetut tehtävät.

Metsälain mukaiset Maville osoitetut tehtävät	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Metsän uudistamiseen velvoittavat päätökset ja teettämisuhan asettamiset	4 kpl	1kpl	1 kpl
Velvoittavan päätöksen noudattamatta jättämisen johdosta tehtävät teettämisuhan toimeenpanopäätökset	- kpl	1 kpl	3 kpl

1.4.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Asiakkuusasiat

Mavin henkilöstön kanssa yhteistyössä laajasti valmisteltu ja uudistettu asiakasstrategia hyväksyttiin Mavin johtoryhmässä 9.6.2016. Sitä käsiteltiin mm. Mavi-infossa 26.8.2016. Virastossa asetettiin asiakastiimi 24.11.2016, jonka tehtävänä on suunnitella ja sovittaa yhteen Maaseutuviraston asiakkaisiin ja asiakaspalveluun liittyviä toimenpiteitä yhdessä viraston johdon, osastojen ja toimintakokonaisuuksien kanssa. Tehtäviin kuuluvat asiakasstrategian toimenpiteiden edistymisen seuranta ja raportointi, asiakaspalvelun kehittäminen ja yhteensovittaminen, asiakaskyselyjen koordinointi ja analysointi sekä muut johdon määräämät viraston asiakkuusasiat.

Asiakkaisiin ja asiakaspalveluun liittyviä tehtäviä tehdään osastoilla, toimintakokonaisuuksissa ja asiakastiimissä. Maatalousosastolla, maaseudun kehittämisosastolla, markkinaosastolla, tieto- ja teknologiapalveluissa sekä muissa viraston toimintakokonaisuuksissa on vähintään yksi asiakkuusasioista vastaava asiantuntija, joka kehittää ja yhteensovittaa asiakkuusasioita ja asiakaspalvelua osastollaan tai

toimintakokonaisuudessaan ja välittää tietoa asiakkuustiiimille ja asiakkuustiiimistä. Asiakkuustiiimin puheenjohtajana toimii maaseudun kehittämisosaston aluekehittämispäällikkö. Asiakastiiimin jäsenet toimivat osastojen tai toimintakokonaisuuksien johtoryhmässä tai ovat muulla tavoin informoituja toiminnasta ja välittävät tietoa asiakkuustiiimille ja asiakkuustiiimistä.

Vuonna 2016 toteutettuja kumppanittyytvyäisyyskyselyjä ja niiden tuloksia on kuvattu alla.

Käytöntuen asiakastyytvyäisyyskysely

Käytöntuesta ei ole enää tehty omaa asiakastyytvyäisyyskyselyä, vaan kysymykset käytöntuesta liitettiin koko talon kumppanuuskyselyn yhteyteen. Kyselyä ei tehdä vuosittain, joten vuotta 2016 koskevaa kyselyä ei ole tehty. Näillä näkymin seuraava kysely tehdään vuotta 2017 koskien.

Valvonnan asiakastyytvyäisyyskysely

Maaseutuvirasto seuraa myös delegoitujen tehtävien, kuten tukivalvonnan, asiakastyytvyäisyyttä. Kyselyjen tulokset kertovat sekä asiakkaiden tyytvyäisyydestä näiden tehtävien hoitoon että Mavin onnistumisesta kuntien ja ELY-keskusten ohjaustehtävässä. Maataloustukivalvonnan asiakastyytvyäisyyskysely toteutetaan kahden vuoden välein. Kysely toteutettiin tammikuun 2017 alussa koskien vuotta 2016. Kysely on osoitettu peltoviljelijöille ja kotieläintilaomistajille, joiden luona ELY-keskusten tukitarkastajat ovat suorittaneet tukivalvontoja ko. vuonna.

Kysely lähetettiin vuotta 2016 koskien n. 3 100 tuenhakijalle, joista saatiin 814 analysoitavaksi sopivaa vastausta. ELY-keskusten valvontakäynneille vastaajien antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,21. Edellisessä, vuonna 2014 toteutetussa kyselyssä, kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,25.

Sähköinen tukihaku ja siihen liittyvä asiakaspalaute

Vuonna 2016 tukihakemuksen jätti sähköisesti 46 676 maatilaa, mikä on noin 90 prosenttia kaikista (51 858 kpl). Viljelijöille päätukihaku avautui kahdessa vaiheessa. Lohkoilmoitukset ja peruslohko-muutokset avattiin huhtikuun puolessa välissä. Tukien rastiminen, Vipuneuvojan tarkisteet ja hakemuksen lähettäminen avattiin 3.5.2016. Viimeinen hakupäivä oli 15.6.2016.

Päätukihaun lisäksi Vipu-palvelussa oli mahdollista tehdä ensimmäistä kertaa sähköisesti eläinmääräilmoitus helmikuun puoleen väliin mennessä. Muut Vipu-palvelun kautta tehtävät hakemukset olivat kasvihuonetuotannon tuki, kansallisen kotieläintuen ennakon haku ja ympäristökorvauksen syys-ilmoitus.

Maaseudun kehittämistukien ohjelmakauden 2014–2020 toimeenpano käynnistyi täysipainoisesti vuoden 2016 aikana, kun Hyrrä-verkkopalvelussa otettiin käyttöön kaikkien Hyrrä-tukimuotojen perustapausten tukihakemus-, käsittely- ja maksuosiot. Maaseudun kehittämistukihakemuksia oli jätetty Hyrrä-verkkopalveluun vuoden 2016 loppuun mennessä 30 905 kpl, näistä sähköisesti 28 572 kpl (92%). Vuoden 2016 loppuun mennessä Hyrrä-tukia oli maksettu yli 100 milj. euroa, näistä 16 milj. euroa maaseudun yritystukia maksettiin vanhan tukisovelluksen kautta.

Hyrrä-verkkopalvelun kehittäminen jatkuu vielä vuonna 2017 Hyrrä-tukimuotojen erityistapausten käsittelytoimintojen toteutuksella sekä verkkopalvelun käytettävyyden kehittämisellä.

Taulukko 15. Sähköisesti jätettyjen tukihakemusten osuus kaikista pinta-aratukien sekä hanke-, yritys- ja rakennetukien hakemuksista.

Mavin sähköiset asiointipalvelut	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Sähköisen asiointin osuus pinta-aratukien tukihauista	60 %	86 %	88 %	90 %
Sähköisen asiointin osuus maaseudun kehittämistuista	-	73 %	83 %	92 %

Vuonna 2016 ei toteutettu enää palautekyselyä, koska Vipu-palvelussa on mahdollista antaa palautetta läpi vuoden.

ELY-keskusten kumppanittyytävyysskysely

ELY-keskusten laaja kumppanittyytävyysskysely toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2012. Vuosina 2013, 2014 ja 2015 kysely on toteutettu vain tulohajauksesta ja yksittäisistä koulutuksista.

Vuonna 2016 kysely lähetettiin huhti-toukokuussa 478 ELY-keskuksen työntekijälle. Kohderyhmänä oli Mavin ohjaamia tehtäviä ELY-keskuksissa hoitava henkilöstö. Kysely sisälsi kysymyksiä Mavin palvelusta, ohjeistuksesta, koulutuksesta, tietoturhasta, maaseutu-verkostopalvelut-yksikön toiminnasta, tietojärjestelmistä, käytöntuesta ja viestinnästä. Kyselyn vastausprosentti oli 31,4. Suurin osa vastaajista toimi asiantuntijatehtävissä.

ELY-keskukset antoivat Mavin *palvelusta* keskiarvona kouluarvosanan 7,04. Vuonna 2012 vastaava kouluarvosana oli 7,19. Yleisesti tarkastellen pidemmän ELY-uran tehneet suhtautuivat myönteisemmin Mavin toimintaan kuin lyhyemmän aikaa ELY-keskuksessa työskennelleet. Johdon näkemykset olivat yleensä myönteisempiä kuin asiantuntijoiden tai toimihenkilöiden. Edelleen viljelijätukien parissa työskentelevät antoivat keskimäärin parempaa palautetta kuin hanke-, yritys- ja rakennetukitehtävissä toimivat.

Noin 45 % vastaajista piti Mavin *palvelua* kokonaisuudessaan hyvänä. Erityisesti riittävyttä kuitenkin moitittiin. *Ohjeistusta* ja *viestintää* pidettiin melko asiantuntevana, mutta oikea-aikaisuus, selkeys ja riittävyys saivat kritiikkiä. MMM:n ja Mavin sekä eri prosessien osien tulkintojen tulisi olla yhtenäiset. Selkeyden puute liitettiin myös *koulutuksiin*. Koulutusten toivottiin olevan katsottavissa paitsi suorina lähetyksinä, myös verkossa jälkikäteen. Vastaajista 50 % piti *verkotopalvelut-yksikön* toimintaa hyvänä. *Tietojärjestelmistä* uuden Tukisovelluksen toimintavarmuutta ja helppokäyttöisyyttä moitittiin. Kyselyaikana *Hyrrän* kehittämisessä oli ongelmia, mikä näkyi muun muassa arvioissa toimintavarmuudesta ja palvelun nopeudesta. *Käytöntukei* sai kouluarvosanan 8-. Sitä pidettiin tarpeellisena ja asiantuntevana.

Mavin kesällä 2016 hyväksytty asiakasstrategia tarjoaa ratkaisuja moneen kyselyssä esiin nostettuun epäkohtaan. Viestinnän haasteita on käsitelty omassa työpajassaan. Viestintäsuunnitelma vuodelle 2017 sisältää toimenpiteitä viestinnän parantamiseksi.

ELY-kumppanittyytävyysskyselyn tuloksia ja niiden johdosta tehtäviä korjaavia toimenpiteitä käsiteltiin Mavin johtoryhmässä 17.11.2016 ja ELY-keskusten maaseutupäälliköiden tapaamisessa 8.12.2016.

Kuntien yhteistoiminta-alueiden kumppanittuväisyyskysely

Kuntien yhteistoiminta-alueiden henkilöstölle suunnattu kumppanittuväisyyskysely toteutettiin osittain vuoden 2015 lopulla. Vastausaika jatkui 13.1.2016 saakka. Kyselyyn yhdistettiin ohjauksen, verkoston toiminnan kehittämisen, tietoturvallisuuden, käytöntuen ja viestinnän kysymyksiä. Vastauksia saatiin hieman runsas 200 kappaletta.

Yleisesti Mavin palvelua pidettiin kohtuullisen hyvänä, n. 48 % vastaajista antoi kokonaisuudesta arvosanan 3 (asteikolla 1-4) ja 47 % arvosanan 2. Asiantuntevuus sai keskimäärin korkeampia arvioita, ohjeiden selkeys ja riittävyys taas hieman alempia. Mavin järjestämiä koulutuksia pidettiin ajankohtaisina, mutta niissäkin toivottiin sisällöltä parempaa selkeyttä. Sähköisen tukihaun tiedotusta sekä tiedotusta tukien hakemisesta pidettiin hyvänä, kritiikkiä sen sijaan tuli mm. uuden ohjelmakauden tukiehtojen tiedotuksesta. Uusi tukisovellus sai toiminnastaan huonommat arviot kuin vanhan tukisovellus, mutta tähän vaikutti luonnollisesti vielä kesken oleva uudistustyö. Yleisesti Mavilta toivottiin ennakoivampaa tiedotusta, jotta alueille jää enemmän aikaa sopeutua muutoksiin. Kyselyn vastauksia hyödynnetään mm. asiakasstrategian toimenpiteitä suunniteltaessa.

Toimintaryhmien kumppanittuväisyyskysely

Toimintaryhmien ensimmäinen kumppanittuväisyyskysely toteutettiin syksyllä 2016. Kysely lähetettiin toimintaryhmien henkilöstölle ja hallituksen puheenjohtajille. Vastaajien määrä oli 67 kpl. Kysely oli vastaavan sisältöinen ELY-keskusten kyselyn kanssa ja sisälsi kysymyksiä Mavin palvelusta, ohjeistuksesta, koulutuksesta, tietoturvasta, maaseutu-verkostopalvelut-yksikön toiminnasta, toimintarahasta, ohjaus- ja valvontakäynneistä, tietojärjestelmistä, käytöntuesta ja viestinnästä.

Toimintaryhmät antoivat Mavin palvelusta kouluarvosanan 6,75. Mavin antamaa ohjeistusta ja viestintää arvioitiin yleisimmin tyydyttäväksi. Suurin osa vastaajista arvioi Mavin tarjoaman koulutuksen hyväksi. Koulutusten toivottiin olevan katsottavissa verkossa myös jälkikäteen. Kyselyaikana syksyllä 2016 Hyrrän kehittämisessä oli edelleen viivästyksiä, mikä näkyi muun muassa arvioissa sisällön selkeydestä, palvelun nopeudesta ja erityisesti toimintavarmuudesta. Toimintarahan ohjeistus koettiin tarpeelliseksi ja toimintarahan myöntö sujuvana, mutta ohjeistuksen selkeydessä, ymmärrettävyydessä ja toimintarahan maksussa arvioitiin olevan parannettavaa. Käytöntuki sai yleisimmäksi arvosanaksi kouluarvosanan 8. Se arvioitiin yleisesti hyväksi ja tarpeelliseksi. Vastaajista 81 % piti Maaseutuverkostopalvelujen toimintaa Leader-ryhmien työn tukena hyvänä tai erinomaisena. Viraston tietoturvatoiminnan katsottiin olevan asiantuntevaa ja riittävää. Mavin ohjaus- ja valvontakäynneistä saatu palaute oli sekä myönteistä että kehittävää. Myönteisenä nähtiin mm. käynnillä annetut ohjeet, neuvonta ja korjaus ehdotukset. Käynnejä toivottiin aikataulutettavan ohjelmakauden alkupuolelle, ne voisivat olla kannustavampia ja asiantuntevampia sekä mahdollistaa myös hallituksen jäsenten läsnäolon.

Mavin kesällä 2016 hyväksytty asiakasstrategia toimenpiteineen tarjoaa ratkaisuja moneen kyselyssä esiin nostettuun epäkohtaan. Viestinnän haasteita on käsitelty omassa työpajassa. Kyselyn tuloksia on käsitelty mm. toimintaryhmien tapaamisissa 24.11.2016.

Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä ja turvallisuus

Vuonna 2016 Mavin ISO/IEC 27001 –standardin mukainen tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä arvioitiin kahdesti. Seuranta-arvioinnissa keväällä 2016 havaittiin yksi lievä poikkeama muutosten riskiarvioinnissa, joka korjattiin hyväksytysti määräaikaan mennessä. Joulukuun seuranta-auditoinnissa ei todettu yhtään vakavaa eikä lievää poikkeamaa.

Maaseutuvirasto on yhteistyössä maksajavirastokumppaneiden kanssa toimeenpannut maksajavirasto-toimijoiden ISO/IEC 27001 vaatimuksenmukaisuuden maksajavirastotoimintaan soveltuvien osien komission asetuksessa (EU) N:o 907/2014 asettamaan määräaikaan 16.10.2016 mennessä.

Valtionhallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden johtoryhmä (VAHTI) toteutti syksyllä 2016 tietoturva-barometrin, johon Mavi osallistui. Kyselyyn osallistui 97 organisaatiota joista 66 valtionhallinnosta. Tulosten perusteella Mavin tietoturvallisuuden koetaan olevan paremmalla tasolla kuin muilla kyselyyn osallistuneilla. Suurimmat huolenaiheet liittyvät siihen, että palvelut eivät ole käytettävissä silloin, kun niitä tarvitaan. Mavin ISO/IEC 27001 vaatimustenmukaisuus toiminnassa näkyi selvästi barometrin tuloksissa esimerkiksi tietoturva-auditointien toteutumisena.

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Virasto on jatkanut henkisten voimavarojen hallinnassa ja kehittämisessä vuonna 2013 uudistetun henkilöstöstrategian toimeenpanoa. Henkilöstöstrategia *Hyvää työtä hyvässä työpaikassa* ulottuu vuoteen 2017. Henkilöstöstrategiassa on linjattu tavoitteet ja toimenpiteet työn organisoinnin, osaamisen, työyhteisötaitojen, johtamisen sekä terveyden ja työkyvyn osa-alueille.

Henkilötyövuosikertymä vuonna 2016 laski vuodesta 2015. Vuoden 2016 htv-kertymä oli yhteensä 203 henkilötyövuotta, kun vuotta aiemmin toteuma oli 214,2 henkilötyövuotta.

Toimintamenomäärärahoilla palkattavien henkilöiden määrä laski. Toimintamenoilla rahoitettiin harjoittelijat mukaan lukien 175,7 henkilötyövuotta (2015: 187,3 htv) ja teknisellä avulla 16,8 henkilötyövuotta (2015: 18,1 htv). Henkilöstöstä 63 % oli naisia. Henkilöstön keski-ikä nousi 1 vuodella 44,7 vuoteen. Naisten keski-ikä nousi 43,7 vuodesta 44,8 vuoteen, miesten 43,6 vuodesta 44,4 vuoteen. Koulutustaso nousi hieman: naisten koulutustaso nousi 6,1:stä 6,4:ään ja miesten nousi 6,1:stä 6,3:een.

Taulukko 16. Henkilöstön rakenteeseen liittyviä tunnuslukuja (lähde: Tahti ja viraston kirjanpito).

Henkilöstöresurssit	Toteuma 2014		Toteuma 2015		Tavoite 2016	Toteuma 2016		Vuosi- muutos %
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	216		211		-	204		-3,3
- naiset / osuus henkilöstöstä	139	64 %	130	62 %	-	128	63 %	-1,5
- miehet / osuus henkilöstöstä	77	36 %	81	38 %	-	76	37 %	-6,2
Henkilötyövuosikchys*	221		224		213	213		-4,9
Henkilötyövuosikertymä yhteensä	213,9		214,2		213	202,6		-5,4
Kchykseen luettava htv-kertymä	190,2		185,9		184	175,1		-5,8
Teknisen avun htv-kertymä	15,7		18,1		23	16,8		-7,2
Todentamisviranomaisen tehtävien htv-kertymä)	5,2		5,5		6	5,4		-1,8
Harjoittelijoiden htv-kertymä	2,8		1,4		-	0,6		-57
Lead			2,0			1,9		-5
Ruokaketjun kehittäjä			1,0			1,0		0
Kalatalous (EMKR)			0,3			1,8		+600
Keski-ikä	43,1		43,7		-	44,7		+2,3
- naiset	43,0		43,7		-	44,8		+2,5
- miehet	43,2		43,6		-	44,4		+1,8
Henkilöstömäärä ikäluokittain								
15–24-vuotiaita	0	0 %	0	0 %	-	0	0 %	0
25–34-vuotiaita	59	27 %	49	23 %	-	36	18 %	-27
35–44-vuotiaita	67	31 %	73	35 %	-	76	37 %	+4,1
45–54-vuotiaita	55	26 %	56	26 %	-	57	28 %	+1,8
55–64-vuotiaita	33	15 %	30	14 %	-	33	16 %	+10,0
yli 65-vuotiaita	2	1 %	3	1,4 %	-	2	1 %	-33,3
Koulutustasoindeksi	6,3		6,1		-	6,4		+4,9
- naiset	6,4		6,1		-	6,4		+4,9
- miehet	6,3		6,1		-	6,3		+3,3
Vakinaiset / osuus koko henkilöstöstä	160 74 %		169 80 %		-	163 80 %		-3,6
- naiset / osuus vakinaisista	101	63 %	104	61 %	-	101	62 %	-2,9
- miehet / osuus vakinaisista	59	37 %	65	39 %	-	62	38 %	-4,6
Määräaikaiset / osuus koko henkilöstöstä	56 26 %		42 20 %		-	41 20 %		-2,4
- naiset / osuus määräaikaisista	38	68 %	26	62 %	-	27	66 %	+3,8
- miehet / osuus määräaikaisista	18	32 %	16	38 %	-	14	34 %	-13
Kokoaikaiset / osuus koko henkilöstöstä	209 97 %		204 97 %		-	194 95 %		-4,9
- naiset / osuus kokoaikaisista	135	65 %	125	61 %	-	120	62 %	-4,0
- miehet / osuus kokoaikaisista	74	35 %	79	39 %	-	74	38 %	-6,3
Osa-aikaiset / osuus koko henkilöstöstä	7 3 %		7 3 %		-	10 5 %		+42,9
- naiset / osuus osa-aikaisista	4	57 %	5	71 %	-	8	80 %	+60,0
- miehet / osuus osa-aikaisista	3	43 %	2	29 %	-	2	20 %	0
Henkilöstökulut % koko toiminnasta	41 %		42 %		-	38 %		-9,5
Kokonaistyövoimakust. €/vuosi **	12 309 485		12 220 833		-	11 400 934		-6,7

*) Henkilötyövuosien kokonaiskehys 213 htv sisältää 6 todentamisviranomaisen tehtävien tilapäiseksi hoitamiseksi osoitettua henkilötyövuotta. Ne rahoitetaan MMM:n momentilta 30.01.01.4 Toteuma vuonna 2016 oli 5,4 htv.

**) Sisältää vain momentin 30.20.03 henkilöstökustannukset.

Määräaikaisen henkilöstön lukumäärä väheni 41 henkilöön (2015: 42 henkilöä), prosentuaalinen osuus oli 20 prosenttia (2015: 20 %). Määräaikaisen henkilöstön osuutta selittävät sijaisuuksien lisäksi teknisellä avulla palkatut (ml. maaseutuverkstopalvelut - yksikkö) sekä väliaikaiset ja kertaluonteiset resurssit, jotka on saatu mm. maatalouspolitiikan uudistuksen mukaisiin tehtäviin sekä todentamisviranomaisen (BDO) tehtävien tilapäiseen hoitamiseen.

VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn kokonaisindeksi 3,57 oli hiukan edellisvuotta korkeampi (2015: 3,54). Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi 167 henkilöä, ja vastausprosentti oli 81 (2015: 88 %).

Tyytyväisintä henkilöstö oli työn sisältöön ja vaikutusmahdollisuuksiin, työyhteisön toimintakulttuuriin sekä työ- ja toimintaympäristöön. Kärjen osa-alueet ovat tuttuja aikaisemmilta vuosilta. Sukupuolten välisissä arvioissa eri aihealueilla ei ollut juuri eroavaisuuksia. Henkilöstöryhmävertailussa esimiehet olivat muita henkilöstöryhmiä keskimäärin tyytyväisempiä kyselyn eri osa-alueilla. Ikäryhmävertailussa mikään ikäryhmä ei erottunut selkeästi muita tyytyväisempänä.

Työtyytyväisyyskyselyn yhteydessä toteutettiin neljättä kertaa VMBaro-järjestelmällä erillinen esimiesbarometri, jonka tulos oli 3,94 (2015: 3,89). Kyselyyn saatiin määräaikaan mennessä 154 vastausta, jolloin vastausprosentti oli 75 (2015: 84 %). Työasioissa lähestymisen helppous sekä työaikajärjestelyjen soveltamisen joustavuus ja yksilökeskeisyys nousivat kyselyn aihealueiden arvioiden kärkeen aikaisempien vuosien tapaan.

Sairauspoissaolot henkilötyövuotta kohden nousivat vuodesta 2015 4,9:stä 6,7:ään. Tulostavoite 5 työpäivää/htv ylittyi siten 34 prosenttia. Sairautapausten lukumäärä nousi jonkin verran edellisvuoteen verrattuna 404:stä 442:een. Ilman sairauspoissaoloja olleiden henkilöiden osuus eli terveysprosentti vuonna 2016 oli 34,8 prosenttia, kun se vuotta aiemmin se oli 28 prosenttia. 1–3 päivän pituisten sairauspoissaolotapausten osuus kaikista sairaustapauksista vuonna 2016 oli 80,1 prosenttia, kun vuonna 2015 toteuma oli 85 prosenttia.

Työterveyspalvelujen kustannukset nettona henkilötyövuotta kohti olivat vuonna 2016 noin 630 euroa, kun ne vuotta aiemmin olivat 594 euroa/htv. Sairauksista johtuvia työterveyshuollon käyntejä oli vuonna 2016 2,4 kpl/htv, kun vuonna 2015 käyntejä oli 2,7 kpl/htv. Vuonna 2013 toteutetun kilpailutuksen perusteella työterveyspalvelut hankitaan vuoteen 2018 asti Seinäjoen Lääkäritalon ja muilla paikkakunnilla Suomen Terveystalolta. Vuoden 2016 alussa Terveystalo osti Seinäjoen lääkäritalon, jolloin koko Mavin työterveyspalvelut siirtyivät Suomen Terveystalolle.

Koulutukseen ja kehittämiseen käytetty työaika laski 3,9 työpäivästä 3,4 työpäivään. Maaseutuvirastossa toteutettiin 1.9.2016 organisaatiouudistus, ja koulutuksen ja kehittämisen osalta resursseja on haluttu säästää uudistuksen jälkeiseen aikaan ja toiminnan kehittämiseen uudessa organisaatiossa.

Kehittämisessä painotusta on siirretty muodollisesta koulutuksesta enemmän työssä oppimiseen, mm. henkilökiertoon. Maaseutuviraston ja Maa- ja metsätalousministeriön välillä aloitettiin kaksiviikkoiset tutustumisjaksot, joihin Maaseutuvirastosta osallistui vuonna 2016 5 henkilöä. Koulutuskustannukset vuonna 2016 olivat 551 euroa/htv (2015: 343 euroa/htv).

Koulutusten suunnittelussa ja tarjonnassa huomioitiin strategiakaudelle määritellyt ydinosaamisalueet. Säännöllisiä, noin kerran kuukaudessa järjestettäviä esimiespäiviä jatkettiin.

Taulukko 17. Työhyvinvointiin, koulutukseen ja kehittämiseen liittyviä tunnuslukuja (lähde: Tahti).

Työhyvinvointi, koulutus ja kehittäminen	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,54	3,60	3,57
Esimiesbarometri (VMBaro)	-	3,89	-	3,94
Henkinen, fyysinen, sosiaalinen ja eettinen työkyky (VMBaro) ¹	3,5	3,4	3,5	3,47
Innostava johtaminen ja esimiestyö (VMBaro) ²	3,5	3,4	3,5	3,27
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv	8	4,9	5	6,7
Sairauttapauksien lkm	-	404	-	442
Terveyspäiväprosentti (%) ³	96	97,8	98	97,4
Lähtövaihtuvuus*	ei käytett.	ei käytett.	ei käytett.	ei käytett.
Tulovaihtuvuus*	ei käytett.	ei käytett.	ei käytett.	ei käytett.
Koulutus ja kehittäminen työpäivää / htv**	-	3,9	6	3,4
Koulutus ja kehittäminen € / htv	-	343	-	551
Osaamisen kehittyminen ja uudistaminen (VMBaro) ⁴	3,4	3,5	3,5	3,26

* Vaihtuvuuden tunnusluvut poistettu väliaikaisesti Tahti-tietojärjestelmästä, tietoja ei saatavilla vuosien 2014–2016 osalta.

** Koulutus ja kehittäminen työpäivää / htv tiedot Mavin omasta koulutusseurannasta, Tahti-tiedot eivät luotettavia.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysissä esitetään aiempien vuosien tapaan omina kappaleinaan 1.6.5. ja 1.6.6. Mavin kautta maksettavien maatalouden ja maaseudun kehittämisen sekä muiden tukien yhteenvetotiedot sekä yhteenveto tietohallintotoiminnasta ja siihen liittyvistä menoista kummankin kokonaisuuden muodostaessa merkittävän osan viraston toiminnasta ja tilinpäätöksestä.

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) ja maatalouden interventiorahaston (Mira) kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Mavissa. Nämä budjettitalouden ulkopuoliset rahastot laativat omat, erilliset tilinpäätökset. Mavin toimintakertomuksessa ei siten oteta kantaa rahastojen toimintaan.

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Maaseutuvirasto on nettobudjetoitu virasto. Mavilla oli vuonna 2016 käytettävissään yhteensä 29,770 milj. euroa, josta 3,520 milj. euroa vuodelta 2015 siirtynyttä määrärahaa ja 23,961 milj. euroa vuodelle 2016 talousarviossa myönnettyä nettomäärärahaa. Näiden lisäksi virastolle myönnettiin vuoden 2016

¹ Keskiarvo työtyytyväisyyskyselyn alakysymyksistä 7.2 (Työyhteisön avoimuus asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa) ja 2.4 (Työn innostavuus ja työssä koettu työn ilo). Vuonna 2016 uudistetussa VMBarossa alakysymysten numerointi on muuntotaulukon mukaan ennallaan. Kysymysten muotoilu on hieman muuttunut: uudistettu 7.2 (Viestintä työyhteisössäni on vaikuttavaa) ja uudistettu 2.4 (Motivoidun ja innostun työssäni).

² Keskiarvo työtyytyväisyyskyselyn alakysymyksistä 1.2 (Töiden yleinen organisointi työyhteisössä) ja 1.5 (Johdon toiminta esimerkkinä ja suunnan näyttäjänä). Vuonna 2016 uudistetussa VMBarossa alakysymysten numerointi on muuntotaulukon mukaan muuttunut. Vanhaa alakysymystä 1.2. vastaavat alakysymykset 1.4 (Esimiehet ovat onnistuneet työyhteisöni töiden organisoinnissa) ja 1.5 (Johto on onnistunut työyhteisöni töiden organisoimisessa). Vanhaa alakysymystä 1.5 vastaa alakysymys 1.6 (Ylin johto toimii esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä).

³ Htv-toteuma x koko vuoden työpäivien määrä = viraston kokonaistyöpäivämäärä. Kokonaistyöpäivämäärä - sairauspäivien määrä = terveiden päivien määrä. Terveiden päivien määrä / viraston kokonaistyöpäivämäärä.

⁴ Keskiarvo työtyytyväisyyskyselyn alakysymyksistä 4.3 (tulost- ja kehityskeskustelujen toimivuus osaamisen kehittämisessä) ja B2.1 (esimiesten ja johdon asettamat mahdollisuudet uudistua työssä). Vuonna 2016 uudistetussa VMBarossa alakysymysten numerointi on muuntotaulukon mukaan muuttunut. Vanhaa alakysymystä 4.3 vastaa alakysymys 4.4 (Kehityskeskustelut auttavat minua työni tekemisessä ja osaamiseni kehittämisessä). Vanhaa alakysymystä B2.1 vastaa alakysymys 1.7 (Voin organisaatiossani kokeilla ja tehdä asioita uudella tavalla).

toisessa ja kolmannessa lisätalousarviossa yhteensä 2,289 milj. euroa lisämäärärahaa mittavien tietojärjestelmähankkeiden edistämiseen.

Virasto käytti vuonna 2016 yhteensä n. 3,630 milj. euroa teknistä apua toimintansa rahoittamiseen. Teknisellä avulla katettiin mm. 21 henkilötyövuoden palkkaus-, matkustus- ja koulutusmenot sekä ohjelmakauden vaihtumisesta aiheutuvia koulutuskuluja sidosryhmille. Teknisellä avulla rahoitettiin myös hanke-, yritys- ja rakennetukien käsittelyjärjestelmä Hyrrän toteuttamiseen liittyviä asiantuntija-palveluita.

Mavin toimintamenomomentin kautta kirjattiin myös vähävaraisten avun toimenpideohjelmaan kuuluvat ohjelman siirtotalousmenot ja teknisen avun menot sekä ohjelmasta rahoitetut vastaavat tuotot.

Toimintamenorahoituksen ja teknisen avun lisäksi Hyrrän toteutukseen käytettiin Makeran rahoitusta rahaston käyttösuunnitelman mukaisesti n. 0,323 milj. euroa (ei sisällä arvonlisäveroa).

Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2016 noin 276 000 euroa, mikä on edelliseen vuoteen verrattuna noin 35.000 euroa enemmän. Tuottojen kasvu johtuu pääasiassa teurasruhojen luokitusmaksujen lisääntymisestä.

Taulukko 18. Toiminnan rahoitus vuosina 2014–2016.

1 000 euroa	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Talousarvio 2016	Toteuma 2016
Bruttomenot (ilman tekn. apua ja Makeraa)	27 327	27 069	28 893	25 741
Bruttotulot (ilman tekn. apua ja Makeraa)	242	383	447	432
Tekninen apu – menot	2 790	2 854	3 059	3 630
Tekninen apu – tulot	2 787	2 854	3 059	3 630
Fead-ohjelma - menot		1 553	4 485	3 620
Fead-ohjelma - tulot		1 553	4 485	3 620
Makeran tulot	240	240	-	323
Rahoitus yhteensä	27 328	26 926	23 961	25 632

Toimintamenorahoituksen lisäksi virastolle osoitettiin n. 2,068 mrd. euroa siirtomenomomenttien määrärahoja mm. maatalouden ja maaseudun tukemiseen.

1.6.2. Talousarvion toteutuminen

Toimintamenomäärärahan nettokäyttö vuonna 2016 oli yhteensä 25,177 milj. euroa. Nettokäyttö väheni edellisvuoteen verrattuna n. 4,9 prosenttia eli 1,294 milj. euroa. Bruttomenot kasvoivat yhteensä n. 1,667 milj. euroa). Menojen kasvua tapahtui pääasiassa Feadin ohjelman toteutuksen kustannuksissa (+2,067 milj. euroa) ja investoinneissa (+0,854 milj. euroa). Toisaalta henkilöstökuluissa ja palveluiden ostoissa tapahtui alenemista n. 1,217 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Bruttotulot kasvoivat vuoden aikana noin 2,961 milj. euroa. Myös tulojen kasvua selittää pääosin Feadin ohjelman toimeenpano. Vuodelle 2017 määrärahaa siirtyi yhteensä 4,593 milj. euroa.

Viraston nettomenot olivat n. 0,3 milj. euroa tulossopimuksessa arvioitua alhaisemmat. Talousarvioon ja virastolle myönnettyihin kahteen lisätalousarvioon verrattuna nettomenot olivat n. 4,1 prosenttia eli 1,07 milj. euroa myönnettyä määrärahaa pienemmät.

Arviomäärärahan ylityksiä ei vuonna 2016 Maville tilijaotellussa osoitettujen määrärahojen osalta ollut.

Vuodelle 2016 siirtyneitä, euromääräisesti suuria merkittäviä erä ei ollut. Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen määrärahasta siirtyy vuodelle 2017 54,90 milj. euroa. Vuotta aiemmin siirtynyt määräraha oli 75,36 milj. euroa. Luonnonhaittakorvauksen määrärahasta siirtyy vuodelle 2017 53,2 milj. euroa. Vuotta aiemmin siirtynyt määräraha oli 55,7 milj. euroa. Siirtyneillä erillä on maksettu kalenterivuoden 2016 alussa maksettavia edellisen tukivuoden tukia. Maatalouden ympäristötuen ja ei-tuotannollisten investointien momentilta siirtyy vuodelle 2017 yhteensä n. 34 milj. euroa. Eläinten hyvinvointikorvauksen momentilta siirtyy vuodelle 2017 puolestaan n. 53 milj. euroa. Lisäksi maatalouden aloittamis- ja investointiavustusten momentilta siirtyy vuodelle 2017 n. 30 milj. euroa.

Siirtomenomomenttien tuloksellisuutta ja muutoksia määrärahojen käytössä edelliseen vuoteen verrattuna on kuvattu mm. luvuissa 1.2.2. ja 1.6.5.

Taulukossa 19 on esitetty tiedot Maville osoitetuista valtuuksista vuonna 2016.

Taulukko 19. Tiedot Maaseutuviraston valtuuksista 2016 (tuhatta euroa).

Momentti-tunnus	Momentti	TA+LTA:t	Edellisen vuoden valtuutta uusittu	Käytettävissä yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2017
30.10.40	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	66 000	24 827	90 827	80 805	10 022	10 022
30.10.41	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki	250 000	170 393	420 393	156 335	264 058	96 214
30.10.61	EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen	0	0	0	0	0	0
30.10.62	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä	0	0	0	0	0	0
30.10.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	127 800	252 395	380 195	279 344	100 851	100 851
30.20.40	Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	30 000	0	30 000	1 587	28 412	0
30.20.43	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	20 000	1 143 806	1 163 806	898 873	264 933	264 933
32.50.64	Fead	3 711	622	4 333	4 333	0	0
	Yhteensä	497 511	1 592 043	2 089 554	1 421 277	668 276	472 020

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma

Maaseutuviraston toiminnan tuotot olivat vuonna 2016 yhteensä 8,00 milj. euroa; kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 58 prosenttia (2,95 milj. euroa). Viraston toimintamenoihin tuloutettavat maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,28 milj. euroa. Kasvua vuoteen 2015 verrattuna oli n. 15 prosenttia (0,035 milj. euroa). Teknisen avun menoja vastaavat tuloutukset kirjataan yhteistoiminnan kustannusten korvauksiksi valtion virastoilta ja laitoksilta. Suurin tuottojen kasvua selittävä tekijä, on Fead-ohjelman toimeenpanosta saatavat tulot.

Viraston toimintamenoihin muihin yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoihin tuloutettiin lisäksi n. 0,323 milj. euroa Makeran rahoitusta, jota hyödynnettiin Hyrrän toteutustyössä.

EU:n kantopalkkiot tuloutettiin momentille 12.28.92 (Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot). Sokerin tuotantomaksun kantopalkkiotulot pysyivät samalla tasolla kuin edellisenä vuonna (0,243 milj. euroa).

Toiminnan kulut vuonna 2016 olivat yhteensä 32,03 milj. euroa. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 12,17 milj. euroa (n. 28 %). Toiminnan kuluissa suurimmat erät muodostuivat henkilöstökuluista (11,64 milj. euroa, 36 % toiminnan kuluista), palveluiden ostoista (10,89 milj. euroa, 34 % toiminnan

kuluista) ja sisäisistä kuluista (6,01 milj. euroa, 19 % toiminnan kuluista). Sisäiset kulut alenivat vuoteen 2015 verrattuna 11,28 milj. euroa (65 %); palveluiden ostot alenivat 0,39 milj. euroa (3 %). Henkilöstökuluissa laskua oli n. 8 prosenttia eli n. 1,0 milj. euroa.

Pääosa palveluiden ostoista kohdistui tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon sekä tietohallintoon liittyviin muihin hankintoihin. Maamittauslaitokselle (Mitpa) maksettiin vuonna 2016 n. 4,6 milj. euroa sen Maville tuottamista IT-asiantuntijapalveluista.

Pääosa sisäisistä kuluista (96 %, 5,75 milj. euroa) kuului Mavin maksajavirastotoimintaan ollen tukihallinnon kuluja. Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset valtion virastoille ja laitoksille laskivat vuonna 2016 n. 11,3 milj. euroa. Lasku johtuu pääosin siitä, että vuonna 2016 ei maksettu teknistä apua lainkaan. Valtiolle myönnetty ja maksettu osuus nousi n. 0,86 milj. euroa. Viraston toimintamenomomentin osalta sisäisiin kuluihin on kirjattu vuosittain Maanmittauslaitoksen kanssa yhteistoimintana hankitut ilmakuvat. Vuonna 2016 ko. hankinnan arvo oli 0,25 milj. euroa (2015: 0,28 milj. euroa).

Poistot lisääntyivät vuonna 2016 n. 0,12 milj. euroa (+3 %). Yhteensä käyttöomaisuuden poistot päättyneellä tilikaudella olivat 4,44 milj. euroa. Viraston käyttöomaisuus koostuu pääosin itse rakennetuista tietojärjestelmistä.

Muut kulut kasvoivat hieman vuonna 2016; kasvu oli n. 7 prosenttia 0,75 milj. eurosta 0,80 milj. euroon. Tästä matkustusmenojen kasvu oli 0,02 milj. euroa (0,51 milj. eurosta 0,53 milj. euroon).

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot alenivat 22 prosenttia (0,17 milj. eurosta 0,13 milj. euroon). Vuokramenot alenivat 10 prosenttia (1,33 milj. eurosta 1,20 milj. euroon). Toimitilavuokriin kohdistui Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimien tilojen osalta alenemaa.

Rahoitustuotot lisääntyivät 16 prosenttia (0,029 milj. euroa) edelliseen vuoteen verrattuna. Mavin toimintamenoihin ei ole kirjattu rahoitustuottoja, mutta Mavin taseessa on peruskuivatuslainat joihin liittyvät korkotuotot on kirjattu momentille 130105.

Rahoituskulut alenivat n. 11 800 eurosta 8 300 euroon. Pääosa rahoituskuluista kuului rahoitustuottojen tapaan tukihallinnon toimintaan. Satunnaisia tuottoja tai kuluja ei ollut vuonna 2016.

Viraston siirtotalouden tuotot EU:lta pysyivät jokseenkin ennallaan. Alenema oli n. 0,3 prosenttia 940,96 milj. eurosta 938,53 milj. euroon.

Siirtotalouden kulut palautuksineen olivat vuonna 2016 yhteensä n. 2,08 mrd. euroa, kun vuotta aiemmin vastaava summa oli n. 1,81 mrd. euroa. Maviin kirjatut siirtotalouden kulut sisältävät sekä kansallisista varoista maksettuja tukia että EU:ta saadut osuudet. Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle alenivat n. 68 prosenttia 4,64 milj. euroon (2015: 14,68 milj. euroa). Siirtotalouden kuluissa kunnille oli vuonna 2016 mukana Mavin suorittamia korvauksia Ahvenanmaan kunnille 0,1 milj. euroa. Sosiaaliturvarahastoille osoitetut siirtotalouden kulut supistuivat edelleen 14 prosentilla 82,25 milj. eurosta 70,59 milj. euroon. Kuluerä koostui maksetuista luopumistuksista. Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle kattoi 95 prosenttia (1,98 mrd. euroa) Mavissa kirjatuista siirtotalouden kuluista. Lisäystä edellisvuoteen verrattuna oli n. 331 milj. euroa. Maksujen kasvu vuoteen 2015 verrattuna johtui pääasiassa maatalouspolitiikan uudistamisen ja EU:n ohjelmakauden vaihtumisen aiheuttamista muutoksista maksuaikatauluissa. Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille kirjatut siirtotalouden kulut alenivat vuonna 2016 n. 68 prosenttia 18,67 milj. euroon. Kulut kotitalouksille nousivat 233 prosenttia 1,55 milj. eurosta 3,62 milj. euroon. Koko summa koostuu Feadin ohjelman toteutuksesta.

Verot ja veroluonteiset maksut vuonna 2016 olivat yhteensä n. 2,82 milj. euroa, vuotta aiemmin ko. maksut olivat n. 2,91 milj. euroa.

Tilikauden kulujäämä vuonna 2016 oli 1 169 270 387,14 euroa. Vuonna 2015 kulujäämä oli 908 259 007,24 euroa.

Kappaleissa 1.6.5. ja 1.6.6. on kuvattu tarkemmin Mavin kautta maksettuja tukia ja Mavin IT-toimintaa vuonna 2016.

1.6.4. Tase

Taseen loppusumma oli vuoden 2016 lopussa 51,38 milj. euroa. Vuoden 2015 lopussa taseen loppusumma oli 46,03 milj. euroa, joten kasvua edellisvuoteen oli reilu 5,35 milj. euroa.

Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden arvo oli taseessa vuoden lopulla 29,13 milj. euroa, jossa kasvua edellisvuoteen verrattuna oli n. 3,5 milj. euroa. Kasvu johtui pääasiassa EU:n uuden ohjelmakauden vaatimista tietojärjestelmäinvestoinneista (itsevalmistetut ohjelmistot). Aineellisten hyödykkeiden eli toimistokalusteiden arvo laski poistoista johtuen 0 euroon.

Vaihto-omaisuuden arvossa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuonna 2016. Pitkäaikaisten lainasaamisten (peruskuivatuslainat) pääoma pieneni v. 2016 n. 0,161 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Myyntisaamisten, siirtosaamisten ja muiden lyhytaikaisten saamisten arvo oli vuonna 2016 yhteensä 21,50 milj. euroa, kun vuonna 2015 arvo oli 19,51 milj. euroa. Muutoksen taustalla on siirtotalouden vastikkeettomiin tuottoihin liittyviin saamisiin kirjattu Komissiolta haettu osuus EU-osuuksista, joista ei ole vielä saatu suoritusta.

Viraston taseessa on Sampo-tukisaatavien arvo 8,4 milj. euroa. Todennäköinen saatavien arvo on kuitenkin n. 3,6 milj. euroa. Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta. Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoinna olevien saatavien määrään. Laskelma saatavien todennäköisestä arvosta on esitetty tilinpäätökseen liitetyssä erillisessä liitteessä.

Oman pääoman arvo kasvoi n. 7,86 milj. eurolla 200,63 milj. euroon. Edellisten tilikausien pääoman muutos oli 55,1 milj. euroa. Hallinnan siirtoja ei vuonna 2016 ollut.

Vieraan pääoman arvo oli vuoden lopussa yhteensä 252,00 milj. euroa. Vieras pääoma kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 12,21 milj. euroa. Suurin erä vieraassa pääomassa on talousarvion ulkopuolisten rahastojen, Miran ja Makeran, yhdystilit (246,21 milj. euroa). Ostovelat nousivat n. 0,2 milj. euroa 2,87 milj. euroon. Muut lyhytaikaiset velat alenivat n. 3,42 milj. euroa.

1.6.5. Mavin kautta maksetut tuet

Mavi toimii Suomen maksajavirastona. Virasto maksoi vuonna 2016 yhteensä n. 2,09 (2015: 1,73 mrd. €) miljardia euroa erilaisia tukia – viljelijätukia, hanke-, yritys- ja rakennetukia, markkinatukia ja muita, kuten esimerkiksi menekinedistämiseen tarkoitettuja tukia - kuntien ja ELY-keskusten päätösten mukaisesti. Maksujen lisääntyminen edelliseen vuoteen verrattuna johtui pääasiassa maatalouspolitiikan uudistamisen ja EU:n ohjelmakauden vaihtumisen aiheuttamien maksuaikataulumuutosten palautumisesta normaaliin rytmiin. Tukea maksettiin suoraan tuensaajille sekä muun muassa Leader-ryhmien kautta maaseudun hankkeille. Kokonaan tai osaksi EU:n rahoittamien tukien lisäksi Suomessa maksetaan kansallisia tukia. Tuensaajia vuonna 2016 oli yhteensä 60 655 kappaletta (2015: 63 697 kpl), joista maatiloja oli yhteensä 55 445 (2015: 57 737).

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutumista seurataan vuosittain erikseen laadittavalla vuosikertomuksella. Kertomuksessa eritellään tarkemmin mm. ohjelman toteumatilanne si-
toustusten ja maksatusten osalta toimintalinjoittain.

Taulukossa 20 on toteutumalaskelman mukainen yhteenveto maatalouden ja maaseudun kehittämisen
tuista sekä markkinatuista momenteittain vuosina 2014–2016. Siirtomenomomenttien vaikuttavuutta
ja tuloksellisuutta on arvioitu luvussa 1.2.2.

Taulukko 20. Maaseudun kehittämisen ja maatalouden menot (luvut 30.10 ja 30.20).

Momentti	Momentin nimike (1 000 euroa)	2014	2015	2016	Muutos- %
30.10.40	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	-	417	45 977	+11026%
30.10.41	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki	12 516	12 673	10 965	- 13 %
30.10.44	Maatalouden toimintakadellytysten turvaaminen	-	-	17 621	+ 100 %
30.10.61	EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen	84 609	57 107	0	0 %
30.10.62	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä	84 176	54 577	0	0 %
30.10.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittä- miseen	-	391	39 575	+10121%
30.20.40	Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	503 740	334 117	342 167	+ 2 %
30.20.41	EU-tulotuki ja EU-markkinatuki	517 231	457 908	587 810	+ 28 %
30.20.42	Eräät korvaukset	335	1 389	9 556	+ 688 %
30.20.43	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	417 289	303 548	313 633	+ 3 %
30.20.44	Luonnonhaittakorvaukset	417 291	496 215	549 361	+ 11 %
30.20.45	Luopumistuet ja -korvaukset ja pellonmetsitystuki	90 815	83 793	70 588	- 15 %
30.20.46	EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen	1 015	3 955	3 187	- 20%
30.20.47	Kansallinen ruokaketjun kehittäminen	-	1 546	2 993	+ 94%
30.20.48	Puutarhatalouden ja sokerintuotannon erityistoimenpiteet	1 798	334	0	0 %
	Yhteensä	2 130 815	1 807 970	1 993 433	+ 10 %

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen tuet

EU:n ja valtion rahoitus maaseudun kehittämisestä (momentit 30.10.61–62) on päättynyt vuoden
2015 lopussa, joten suorituksia ei näiltä momenteilta enää vuonna 2016 ollut. Uuden ohjelmakauden
menoja on siirretty maksamaan momentilta 30.10.64.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien momentin (30.20.40) määräraha ja menot pysyivät jok-
seenkin ennallaan. Vuoden 2016 aikana maksettiin enemmän tukia kuin vuotta aikaisemmin.

EU-tulotukien ja -markkinatukien momentin 30.20.41 toteumasta valtaosa koostuu EU-tulotuesta ja
sen sisällä perus- ja viherystämistuesta. Suorien tukien järjestelmä muuttui uuden ohjelmakauden
myötä vuonna 2015. Vuoden 2015 suorat pinta-alatuet maksettiin aiemmista vuosista poiketen kah-
dessa erässä. Tukien toinen erä maksettiin vuonna 2016. Vuoden 2015 peltokasvipalkkio maksettiin
kokonaan vuoden 2016 puolella. Vuoden 2016 pinta-alaperusteisista suorista tuista suurempi osa
maksettiin vuoden 2016 puolella, jolloin tukivuotta seuraavan vuoden puolelle siirtyi maksettavaksi
huomattavasti pienempi tukisumma, kuin vuoden 2015 pinta-alaperusteisista tuista. Vuonna 2016
maksettiin siten enemmän edellisen tukivuoden tukea, kuin tullaan maksamaan vuonna 2017. Tämän
seurauksena EU-tulotukien toteuma kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Kokonaisuudessaan

EU-tulotukien toteuma kasvoi n. 129,5 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. EU-markkinatukena maksettava koulumaito muodosti alle prosentin (noin 4,2 milj. euroa) momentin 30.20.41 käytöstä.

Momentilta 30.20.42 (eräät korvaukset) maksetut satovahinkokorvaukset olivat vuonna 2016 noin 9,6 milj. euroa. Vuodelta 2015 satovahinkokorvauksia maksettiin 2,5 kertaa enemmän kuin keskimääräisenä vahinkovuonna. Satovahinkoja aiheuttivat erityisesti kesän runsaat sateet ja märkyys.

Momentin 30.20.43 toteuma oli vuonna 2016 n. 313 miljoonaa. Toteuma oli n. 10 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2015, koska osa v. 2015 maksuista siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Momentin 30.20.44 (luonnonhaittakorvaukset) määrärahasta maksettiin vuonna 2016 myös edellisen vuoden luonnonhaittakorvaus kotieläintiloille, joka nosti momentin koko vuoden käyttöä n. 50 milj. euroa.

Luopumistuen ja -korvausten sekä pellonmetsitystuen toteuma laski edelleen vuonna 2016. Laskua oli n. 15 prosenttia eli 13,2 milj. euroa. Tilanpidon aloittamisista ja luopumistuen hakijoita/saajia on ollut viime vuosina entistä vähemmän ja siten aikaisemmin myönnettyistä varhaiseläkejärjestelmistä poistuu luonnollisista syistä tuensaajia nopeammin kuin uusia tuensaajia tulee nykyiseen luopumistukijärjestelmään, joka on aiempia tukijärjestelmiä huomattavasti suppeampi luopumistavan suhteen.

Momentin 30.20.46 (EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen) toteuma pieneni vuodesta 2015, sillä momentilta maksettiin ainoastaan EU-osarahoitteista tiedotus- ja menekinedistämistukea, EU:n mehiläishoito-ohjelman tukea sekä tukea tuottajaorganisaatioille. Ruokaketjun toiminnan edistämisen valtionavustukset siirrettiin vuonna 2016 kokonaan maksettavaksi momentilta 30.20.47.

Momentin 30.20.48 (Puutarhatalouden ja sokerintuotannon erityistoimenpiteiden) tuottajaorganisaatiotuet yhdistettiin osaksi momenttia 30.20.46 vuoden 2014 alussa kuitenkin siten, että edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat käytettiin loppuun vanhenemisjärjestyksessä tai ne peruutettiin ministeriön toimesta. Vuonna 2016 momentilta ei enää maksettu menoja vaan tuottajaorganisaatiotuet maksettiin kokonaisuudessaan momentilta 30.20.46.6.

Momentilta 30.20.47 (Kansallinen ruokaketjun kehittäminen) maksettiin 2,9 milj. euroa ruokaketjun toiminnan edistämisen valtionavustuksia. Maa- ja metsätalousministeriön jakopäätöksen mukaisesti ruokaketjun toiminnan edistämisen valtionavustuksia maksettiin siirtomomenteilta 414.30.20.47.1 (muut ruokaketjuhankkeet), 414.30.20.47.3 (luomu- ja lähiruokahankkeet) ja 415.30.20.47.5 (peruna-alan kehittämishankkeet).

Markkinatuet

Vientitukia ei vuonna 2015 ja 2016 maksettu lainkaan tukitasojen ollessa kaikilla tuotteilla nollassa. Koulumaidon tukimäärät säilyivät edellisvuotisella tasolla.

Rasvattoman maitojauheen interventio-ostot jatkuivat maaliskuusta kesäkuuhun. Sianlihan- ja juuston yksityisen varastoinnin tukiohjelmat olivat aktiivisia vuoden aikana. Tukea maksettiin myös tuottajaorganisaatioille, menekinedistämistoimille, ruokaketjun kehittämishankkeille ja mehiläishoitoalan kehittämistoimille.

Taulukko 21. Markkinatukipäätökset (eurot ja kappaleet vuosina 2015–2016).

MARKKINATUET	2015		2016	
	kpl	euro	kpl	euro
VIENTI				
Tukipäätökset	0	0	0	0
Todistukset	200		222	
TUONTI				
Tuontitodistukset	196		201	
SISÄMARKKINATUET				
Koulumaito-ohjelma	462	3 697 366	371	3 999 839,35
Muut tuet	49	3 146 936	184	6 487 982,15
INTERVENTIO (kaikki tuotteet yht.)				
- ostot		1 340 000		4 894 082,85
- varastointikorvaukset		20 000		139 220,03
- muut		0		15 612,29
- myynnit		0		0,00
Kaikki yht.	907	8 204 302	978	15 536 736,67

Muut korvaukset ja tuet

Mavin kautta maksettiin vuonna 2016 myös muita kuin maatalouteen, maaseudun kehittämiseen ja markkinatukiin liittyviä tukia ja korvauksia. Mavin toimintamenoista maksettiin vuonna 2016 Ahvenanmaan kunnille korvauksia maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta yhteensä 100 000 euroa.

Petoeläinten aiheuttamia vahinkoja korvattiin edellistä vuotta vähemmän. Korvausten määrä laski 0,40 milj. euroa eli n. 6 prosenttia. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaukset vähenivät n. 15 000 euroa.

Taulukko 22. Mavin maksamat, maa- ja metsätalousministeriön hallinnon, kala-, riista- ja porotalouden, vesitalouden ja metsätalouden sektoreille kuuluvat korvaukset.

Momentti	Momentin nimike (1 000 euroa)	2014	2015	2016	Muutos-%
30.01.03	Maaseutuviraston toimintamenot	100	0	100	+100 %
30.01.40	Bioenergiatuotannon avustukset	53	110	0	-100 %
30.40.41	Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	175	191	176	-8 %
30.40.42	Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	5 566	6 212	5 815	-6 %
30.40.40	Metsätalouden eräät korvaukset	5	0	0	0
30.50.48	Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	1 674	0	0	0
	Yhteensä	7 573	6 513	6 091	- 6 %

1.6.6. Mavin IT-toiminta

Maaseutuviraston uusi organisaatio aloitti toimintansa 1.9.2016 ja tämän myötä myös uusi toimintakokonaisuus *tieto- ja teknologiapalvelut*. Tieto- ja teknologiapalvelut vastaa Maaseutuviraston ICT-prosessien, menetelmien, kokonaisarkkitehtuurin, tiedonhallinnan ja niihin kuuluvien keskitettyjen

palveluiden kehittämisestä, koordinoinnista ja ohjauksesta. Syksyn 2016 aikana tieto- ja teknologiapalveluiden tekeminen muotoiltiin palvelutarjottimen muotoon. Palveluiden kehittämistä varten perustettiin ICT-toiminnan ohjausryhmä, joka toimii tärkeänä tiedonvälityskanavana ja ohjauksen välineenä osastojen ja IT-toiminnan välissä.

Tietohallintomenot muodostavat merkittävän osan viraston vuosittaisista toimintamenoista, koska viraston liiketoiminta on sidoksissa toimiviin tietojärjestelmiin. Viraston lähes kaikki palvelut tapahtuvat digitaalisesti. Tieto- ja teknologiapalveluiden tekeminen kohdistui ydintoimintojen tietojärjestelmien yhteisten osien, tukitoimintojen tietojärjestelmien sekä perustietotekniikan tekniseen ja hallinnolliseen kehittämiseen.

Ydintoimintojen tietojärjestelmät

Ydintoimintojen tietojärjestelmiä palvelevien yhteisiin IT-järjestelmiin (yhteentoimivuuspalvelut) liittyvät palvelut ostettiin Maanmittauslaitoksen IT-palvelukeskukselta. Yhteentoimivuuspalvelujen kehittämistä koordinoi MMM:n vetämä META-asiantuntijaryhmä. Yhteentoimivuuspalvelujen osalta kustannukset nousivat konsulttiosastojen osalta noin 23,5 % johtuen MMM:n tuesta vuodelle 2015. Sitä vastoin Maanmittauslaitoksen IT-palvelukeskuksen käyttämä työmäärä laski vuoteen 2015 verrattuna noin 4,3 %.

Vuoden 2016 merkittävin projekti ydintoimintojen tietojärjestelmien osalta on sekä tuotanto- että sovelluskehitysympäristöjen uudistaminen. Uudistamista varten MMM on asettanut META II – hankkeen, jonka tavoitteena on siirtää META I –tuotantoympäristö ja sovelluskehitysympäristö uuteen META II –ympäristöön, joka pohjautuu Hanselin toteuttamaan konesali- ja kapasiteettipalveluiden kilpailutukseen vuosille 2013-2019.

Uusi sähköinen hankerekisteri otettiin käyttöön loppuvuodesta 2016. Hankerekisterissä voit selailla tietoja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014–2020 rahoitetuista kehittämishankkeista sekä yritystuista. Tiedot hankerekisteriin tulevat Maaseutuviraston hallinnoimista tietojärjestelmistä ja päivittyvät kerran vuorokaudessa.

BO:sta luovuttiin 2016 ja samalla sovellusraportit muutettiin Qlikview-pohjaisiksi. Tämän johdosta raportointiin liittyvää työtä siirtyi Maanmittauslaitoksen IT-palvelukeskukselta Mavin asiantuntijoiden tehtäväksi.

Tukitoimintojen tietojärjestelmät

Vuoden 2016 aikana toteutettiin useita projekteja, joiden tavoitteena on tehostaa ja helpottaa päivittäistä työskentelyä sekä tuoda yhteisiä työkaluja Maaseutuviraston työntekijöiden käyttöön. Jira&Confluence –projektinhallinta- ja julkaisualustan käyttöönottoa jatkettiin ja laajennettiin mm. Maaseutuviraston uuden intranetin *Massin* käyttöönotolla. Tämän lisäksi myös tukisovellus-projekti siirtyi käyttämään Jiraa ketterän kehittämisen työvälineenä loppuvuodesta 2016. Tukisovellus-projektin siirtymisen jälkeen, kaikki Mavin suuret tietojärjestelmäprojektit ovat siirtyneet käyttämään yhteistä alustaa.

Valtorin palvelujen käyttöönottoa jatkettiin ottamalla käyttöön Vyvi sähköposti- ja pikaviestintäpalvelut kevään ja kesän 2016 aikana. Myöhemmin syksyllä keskeisimpien virastopalvelujen osalta otettiin käyttöön Virtu-kertakirjautuminen, joka mahdollistaa virkamiehen palveluihin kirjautumisen samoilla tunnuksilla, joilla kirjaudutaan myös työasemaverkkoon tietokonetta käynnistettäessä.

Perustietotekniikka

Syksyllä 2016 aikana allekirjoitettiin uusi tietoliikennesopimus. Uuden sopimuksen ansiosta tietoliikenteen kulut pienenevät jopa lähes 30% aikaisempaan sopimuskauteen verrattuna. Myös työasemapalveluiden osalta allekirjoitettiin uusi sopimus. Erona aikaisempaan sopimukseen on lähinnä viestintäpalvelujen jääminen pois Valtorin Vyvi-palveluiden käyttöönoton johdosta.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvio Maaseutuviraston vuoden 2016 sisäisen valvonnan tilasta perustuu varainhoitovuoden aikaisiin tarkastushavaintoihin (ml. tietoturvasertifikaatin ISO 27001 ylläpitoon liittyvät auditoinnit) sekä aineistoihin, jota virastossa on kerätty EU –maksajaviraston hallinnollista vahvistuslausumaa ja viraston riskikartoitusta varten. Arviointi- ja vahvistuslausuman laatimiseksi viraston johtoryhmässä keskusteltiin johdon omista riskikäsityksistä suppean COSO-ERM –viitekehyksen pohjalta.

Maaseutuvirastossa on huolehdittu talousarvioasetuksen 69 § mukaisesti siitä, että virastossa on talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat Maaseutuviraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä Maaseutuviraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen taloudesta ja toiminnasta.

Maaseutuviraston välitettävänä olevien varojen hoito ja muille virastoille ja laitoksille annetut tehtävät, joista Maaseutuvirasto vastaa, ovat toteutuneet talousarvioasetuksen mukaisesti.

Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan tilasta Maaseutuvirastossa.

Sisäisen valvonnan kannalta kehittämiskohteina vuonna 2017 ovat Mavin prosessien kuvaaminen sekä raportoinnin kehittäminen;

- Maaseutuviraston prosesseja kehitetään ja prosessit kuvataan. Tavoitteena on kehittää tukien toimeenpanon kannalta saumattomampi virasto, mikä edesauttaa myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa prosessien sisällä.
- Johdon raportointia tulee kehittää niin, että ennakointi mahdollistuu paremmin sekä taloudellisten resurssien että osastojen ja prosessien toiminnan suunnittelun osalta.

1.8. Arviointien tulokset

Mavissa toteutettiin tietoturvallisuuden hallinnan ISO/IEC 27001 seuranta-auditointi toukokuussa ja joulukuussa 2016. Kevään arvioinnissa todettiin yksi lievä poikkeama, joka korjattiin hyväksytysti määräajassa. Joulukuun arvioinnissa ei todettu lieviä eikä vakavia poikkeamia.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Maatalous

Viljelijätukien takaisinperinnät ovat johtuneet erilaisista syistä. Takaisinperintöjen syinä ovat yleisimmin maatilojen valvonnoissa havaitut virheet ja puutteet.

Taulukossa 23 esitetään kaikki vuonna 2016 tehdyt viljelijätukien takaisinperintäpäätökset ja summakarenssit yhteisarvoltaan noin 1,5 milj. euroa.

Perimättä oli vuoden 2016 lopussa kyseisenä vuonna perittäväksi tulleita takaisinperintäsaatavia yhteisarvoltaan noin 0,54 milj. euroa EU:n osuuden ollessa 0,26 milj. euroa. Loppuvuodesta syntyneet saatavat saadaan kuitenkin pääsääntöisesti perittyä takaisin seuraavana vuonna maksettavista tuista. Perityksi saatiin 31.12.2016 mennessä noin 64 prosenttia vuonna 2016 perintään tulleista viljelijätuista. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2017. Rikostuomioon johtaneita väärinkäytöksiä ei ollut.

Summakarenssitapauksia, joissa tuen hakijalle ei makseta ao. tuen hakuvuoden EU-rahoitteisia tukia lainkaan sekä tehdään seuraavien kolmen vuoden aikana maksettavien EU-rahoitteisten tukien vähennys, oli vuonna 2016 tehtyjä päätöksiä yhteensä 30 kpl, yhteisarvoltaan noin 99.000 euroa EU:n osuuden ollessa noin 89.000 euroa.

Taulukko 23. Viljelijätukien takaisinperinnät vuonna 2016.

	Kaikki päätökset (sis. summakarenssitapaukset)	
	Euro, yhteensä	Euro, EU-osuus
Takaisinperintäpäätökset 1.1.–31.12.2016	1 502 324,91	593 070,77
joista peritty 1.1.–31.12.2016	962 213,24	331 716,46
Perimättä 31.12.2016	540 111,67	261 354,31

Maaseudun kehittäminen

Päätyneen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman EU-osarahoitteisissa maaseudun hanke- ja yritystuissa yleisimpiä takaisinperinnän syitä on ollut, että investointikohteesta on luovuttu tai tuettu toiminta on lopetettu tukisäännösten vastaisesti ennen 5 vuoden sitoumuskauden. Lisäksi on havaittu muutamissa tapauksissa tukikelvottomia kustannuksia.

EU-osarahoitteisissa maaseudun hanke- ja yritystuissa takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuonna 2016 yhteensä 127 kappaletta (taulukko 24). Yritystuissa tehtiin enemmän takaisinperintäpäätöksiä kuin hanketuissa. Hanke- ja yritystukien takaisinperintäpäätöksien lukumäärä vuonna 2016 on pienempi kuin edellisvuotena (vuonna 2015 yhteensä 142 kpl). Ohjelmakausi 2007-2013 on suljettu ja todennäköisesti tämän suljetun ohjelmakauden tukien takaisinperintäpäätösten lukumäärä tulee laskemaan edelleen vuonna 2017. Ohjelmakauden 2014-2020 osalta takaisinperintäpäätöksiä ei ole toistaiseksi tehty.

Vuonna 2016 Takaisinperintäpäätöksillä määrättiin maksettavaksi takaisin tukea yhteensä noin 2,08 milj. euroa, josta EU-osuus on yhteensä 0,97 milj. euroa. Näistä perittäväksi määrätyistä tuista on yhteensä saatu perityksi noin 0,48 milj. euroa, josta EU-osuus on yhteensä noin 0,22 milj. euroa. Vuoden 2016 lopussa perimättä olevan saatavan määrään on vaikuttanut osaltaan konkurssitapaukset ja valitusviranomaisten käsittelyssä olevat tapaukset samoin kuin se, että osassa takaisinperintäpäätök-

siä on määrätty tuen takaisinmaksu tapahtuvaksi vuonna 2017. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2017. Tuissa ei ole tullut ilmi väärinkäytöksiä, jotka olisivat johtaneet rikostuomioon.

Taulukko 24. EU-osarahoitteisten ja kansallisten maaseudun hanketukien takaisinperintäpäätökset vuonna 2016.

	Ohjelmakausi 2000-2006	Ohjelmakausi 2007-2013	
	EMOTR-O	MSR	
	Maaseudun kehittämisohjelmat pääoma	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma pääoma	Yhteensä pääoma
Takaisinperintäpäätökset 1.1.-31.12.2016 kpl	1	126	127
Perittäväksi määrätty EU-osuutta, euroa	500,00	967 476,35	967 976,35
Perittäväksi määrätty valtion osuutta, euroa	500,00	1 116 510,01	1 117 010,01
Perittäväksi määrätty yhteensä, euroa	1 000,00	2 083 986,36	2 084 986,36
Perityksi saatu EU-osuutta, euroa	0,00	218 589,67	218 589,67
Perityksi saatu valtion osuutta, euroa	0,00	258 349,29	258 349,29
Perityksi saatu yhteensä, euroa	0,00	476 938,96	476 938,96
Perimättä EU-osuutta, euroa	500,00	748 886,68	749 386,68
Perimättä valtion osuutta, euroa	500,00	858 160,72	858 660,72
Perimättä yhteensä, euroa	1 000,00	1 607 047,40	1 608 047,40

Ei-tuotannollisten investointien tuet

Ei tuotannollisten investointien tukia määrättiin vuonna 2016 takaisinperittäväksi 1 kpl. Perittäväksi määrätyn tuen osuus oli yhteensä n. 38.000 euroa, josta EU-osuutta n. 11.000 euroa. Saatava oli avoinna 31.12.2016.

Metsätalous

Maaseutuvirasto tekee kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisia tukien takaisinperintäpäätöksiä ja rahoituksen peruutuksia Suomen metsäkeskuksen esityksestä. Maviin saapui ao. rahoituslain muutoksista johtuen uusia takaisinperintäesityksiä v. 2016 vain neljä, kaikki koskivat toteuttamatta jääneiden kunnostusojitushankkeiden suunnittelutuen takaisinperintää. Toisaalta Maviin päätyvät kaikkein vaikeimmat ja työläimmät takaisinperinnät, sellaiset joista metsäkeskus ei ole saanut maanomistajalta nk. vapaaehtoista palautusta.

Kyseisiä takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuonna 2016 viisi kappaletta. Takaisinperittäväksi määrätty summat olivat korkoineen yhteensä noin 9 070 euroa. Vuosina 2013 -2016 takaisinperittäviksi määrättyistä metsätuista saatiin korkoineen perittyä noin 9 400 euroa. Kaikki tuet olivat kansallisia. Kokonaan saatiin perittyä loppuun kolme kappaletta avoimena olleita saatavia. Avoimeksi jäi vuodenvaihteessa 10 kpl tapauksia, yhteissummaltaan korkoineen 7 083 euroa. Suurin osa avoimista saatavista joudutaan laittamaan ulosottoon.

Tuissa ei ole tullut ilmi väärinkäytöksiä, jotka olisivat johtaneet rikostuomioon.

Taulukko 25. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaiset takaisinperinnät 2016 ja aikaisemmat avoimet saatavat.

kaikki kansallisia	KEMERA-tuki takaisinperinnät
Takaisinperintäpäätökset 1.1.–31.12.2016, kpl	5
Perittäväksi määrätty pääoma v.2016, euroa	7 321,21
Perittäväksi määrätty korkoja v.2016, euroa	1 749,27
Perityksi saatu v. 2016 määrättyjä pääomia, euroa	4 541,81
Perityksi saatu v.2016 määrättyjä korkoja	1 035,27
Perityksi saatu vuosilta 2013-2015 avoimena olleita pääomia, korkoja ja viivästyskorkoja, yhteensä euroa	3 808,19
Perityksi saatu kaikkiaan v.2016, euroa	9 385,27
Perintä osittain tai kokonaan kesken, kpl	10
Perimättä pääomaa, korkoja ja viivästyskorkoja 31.12.2016 yhteensä euroa	7 083,03

Sääntöjenvastaisuusraportointi

Maaseutuviraston hallinnoimissa viljelijätuissa, EU-osarahoitteisissa tai kansallisesti rahoitetuissa maaseudun yritys- ja hanketuissa, eikä markkinatuissa ole vuonna 2016 ilmennyt sellaisia sääntöjenvastaisuusraportoinnin piiriin kuuluvia väärinkäytöksiä, jotka olisivat johtaneet rikosprosessiin taikka -tuomioon.

Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) on vuonna 2016 raportoitu komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia seuraavasti:

Komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 mukaisia 10 000 euroa tai sitä suurempia (yhteisön rahoitusosuudet) uusia 3 artiklan mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia on raportoitu yhteensä 21 kappaletta. Tapaukset liittyivät yritys- ja hanketukiin, tilatukeen, nuoren viljelijän aloitustukeen ja tekniseen apuun. 3 artiklan sääntöjenvastaisuustapauksissa EU:n tukiosuus on vuonna 2016 ollut yhteensä 390 814,45 euroa, josta maksatuksen jälkeen on havaittu ja siten takaisinperittäväksi määrätty 187 345,37 euroa.

Komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 5 artiklan mukaisia muutosilmoituksia on vuonna 2016 raportoitu yhteensä 23 kappaletta.

Maaseutuvirasto tilinpäätös 31.12.2016

Maaseutuviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTAT)	Tilinpäätös 2016	Verrattu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	38 266,37	94 626	94 626,43	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	38 266,37	94 626	94 626,43	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	957 055 228,60	999 453 715	944 411 900,06	-55 041 815,25	94 %
12.28.92. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot	242 994,46	242 997	242 997,00	0,00	100 %
12.30.01. EU:n maataloustukirahastosta saavat tulot	537 849 553,50	599 903 000	537 737 945,36	-62 165 054,64	90 %
12.30.02. Maaseudun kehittämiseen saavat tulot EU:lta	401 548 943,39	390 000 000	397 123 239,39	7 123 239,39	102 %
12.30.99. Maa- ja metsätaloustuotantoministeriön hallinnonalan muut tulot	6 434 382,89	3 511 734	3 511 733,78	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	10 627 040,46	5 222 097	5 222 097,11	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	352 313,90	573 887	573 887,42	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	40 315,70	18 410	18 409,83	0,00	100 %
13.01.05. Korki muista lainoista	40 315,70	18 410	18 409,83	0,00	100 %
15. Lainat	210 173,70	160 801	160 800,95	0,00	100 %
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	210 173,70	160 801	160 800,95	0,00	100 %
Tulovarvioituihin yhteensä	957 343 984,37	999 727 553	944 685 737,27	-55 041 815,25	94 %

Maaseutuviraston talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaoitteen numero, nimi ja määrätalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA-I)	Taloussavion 2016 määrärahojen käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2016	Verrattu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
							Edellisiltä vuosilta	Käytettävissä Käyttö vuonna 2016 vuonna 2016 (pl. permutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	2 481,40	13 034	13 033,64	0,00	13 033,64	0,00	0,00	10 511,00	10 511,00	0,00	
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvoniisiveromienot (arvoniimääräraha)	2 481,40	2 523	2 522,64		2 522,64	0,00					
28.60.12. Osamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2v)	0,00	10 511	10 511,00	0,00	10 511,00	0,00	0,00	10 511,00	10 511,00	0,00	
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 010 087 785,57	2 101 684 490	1 790 805 793,73	287 673 900,35	2 078 303 243,61	23 204 796,36	325 863 706,15	1 762 011 738,52	1 465 985 643,43	290 803 997,98	
30.01.01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamienot (netto) (siirtomääräraha 2v)	395 125,00	377 604	377 604,00	0,00	377 604,00	0,00	0,00	377 604,00	377 604,00	0,00	
30.01.01.4. Maaseutuyraston toedatamisviraomaisihteävät (KPY)	395 125,00	377 604	377 604,00	0,00	377 604,00	0,00	0,00	377 604,00	377 604,00	0,00	
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvoniisiveromienot (arvoniimääräraha)	2 797 017,63	2 906 458	2 906 458,07		2 906 458,07	0,00					
30.10.40. Maatalouden aloittamis- ja investoiuivastukset (siirtomääräraha 3v)	22 000 000,00	54 800 000	24 394 892,89	30 405 107,11	54 800 000,00	0,00	21 582 584,76	76 382 584,76	45 977 477,65	30 405 107,11	
30.10.41. Maaseutuelinkeinoitoiminnan korkokulu (arvoniimääräraha)	12 673 232,32	17 000 000	10 964 673,46		10 964 673,46	6 035 326,24					
30.10.42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2v)	76 630 000,00	72 630 000	55 275 861,70	17 354 138,30	72 630 000,00	0,00	15 312 782,97	87 942 782,97	70 588 644,67	17 354 138,30	
30.10.43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3v)	64 933 000,00	67 767 000	14 637 138,43	53 129 861,57	67 767 000,00	0,00	64 933 000,00	132 700 000,00	79 270 138,43	53 429 861,57	
30.10.43.1. Eläinten hyvinvointikorvaukset (kausi 2014-2020) (KPY)	64 633 000,00	67 567 000	14 637 138,43	52 929 861,57	67 567 000,00	0,00	64 633 000,00	132 200 000,00	79 270 138,43	52 929 861,57	
30.10.43.2. Ohjelman korjaukset ja maksut (KPY)	300 000,00	200 000	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00	300 000,00	500 000,00	0,00	500 000,00	
30.10.44. Maatalouden toimintatiedelysten turvaaminen (siirtomääräraha 3v)	20 000 000,00	35 000 000	0,00	35 000 000,00	35 000 000,00	0,00	17 926 568,72	52 926 568,72	17 621 994,00	35 304 574,72	

Paaliohjan, momentin ja tilijaoitelmän numero, nimi ja määrärahaaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen käyttö vuonna 2016	Tilinpäätös 2016	Verrailu - Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
			siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtynneet
						Käytettävissä Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)
						Siirretty seuraavalle vuodelle
30.10.61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arvionmääräraha)	57 107 578,10					
30.10.61.3. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuohjelma, kausi 2007-2013 (KPY)	57 107 578,10					
30.10.61.3.1. Muu Suomi (KPY)	40 847 526,95					
30.10.61.3.3. Tekninen apu (KPY)	4 389 239,73					
30.10.61.3.4. Laajakaistahankeet (KPY)	11 870 811,42					
30.10.62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arvionmääräraha)	45 577 454,82					
30.10.62.7. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuohjelma, kausi 2007-2013 (KPY)	45 577 454,82					
30.10.62.7.1. Muu Suomi (KPY)	40 212 828,56					
30.10.62.7.3. Tekninen apu (KPY)	5 364 626,26					
30.10.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arvionmääräraha)	391 009,76	48 630 000	40 650 185,29	40 650 185,29	7 979 814,71	
30.10.64.1. Yritys- ja hankeet (EU) (KPY)	0,00	17 896 000	17 497 290,28	17 497 290,28	398 709,72	
30.10.64.2. Yritys- ja hankeet (valtio) (KPY)	0,00	26 234 000	22 077 637,70	22 077 637,70	4 156 362,30	
30.10.64.3. Tekninen apu (EU) (KPY)	0,00	1 264 000	0,00	0,00	1 264 000,00	
30.10.64.4. Tekninen apu (valtio) (KPY)	0,00	1 736 000	0,00	0,00	1 736 000,00	
30.10.64.5. Ohjelmien korjaukset ja lisämaksut (valtio) (KPY)	391 009,76	1 500 000	1 075 257,31	1 075 257,31	424 742,69	
30.20.03. Maaseutuviraston toimintameno (netto)	25 307 000,00	26 250 000	21 656 814,85	4 593 185,15	26 250 000,00	0,00
30.20.40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)	324 750 000,00	321 700 000	266 798 981,92	54 901 018,08	321 700 000,00	0,00
30.20.41. EU-tuotot ja EU-markkinatuki (siirtomääräraha 2 v)	457 907 950,28	597 000 000	587 810 344,89	587 810 344,89	9 189 655,11	
30.20.42. Etäat korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	3 400 000,00	4 500 000	2 755 598,90	1 744 401,10	4 500 000,00	0,00
30.20.42.3. Satovahinkojen korvaaminen (KPY)	3 400 000,00	4 500 000	2 755 598,90	1 744 401,10	4 500 000,00	0,00
						6 800 000,00
						11 300 000,00
						9 555 598,90
						1 744 401,10
						7 900 000,00
						6 155 598,90
						1 744 401,10

Paaliohjan, momentin ja tilijaoitelmän numero, nimi ja määrärahaaji

Tilinpäätös 2015

Talousarvio 2016

Talousarvion 2016 määrärahojen

Tilinpäätös 2016

Verrailu - Talousarvio -

Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot

(TA + LTA:t)				Tilinpäätös		Edellisiltä vuosilta		Käytettävissä Käyttö vuonna 2016		Siirretty Siirretty seuraavalle vuodelle	
		käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			siirtosuorat	vuonna 2016	netto (ml. peruutukset)	vuonna 2016		
30.20.43 Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvontaa ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)	338 334 000,00	300 043 000	265 371 485,59	34 671 514,41	300 043 000,00	0,00	48 641 697,06	348 684 697,06	313 633 013,41	35 051 683,65	
30.20.43.2 Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014-2020) (KPY)	337 734 000,00	297 743 000	265 371 485,59	32 371 514,41	297 743 000,00	0,00	48 096 981,11	345 839 981,11	313 468 466,70	32 371 514,41	
30.20.43.3 Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannollisten investointien tuki (kausi 2007-2013) (KPY)	300 000,00	2 000 000	0,00	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	285 136,50	2 285 136,50	3 071,73	2 282 064,77	
30.20.44 Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v) (KPY)	551 888 000,00	546 888 000	493 949 104,33	52 938 895,67	546 888 000,00	0,00	55 672 950,72	602 560 950,72	549 361 430,46	53 199 520,26	
30.20.44.1 Luonnonhaittakorvaus (kausi 2007-2013) (KPY)	200 000,00	100 000	0,00	100 000,00	100 000,00	0,00	183 937,56	283 937,56	16,89	283 920,67	
30.20.44.2 Luonnonhaittakorvaus (kausi 2014-2020) (KPY)	551 488 000,00	546 488 000	493 949 104,33	52 538 895,67	546 488 000,00	0,00	55 356 034,51	601 844 034,51	549 305 138,84	52 538 895,67	
30.20.44.3 Ohjelman korjaukset ja lisämaksut (KPY)	200 000,00	300 000	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00	132 978,65	432 978,65	56 274,73	376 703,92	
30.20.46 EU:n osarahoittama ruokakeijun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 605 000,00	3 405 000	469 221,04	2 935 778,96	3 405 000,00	0,00	7 435 307,84	10 840 307,84	3 187 648,94	4 135 778,96	
30.20.46.1 Huijan tuotannon ja markkinoinnin edistäminen (EU- osarahoitteinen) (KPY)	205 000,00	205 000	150 184,56	54 815,44	205 000,00	0,00	38 767,48	243 767,48	188 952,04	54 815,44	
30.20.46.4 Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EU-osarahoitteinen) (KPY)	1 200 000,00	1 000 000	0,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	3 094 912,63	4 094 912,63	378 032,69	2 200 000,00	
30.20.46.5 Et-kouluttedelmajärjestelmä (KPY)							2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	
30.20.46.6 Tuottajajärjestäytymien toimintaohjelmat (KPY)	2 200 000,00	2 200 000	319 036,48	1 880 963,52	2 200 000,00	0,00	2 301 627,73	4 501 627,73	2 620 664,21	1 880 963,52	
30.20.47 Kansallinen ruokakeijun kehittäminen (siirtomääräraha 3v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	4 525 300,59	4 525 300,59	3 076 354,34	584 729,08	
30.20.47.1 Ruokakeijun kehittämissuhteet (KPY)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	3 195 401,39	3 195 401,39	2 215 752,26	361 800,00	
30.20.47.3 Luonnonalan ja lähiruuan ohjelmat (KPY)	0,00						975 000,00	975 000,00	728 631,96	0,00	
30.20.47.5 Peruna-alan kehittäminen ja menekinedistämissuhteet (KPY)	0,00						354 899,20	354 899,20	131 970,12	222 929,08	
Päätöksen, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Talousarvion 2016 määrärahojen	Tilinpäätös 2016	Verrattu Talousarvio -	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					

	(TA + LTAT)		käyttö vuonna 2016	siirto seuravalle	Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta	Käytettävissä Käyttö vuonna 2016 vuonna 2016	Siirretty seuravalle		
30.40.41. Hirtveikän aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	0,00	176 450	176 450,47	0,00	0,00	0,00	176 450,47	0,00		
30.40.42. Peröeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	2 291 417,66	2 610 978	2 610 977,90	0,00	2 610 977,90	0,00	3 204 000,00	5 814 977,90	5 814 977,90	0,00
30.40.48. Poikkeuksellisen tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3v)	100 000,00						100 000,00	100 000,00	0,00	100 000,00
30.50.48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	0,00						841 000,00	841 000,00	0,00	0,00

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

32.50.64. EU:n ja valtion rahoitusosus EU:n rakennetahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin kolleesiopohjittkan ohjelmiin (arvomaääräraha)	1 595 957,24	3 903 542	3 903 542,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.50.64.10. Vähäraisten apu (KPY)	1 595 957,24	3 903 542	3 903 542,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Määrärahatilit yhteensä	2 011 686 224,21	2 105 601 067	1 794 722 369,83	287 673 900,35	2 082 219 819,71	23 204 796,36	325 863 706,15	1 762 022 249,52	1 465 996 154,43	290 803 997,98
--------------------------------	-------------------------	----------------------	-------------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------	-----------------------

Valtion talousarvion toteutumatilaskelman tiedot valtuustista ja niiden käytössä pääluokan tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾										Valtuustien käytössä aiheutuneet talousarvioerot ja määrärahaerät (1 000 €)					
Pääluokka (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Alkuperäisen vuoden valtuusten yhteensä ²⁾	Uudet valtuudet	Läsnut valtuudet	Vuoden n valtuudet		Käytetty	Käytännössä yhteensä	Läsnut n+1 T.A:ssa	Talousarvio-ero n	Määräraha-ero n+1	Määräraha-ero n+2	Määräraha-ero n+3	Määräraha-ero n+4	Määräraha-ero yhteensä	
				Valtuudet	Yhteensä										
30.10.40 Maatalouden aloittamis- ja investointivaltuudet (sitomääräraha 3v)		66 000	24 827	90 827	80 805	10 022	10 022	45 977	38 100	30 000	6 111	1 373	121 978		
Alkuperäisen vuoden valtuudet	41 173							15 145	15 000	10 000	611	0	41 173		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet	66 000	24 827	90 827	80 805	10 022	10 022		30 832	23 100	20 000	5 500	1 373	80 805		
...															
30.10.41 Maaseutuelinkeinoalan korkotuki (arviomääräraha)		250 000	170 393	420 393	156 335	264 058	96 214	10 965	13 500	20 000	17 988	97 727	160 180		
Alkuperäisen vuoden valtuudet	2 188 812							9 965	11 872	16 620	14 868	76 363	129 688		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet	250 000	170 393	420 393	156 335	264 058	96 214		1 000	1 628	3 380	3 120	21 364	30 492		
...															
30.10.64 ELY:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)		127 800	252 395	380 195	279 344	100 851	100 851	39 575	80 000	80 000	75 500	34 673	309 748		
Alkuperäisen vuoden valtuudet	30 405							3 707	10 000	10 000	5 500	1 197	30 404		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet	127 800	252 395	380 195	279 344	100 851	100 851		35 868	70 000	70 000	70 000	33 476	279 344		
...															
30.20.40 Ma- ja puutarhatalouden kansallinen tuki		30 000	0	30 000	1 587	28 412	0	1 587	0	0	0	0	1 587		
Alkuperäisen vuoden valtuudet	0							0	0	0	0	0	0		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet	30 000	0	30 000	1 587	28 412	0		1 587	0	0	0	0	1 587		
...															
30.20.43 Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja etuistamisoliset investoinnit (sitomääräraha 3 v)		20 000	1 143 806	1 163 806	898 873	264 933	264 933	3 829	281 127	280 823	280 551	66 243	912 573		
Alkuperäisen vuoden valtuudet	1 662 144							3 829	3 428	3 124	2 832	467	13 700		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet	20 000	1 143 806	1 163 806	898 873	264 933	264 933		0	277 699	277 699	277 699	65 776	898 873		
...															
32.50.64 Valtavaraismille suunnattu eurooppalaisen avun rahoitus (Feed)		3 711	622	4 333	4 333	0	0	3 904	1 000	3 600	18	0	9 322		
Alkuperäisen vuoden valtuudet	6 584							3 904	1 084	0	0	0	4 988		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet	3 711	622	4 333	4 333	0	0		0	716	3 600	18	0	4 334		
...															
Pääluokan yhteensä	497 511	1 592 043	2 089 554	1 421 277	668 276	472 020		105 837	414 527	414 423	380 168	200 016	1 515 388		
Alkuperäisen vuoden valtuudet, joista	3 929 118							36 550	41 384	39 744	23 831	78 027	219 953		
- korkotuki- tms. valtuudet ³⁾	2 188 812							9 965	11 872	16 620	14 868	76 363	129 688		
Vuonna n käytävissä olleet valtuudet, joista	497 511	1 592 043	2 089 554	1 421 277	668 276	472 020		69 287	373 143	374 679	356 337	121 989	1 295 435		
- korkotuki- tms. valtuudet ³⁾	250 000	170 393	420 393	156 335	264 058	96 214		1 000	1 628	3 380	3 120	21 364	30 492		

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkittään tehdyn tilinuksen sopimustietua tai sitoumuksen määrän silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan suoramääräinen sitoumus. Korkoerottuun lainakampan enimmäismäärään määritelty korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla rivillä.

²⁾ Erillisään yhteensä näistä alkuperäisiä varainhoitovuonna käytävissä valtuuksista, joista varainhoitovuonna on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevina varainhoitovuosina.

³⁾ Korkoerottuun lainakampan enimmäismäärään tai valtionapuna oikeutettujen kustannusten enimmäismäärään tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyn valtuuksen määrä. Erillisään vain, jos momentti (ja pääluokka yhteensä) sisältää lähtökohtaisesti valtuuksia.

MAASEUTUVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

1.1.2016-31.12.2016

1.1.2015 -31.12.2015

TOIMINNAN TUOTOT

Maksullisen toiminnan tuotot
Muut toiminnan tuotot

276 094,97
4 902 759,31

241 451,48
3 896 338,82

4 137 790,30

TOIMINNAN KULUT

Aineet, tarvikkeet ja tavarat
Ostot tilikauden aikana
Varaston lisäys (-) tai vähennys (+)
Henkilöstökulut
Vuokrat
Palvelujen ostot
Muut kulut
Valmistus omaan käyttöön (-) tai vähennys (+)
Poistot
Sisäiset kulut

134 292,30
3 336,51
11 641 215,78
1 196 654,04
10 886 507,55
801 170,61
-3 074 822,88
4 439 309,32
6 005 311,00

172 585,56
1 200,00
12 654 371,46
1 331 633,48
11 277 606,11
748 719,05
-3 603 911,03
4 324 466,03
17 288 604,10

-44 195 274,76

.JÄÄMÄ I

-26 854 119,95

-40 057 484,46

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot
Rahoituskulut

149 813,53
-8 289,47

141 524,06

178 588,46
-11 808,67

166 779,79

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot

0,00

0,00

12 119,78

12 119,78

JÄÄMÄ II

-26 712 595,89

-39 878 584,89

SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT

Tuotot
Siirtotalouden tuotot EU:lta
Kulut

938 530 910,01

938 530 910,01

940 960 229,97

940 960 229,97

Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvavirastoille
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle
Siirtotalouden kulut voitoa tavoittelemattomille yhteisöille
Siirtotalouden kulut kotitalouksille

4 641 663,66
70 588 644,67
1 979 630 250,96
18 673 446,01
3 620 089,05

14 682 694,04
82 249 467,00
1 648 853 589,56
58 414 442,25
1 552 567,42

Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	1 114 742,29	<u>-2 078 268 836,64</u>	674 981,36	<u>-1 806 427 741,63</u>
JÄÄMÄ III		-1 166 450 522,52		-905 346 096,55
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLIISTA MAKSUISTA				
Muut pakolliset maksut	0,00		300,00	
Petityt arvonnisäverot	94 626,43		38 266,37	
Suoritett. arvonnisäverot	<u>-2 914 491,05</u>	<u>-2 819 864,62</u>	<u>-2 951 477,06</u>	<u>-2 912 910,69</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-1 169 270 387,14</u>		<u>-908 259 007,24</u>

MAASEUTUVIRASTON TASE

	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot	17 237 398,03	17 640 436,22
Ennakkomaksut ja keskenaiiset hankinnat	<u>11 897 285,59</u>	<u>7 951 276,63</u>
	29 134 683,62	25 591 712,85
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Kalusteet	<u>0,00</u>	<u>24 786,66</u>
	0,00	24 786,66
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET Sijoitukset YHTEENSÄ	29 134 683,62	25 616 499,51
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
VAIHTO-OMAISSUUS		
Valmiit tuotteet/tavarat	<u>179 484,96</u>	<u>182 821,47</u>
	179 484,96	182 821,47
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	<u>552 229,79</u>	<u>713 030,65</u>
	552 229,79	713 030,65
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myynitsaamiset	220 777,98	178 090,25
Siirtosaamiset	6 421 627,84	2 605 610,46
Muut lyhytaikaiset saamiset	9 491 478,98	10 357 596,91
Ennakkomaksut	<u>5 366 666,65</u>	<u>6 366 666,66</u>
	21 500 551,45	19 507 964,28
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT		
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>8 902,15</u>	<u>8 902,15</u>
	8 902,15	8 902,15
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	22 241 168,35	20 412 718,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>51 375 851,97</u>	<u>46 029 218,06</u>

MAASEUTUVIRASTON TASE

	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-192 772 185,72	-247 868 120,16
Pääoman siirrot	1 161 409 687,92	963 354 941,68
Tilikauden tuotto-/kulujäännä	<u>-1 169 270 387,14</u>	<u>-908 259 007,24</u>
	-200 632 884,94	-192 772 185,72
RAHASTOJEN PÄÄOMAT		
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>8 902,15</u>	<u>8 902,15</u>
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdistyksi	246 208 249,13	229 637 165,42
Valtion hoitoon jätetty vieraat varat	155 108,81	126 759,07
Ostovelat	2 874 488,36	2 668 382,08
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	236 810,38	250 692,72
Edelleen tillettävät erät	215 208,28	227 454,82
Siirtovelat	2 153 858,44	2 299 576,42
Muut lyhytaikaiset velat	<u>156 111,36</u>	<u>3 582 471,10</u>
	251 999 834,76	238 792 501,63
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	251 999 834,76	238 792 501,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>51 375 851,97</u>	<u>46 029 218,06</u>

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tilinpäätöksen taulukko 4 on laskettu uudelleen vuosien 2014 ja 2015 osalta siten, ettei kustannuksiin ole otettu mukaan investointeja, vaan pääomakustannukset lasketaan mukaan vuosittaisten poistojen kautta.

Mavissa otettiin käyttöön Kieku 1.4.2015. Käyttöönoton yhteydessä viraston seurattavat toiminnot muuttuivat täysin.

Tilinpäätösmääräysten mukaan vertailutiedot tulisi esittää tilinpäätösvuotta edeltäviltä kahdelta vuodelta.

Vuoden 2014 vertailutiedot on toimintojen kustannuksia kuvaavissa taulukoissa sovitettu manuaalisesti laskemalla v. 2015 seurantaan.

Tämän vuoksi v. 2014 tietoihin taulukoissa 2,3,4 tulee suhtautua suuntaa antavina.

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2015		Talousarvio 2016		Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016		Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			(T.A + L.T.A+)		käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle	Vertailu Talous- arvio - Tilin- päätös		Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. permutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
Momentti												
30.01.01	Bruttomenot	402 436,16			377 701,80			377 701,80			377 701,80	
Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (S2V)	Bruttotulot	7 311,16			97,80			97,80			97,80	
	Nettomenot	395 125,00			377 604,00	0,00		377 604,00	0,00	377 604,00	377 604,00	0,00
Momentti												
30.20.03	Bruttomenot	30 349 891,66			29 662 868,50			34 256 053,65			33 183 032,16	
Maaseutuviraston toimintamenot (S2V)	Bruttotulot	5 042 891,66			8 006 053,65			8 006 053,65			8 006 053,65	
	Nettomenot	25 307 000,00			21 656 814,85	4 593 185,15		26 250 000,00	0,00	3 520 163,66	25 176 978,51	4 593 185,15

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Maaseutuvirastolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Maseuviviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut ertellään myöntämisvuositain.	Peruutettu	
	Tilijaotelu	Yhteensä
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		5 222 367,11
Vuosi 2014		5 222 367,11
30.20.46.4	Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EU-osarahoitteinen) (KPY)	1 516 879,94
30.20.46.5	Eu-koulutushedelmäjärjestelmä (KPY)	2 000 000,00
30.20.47.1	Ruokaketjun kehittämissankkeet (KPY)	617 849,13
30.20.47.3	Luomualan ja lähiruuan ohjelmat (KPY)	246 638,04
30.50.48	Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	841 000,00
Pääluokat yhteensä		5 222 367,11
Vuosi 2014		5 222 367,11

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	9 872 113,57	10 471 023,12
Palkat ja palkkiot	9 954 809,42	10 408 752,45
Tulospuserusteiset erät	0,00	4 345,00
Lomapalkkavelan muutos	-82 695,85	57 925,67
Henkilösivukulut	1 769 102,21	2 183 348,34
Eläkekulut	1 600 627,20	1 929 811,71
Muut henkilösivukulut	168 475,01	253 536,63
Yhteensä	11 641 215,78	12 654 371,46
Johdon palkat ja palkkiot, josta	626 416,33	623 590,44
- tulospuserusteiset erät	0,00	4 345,00
Luontotisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Maseutuviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
11 Aineettomat hyödykkeet				
1140040 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat 7v		7	14,29	ei määritely
1191010 Keskenäiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoaikaa			
12 Aineelliset hyödykkeet				
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokelusteet 5v	tasapoisto	5	20	ei määritely

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskenajaiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2016	32 269 118,81	7 951 276,63	40 220 395,44
Lisäykset	4 011 484,47	4 864 317,88	8 875 802,35
Vähennykset	0,00	918 308,92	918 308,92
Hankintameno 31.12.2016	36 280 603,28	11 897 285,59	48 177 888,87
Kertyneet poistot 1.1.2016	14 628 682,59	0,00	14 628 682,59
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	4 414 522,66	0,00	4 414 522,66
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2016	19 043 205,25	0,00	19 043 205,25
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjaamipitoarvo 31.12.2016	17 237 398,03	11 897 285,59	29 134 683,62

	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	127 Kalustet		
Hankintameno 1.1.2016	755 997,74	755 997,74	
Lisäykset	0,00	0,00	
Vähennykset	0,00	0,00	
Hankintameno 31.12.2016	755 997,74	755 997,74	
Kertyneet poistot 1.1.2016	731 211,08	731 211,08	
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	24 786,66	24 786,66	
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	
Kertyneet poistot 31.12.2016	755 997,74	755 997,74	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	
Kirjaamipitoarvo 31.12.2016	0,00	0,00	

Maseutuviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	Muutos	
	2016	2015
Korot euromääräisistä saamisista	199 189,58	252 862,45
Muut rahoitustuotot	-49 376,05	-74 273,99
Rahoitustuotot yhteensä	149 813,53	178 588,46
		-28 774,93
Rahoituskulut	Muutos	
	2016	2015
Korot euromääräisistä veloista	8 289,47	11 808,67
Rahoituskulut yhteensä	8 289,47	11 808,67
		-3 519,20
Netto	141 524,06	166 779,79
		-25 255,73

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvioloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2016	Lisäys 2016	Vähennys 2016	Lainapääoma 31.12.2015	Pääomamuutos 2016-2015
Yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Julkiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Yksityiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asuntoyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahalaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Paikallishallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionhallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet	552 229,79	0,00	160 800,95	713 030,74	-160 800,95
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	552 229,79	0,00	160 800,95	713 030,74	-160 800,95
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	552 229,79	0,00	160 800,95	713 030,74	-160 800,95
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisustulujen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionkirjot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoja tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euroopan unioni	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	552 229,79	0,00	160 800,95	713 030,74	-160 800,95

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehdotet sijoitukset

Maaseutuvirastolla ei ole arvopapereita ja oman pääoman ehdotet sijoituksia.

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2016	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	12 475,81	151 592,11	388 161,87	552 229,79
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	8 902,15	0,00	0,00	8 902,15
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	21 377,96	151 592,11	388 161,87	561 131,94
31.12.2016							
	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Valtion hoitoon jäänyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	0,00	155 108,81	0,00	155 108,81
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	155 108,81	0,00	155 108,81

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat	Varat	Käyttötarkoitus
	31.12.2016	31.12.2015	
Bremers Donationsfond för lantbruksstjänstemännen i Finland	8902,15	8902,15	Maataloushallinto- virkamiesten virkistys
Yhteensä	8 902,15	8 902,15	

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällymättömät rahastoidut varat

Maaseutuvirastolla ei ole taseeseen sisällymättömiä rahastoituja varoja.

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Maaseutuvirastolla ei ole velan muutoksia.

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maaseutuvirastolla ei ole velan maturiteettijakaumaa ja duraatioa.

Maaseutuviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Maaseutuviraston taseessa on Sampo-tukisaatavien arvo n. 8,369 ME. Varainhoito-osaston tekemän laskelman (liitteenä) mukaan saatavien todennäköinen arvo 31.12.2016 on n. 3,570 ME.

Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta.

Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjapidossa avoimina olevien saatavien määrään.

6. Allekirjoitus

Hyväksytään Maaseutuviraston tilinpäätös vuodelta 2016.

Seinäjoella 28. päivänä helmikuuta 2017

Ylijohtaja Leena Tenhola

Varainhoito- ja hallintojohtaja Erja Loppi

Yksikönjohtaja Satu Villa

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

___/___,2017